



## Region Skånes årsredovisning 2017



# Innehåll

## FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

- 3 Förord
- 4 Detta är Region Skåne
- 6 Ögonblick från året som gått
- 7 Styrsystem och principer/god ekonomisk hushållning
- 9 Vision och mål för Region Skåne
- 9 Samlad bedömning av de regiongemensamma målens uppfyllelse
- 9 Samlad bedömning av arbetet med regional utvecklingsstrategi
  
- 11 Hälso- och sjukvård**
- 11 Samlad bedömning av målpuppfyllelsen
- 12 Region Skånes uppdrag inom hälso- och sjukvård
- 12 En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet
- 17 Särskilt prioriterade områden
- 19 En drivande utvecklingsaktör
- 22 Utbildningsuppdraget
- 22 Ekonomiskt resultat och utveckling
  
- 23 Kollektivtrafik**
- 23 Samlad bedömning av målpuppfyllelsen
- 23 Region Skånes uppdrag inom kollektivtrafik
- 23 En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet
- 25 En drivande utvecklingsaktör
- 25 Serviceresor
- 26 Ekonomiskt resultat och utveckling
  
- 27 Kulturverksamhet**
- 27 Samlad bedömning av målpuppfyllelsen
- 27 Region Skånes uppdrag inom kulturen
- 27 Konst och kultur i Skåne
- 27 En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet
- 29 En drivande utvecklingsaktör
- 29 Ekonomiskt resultat och utveckling
  
- 30 Allmän regional utveckling**
- 30 Samlad bedömning av målpuppfyllelsen
- 30 Det regionala utvecklingsuppdraget
- 30 En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet
- 30 En drivande utvecklingsaktör
- 33 Ekonomiskt resultat och utveckling
  
- 34 Verksamhetsstöd**
- 34 Systematisk risk- och sårbarhetsarbete
- 35 Framtidens sjukhus
- 36 Service och IT-stöd till verksamheten
- 36 Upphandlingar
- 37 Stärkt miljöarbete och minskad skånsk klimatpåverkan
- 39 Tillgänglighet och dialog bygger förtroende för Region Skåne
- 40 Patientnämnden stödjer patienter och verksamheten
  
- 41 Medarbetare**
- 41 Attraktiv arbetsgivare
- 43 Arbetet med lika rättigheter och möjligheter
- 44 Hälsofrämjande arbetsplatser
- 45 Det goda ledarskapet
- 45 Den framtida kompetensförsörjningen ska säkras
- 50 Region Skånes medarbetare i siffror
  
- 51 Region Skånes samlade ekonomi**
- 51 Finansiella mål
- 52 Omvärldsanalys
- 52 Resultatbegrepp
- 52 Investeringar
- 55 Finansiell analys
- 59 Koncernen – sammanställd redovisning
- 61 Resultaträkning
- 62 Kassaflödesanalys
- 63 Balansräkning
- 64 Redovisnings- och värderingsprinciper
- 66 Noter
- 71 Investeringar
- 72 Leasingredovisning/Jämförelse med andra
- 73 Driftsredovisning
- 74 Fem år i sammandrag/Koncerninterna mellanhavanden
- 75 Vårdproduktion/konsumtion
- 76 Ekonomiska åtgärder för en ekonomi i balans
- 77 Befolkningsförändringar
- 79 Utdrag ur revisionsberättelsen
- 80 Ekonomisk ordlista
  
- 81 Region Skånes engagemang i aktiebolag**
  
- 85 Bilaga** Nämndernas interna kontroll

## STRUKTUR

### Målgrupper

Region Skånes årsredovisning avlämnas av regionstyrelsen till regionfullmäktige. Rapporten är avsedd för medborgare, kunder, patienter, medarbetare, revisorer, kreditgivare, leverantörer, samarbetspartners och övriga intressenter. Årsredovisningen produceras av Koncernkontoret i Region Skåne.

### Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen redovisas året som gått, i enlighet med kapitel 4 i lagen om kommunal redovisning. I den inledande delen sammanfattas och

kommenteras det viktigaste från året. I förvaltningsberättelsen finns uppföljning av de uppdrag som gavs i verksamhetsplan och budget 2017 kopplat till mål och prioriterade områden. Den ekonomiska redogörelsen kommer sist.

### Verksamhetsberättelser

Regionstyrelsen och övriga nämnder har tagit fram motsvarande uppföljningsrapport för året, i form av en verksamhetsberättelse. Dessa kan läsas i sin helhet via hemsidan skane.se under "Ekonomi och uppföljning".

### Digital version

Årsredovisningen finns främst i digital version och endast ett fåtal tryckta versioner görs. Den är anpassad till surfplattor och andra digitala plattformar, och det finns möjlighet att följa länkar för dem som vill fördjupa sig.

### Region Skånes årsredovisning 2017

RF 2018-04-03

Grafisk form: Lena Granell, Colloco Grafisk Form  
Foto omslag: Stor bild, Johan Wessman  
Mindre bilder, Bengt Flemark, Karl-Johan Hjerström, Andreas Hillergren



FOTO: © PER WILMENS

## Hög kvalitet i verksamheten men mycket arbete återstår

**Den skånska sjukvården** blir allt bättre. Enligt senaste nationella *Öppna jämförelser* från Socialstyrelsen, som vi kan läsa mer om i denna årsredovisning, har den skånska sjukvården bättre resultat än riksgenomsnittet i 14 av 19 områden som mäter kvalitet. Det konstateras även att den skånska sjukvården förbättrats för 80 procent av de indikatorer som det finns tidigare mätvärden för.

Vi har under ett antal år prioriterat sjukvården, inte minst genom stora satsningar på förlossningssjukvård, akutsjukvård, kvinnosjukvård och primärvård. Resurserna, liksom antalet medarbetare, har ökat och möjligheterna att utbilda sig

vidare till specialistläkare och specialist-sjuksköterska har förbättrats.

I denna årsredovisning framgår även att tillgängligheten till besök och operation eller åtgärd är bättre än föregående år. Men vårdgarantimålet nås inte och mycket återstår därför att göra.

Den skånska kollektivtrafiken fortsätter att utvecklas. Resandet ökar, kollektivtrafikens marknadsandelar likaså. Punktligheten har förbättrats och det nya biljettsystemet har tagits emot positivt av de skånska resenärerna. ID- och gränskontrollerna mot Danmark har stört trafiken. Det är positivt att ID-kontrollerna slutligen avskaffades så att tio-minuterstrafiken till Danmark i rusningstrafik kunde återstartas och restiden minskas. Underhållet av den skånska järnvägen, vilket är ett statligt ansvar, är dock alltjämt ett problem.

Kostnadsökningstakten fortsätter att minska. De under våren stora prognosticerade underskotten vändes genom aktiva åtgärder till ett överskott innan året var

slut och kostnadsutvecklingen kom att bli väsentligt lägre än riksgenomsnittet. Noteras kan även att kostnaderna för hyrpersonal minskat kraftigt och att sjukfrånvaron sjunker. Det ekonomiska resultatet är starkare 2017 än 2016, men nådde ändå inte hela vägen till budgeterat resultat.

Det går bra för Skåne. Tillväxten är hög, sysselsättningen ökar, stora investeringar görs i infrastruktur och nya sjukhus. Region Skåne ska fortsätta arbeta för att tillväxten kommer alla till del och sprids i hela Skåne.

Jag är inte nöjd. Mycket återstår att göra. Men jag är stolt över den höga kvaliteten i Region Skånes verksamheter och över att den skånska sjukvården och kollektivtrafiken utvecklas och blir bättre.

Henrik Fritzon (S)  
Regionstyrelsens ordförande

## Tillsammans möter vi utmaningarna

**När jag möter medarbetare inom** Region Skånes många verksamheter blir jag upprymd av deras kompetens och engagemang för patienter, resenärer, medborgare och arbetskamrater. Medarbetarna är vår främsta tillgång, och med våra gemensamma värderingar som naturligt rättensnöre stärker de mig i övertygelsen att vi kan möta de utmaningar vi ser framöver.

Under 2017 har arbetet med de nya sjukhusområdena i Malmö, Helsingborg, Lund och Ängelholm tagit stora steg framåt. Detta innebär stora investeringar som är ansträngande för Region Skånes ekonomi – men nödvändiga för att vi långsiktigt ska kunna erbjuda den vård och omsorg som våra invånare förväntar sig. Under byggandet skapar det en del oreda för patienter och medarbetare – verksamheter flyttar, delar av områdena stängs av och det förekommer buller och andra störningar. Det gläder mig att dessa främst möts med tålamod och tillförsikt, både av patienter och personal.

Patienternas tillgänglighet till vården blev under 2017 bättre på flera områden. Den främsta orsaken till detta var att vi blev bättre på att samverka, både mellan olika verksamheter inom Region Skåne och med vårdverksamheter utanför Skåne. Vi måste dock fortsätta den utvecklingen och bli mer effektiva innan vi – och patienterna – ska vara nöjda med tillgängligheten i den skånska vården.

Utvecklingen av nya lösningar inom hälsa och vård sker i ett oerhört tempo. De nya möjligheterna för patienter att sköta sin hälsa tillsammans med vården är fortfarande i sin linda, och vi arbetar intensivt med att utveckla digitala vårdmiljöer och de bästa e-tjänsterna för Skånes invånare.

Infrastrukturen och kollektivtrafiken är områden där vi kan bidra till ett hållbart Skåne. Antalet resor med Skånetrafiken fortsätter att öka och var under 2017 närmare 170 miljoner. Vi tog även steg mot att få fler spår både på Västkustbanan och mellan Lund och Hässleholm.



FOTO: © BENGT FLEMARK

Det ekonomiska resultatet för Region Skåne 2017 är positivt, men vi når inte de finansiella målen. Vi står inför stora ekonomiska, tekniska och miljömässiga utmaningar de närmaste åren. Med medarbetarnas kompetens och engagemang, tillsammans med utveckling mot en effektivare organisation står vi väl rustade för att möta dem.

Alf Jönsson  
Regiondirektör

# Detta är Region Skåne

Region Skåne ansvarar för hälso- och sjukvården i Skåne och har dessutom ett ansvar för utvecklingen av näringsliv, kommunikationer, kultur och samarbete med andra regioner i och utanför Sverige. Region Skånes högsta beslutande organ är regionfullmäktige, som väljs direkt av invånarna i Skåne. Samarbete med kommunerna och andra landsting samt med andra regioner i och utanför Sverige är en viktig dimension i arbetet. Region Skånes roll är att verka som koordinator, inspiratör och samlade kraft för Skånes 33 kommuner, myndigheter, näringsliv, universitet och högskolor samt organisationer och individer.

FOTO: © JOHAN WESSMAN







## En vanlig dag i Skåne

- föds 44 barn.
- besöker 9 826 skåningar en läkare.
- besöker 14 690 skåningar en annan vårdgivare än läkare.
- blir 446 skåningar inskrivna i slutenvården.
- flyttar 127 personer till och 82 från Skåne.
- blir vi 43 fler skåningar.
- är 192 nationaliteter representerade bland skåningarna.
- görs 450 000 dagliga resor med Skånetrafikens bussar och tåg.

## Skåningarnas vårdkonsumtion

Skåningarna gjorde cirka 3,6 miljoner läkarbesök under 2017. Detta innebär att skåningarna i genomsnitt besökte läkare cirka 2,7 gånger under året.

	Läkarbesök totalt _____	3 586 618
	Läkarbesök per invånare _____	2,7
	Övriga besök totalt _____	5 361 874
	Övriga besök per invånare _____	4,0
	Distanskontakter totalt _____	5 176 699
	Distanskontakter per invånare _____	3,9
	Vårdtillfälle totalt _____	162 849
	Vårdtillfälle per 1000 invånare _____	121

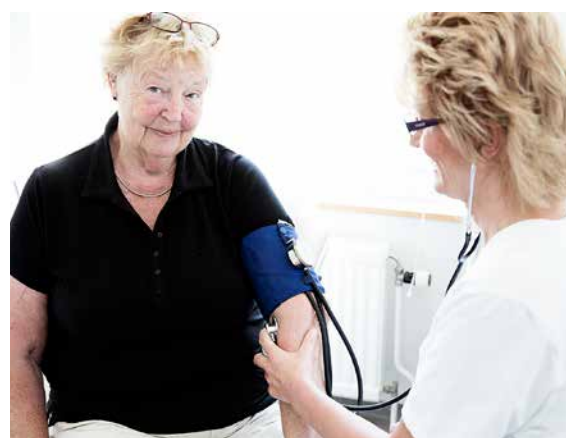


FOTO: © JENNY BRANDT

## Skåningarnas kollektivresor

165,4 miljoner resor gjordes med Skånetrafiken under 2017. Drygt hälften av dessa var med stadsbuss, medan resor med regional busstrafik uppgick till 33,7 miljoner och resor med regional tågtrafik landade på 47,5 miljoner. Antalet resande ökade med 1,1 procent jämfört med 2016.



Regional  
busstrafik  
20,3%



Regional  
tågtrafik  
28,7%



Stadsbusstrafik  
50,1%



Service-  
resor  
0,8%

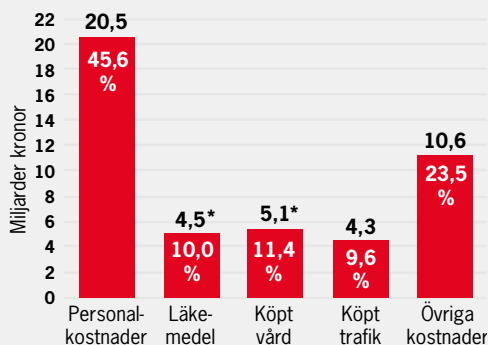
FOTO: © JOHAN WESSMAN



## Region Skånes ekonomi 2017

Resultatet 2017 blev ett överskott på 238 miljoner kronor. Verksamhetens kostnader uppgår till 45 miljarder kronor. Den största kostnaden är personal som utgör nästan hälften.

### Region Skånes kostnader



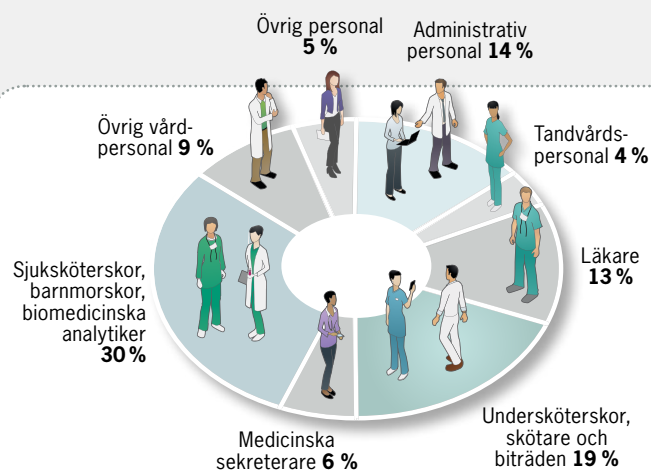
\*Fr o m 2016 bruttoredovisning av läkemedel

### Så här finansierades Region Skåne

- Skatteintäkter och generella statsbidrag 81,7%
- Specialdestinerade statsbidrag 3,0%
- Patientavgifter inom hälso- och sjukvård 1,0%
- Biljettintäkter från kollektivtrafiken 6,5%
- Försäljning av sjukvård 2,7%
- Övriga intäkter 5,1%

### Så här använde Region Skåne pengarna

- Somatisk vård 52%
- Primärvård 16%
- Trafik och infrastruktur 7%
- Regional utveckling 2%
- Tandvård 2%
- Läkemedel inom läkemedelsförmånen 8%
- Övrig hälso- och sjukvård 6%
- Psykiatrisk vård 7%
- Övriga kostnader 1%



## Anställda inom Region Skåne

Region Skåne (inklusive helägda Folk tandvården AB) är en av landets största arbetsgivare med 34 957 anställda. De allra flesta är anställda inom hälso- och sjukvården.

Största arbetsplats är Skånes universitetssjukvård, med verksamheter i Lund och Malmö, där mer än var tredje anställd jobbar. Under 2017 ökade antalet anställda med 377.

## Region Skånes politiska organisation

**Regionfullmäktige** är Region Skånes högsta beslutande församling. Fullmäktige har 149 ledamöter som väljs direkt av Skånes invånare vart fjärde år. Regionfullmäktige beslutar i de stora övergripande frågorna för Region Skåne, bland annat budget, skattesats och patientavgifter. Regionfullmäktige väljer samtliga ledamöter i styrelse, revision och nämnder.

Sedan 2015 styrs Region Skåne av Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Tillsammans har de 62 av de 149 platserna i regionfullmäktige. Den politiska oppositionen består av Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och av Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

**Regionstyrelsen** är Region Skånes "regering". Regionstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av Region Skånes intressen och har uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Regionstyrelsen utses av regionfullmäktige.



KÄLLA: REGION SKÅNE

# Ögonblick från året som gått

## Januari

» Den skånska hälso- och sjukvården blir allt bättre, visar en nationell jämförelse från Sveriges kommuner och landsting (SKL). Särskilt gäller detta inom strokevård och ortopedi.

## Mars



FOTO: © TERJE ÖSTLING

» Det nya Rättsspsykiatriskt centrum i Trelleborg utses till både Årets bygge och Årets fasad av tidningen Byggindustrin och Svensk Byggtjänst.

## Maj

» Inom ramen för Skåne Innovation Week håller över 200 aktörer 140 olika aktiviteter över hela Skåne.



FOTO: © BENGT FLEMMARK

## Juni

» Den nya akutmottagningen för barn och ungdomar vid Centralsjukhuset Kristianstad invigs. Lokalerna är särskilt anpassade efter barn och ungdomar upp till 18 år.

» Den nya hjärtmottagningen i Helsingborg öppnas. Den är en kardiologisk specialismottagning för utredning och behandling av hjärtsjukdomar.

## Augusti

» Region Skåne upphandlar som första region i Sverige en digital plattform för service- och fastighetsverksamheten.

## Oktober

» Vårdcentralen Brösarp utses till "Skånes bästa vårdcentral 2017". Priset belönar bland annat deras framgångsrika arbete med äldre och kroniskt sjuka.



FOTO: © WERNER NYSTRAND

» Skånes arkitekturpris 2017 tilldelas Simrishamns kommun för Tullhusstranden i Simrishamn. Matbutiken Gram i Malmö och Nyrups Naturhotell i Höör får Region Skånes miljöpris 2017.

## December

» Skånes universitetssjukhus får ett nytt rikssjukvårdsuppdrag inom barnkirurgi. Detta omfattar kirurgiska ingrepp på barn och ungdomar inom områdena: bräck på diafragma, missbildningar på matstrupen och missbildningar i bäckenbotten, tarm och urinvägar.

## Februari

» Det nya hjärtlaboratoriet på Skånes universitetssjukhus i Lund invigs. Med ny toppmodern röntgenutrustning ska strålningsdoserna minska.



» Region Skåne beslutar att bygga upp ett internationellt kompetenscentrum för personer med utländsk vårdutbildning.

» En ny underhållsdepå för Öresundstågen ska byggas i Hässleholm. Regionfullmäktige beslutar att Region Skåne ska uppföra och förvalta depån.

» Skånetafrikens biljetter för enkelresa ska delas upp i tre priskategorier. På så sätt blir det enklare för resenären, och det tydliggör att det blir billigare om man köper biljett i förväg.

## April

» Efter flera veckor av stora problem med bakterier i vattnet i Lund installerar Region Skåne ett nytt kemikaliefritt vattenreningsystem i Universitetssjukhuset.

» Med en ny effektivare strålbehandling för cancerpatienter kan vården bättre anpassas individuellt för varje patient. Skånes universitetssjukhus i Lund blir först med denna form av "skonsam" strålbehandling.

» Hösten 2018 börjar elbussar rulla på linjerna 3 och 7 i Malmö. Region Skåne och Malmö stad beslutar att dela det ekonomiska åtagandet.

» Region Skåne minskar sina kostnader för inhyrd personal. Det visar en rapport från SKL som jämför första kvartalet 2017 med motsvarande period året före.

## Juli

» Digitalisering och e-hälsa, beskattning av biogas och patientrörlighet är några av de frågor som Region Skåne lyfter i årets upplaga av Almedalsveckan på Gotland.

## September

» Region Skånes nya ungdomsmottagning på nätet startar. UM Skåne online är en digital mottagning som är öppen på kvällstid.



» Region Skåne ska genom upphandling av en sammanhållen digital vårdmiljö bli först i Sverige med ett system som omfattar all informationshantering inom sjukvården.

## November

» Region Skåne och Region Hovedstaden i Danmark undertecknar ett avtal om fertilitetsbehandling.

» Artisten, poeten och musikern Emil Jensen får Region Skånes kulturpris 2017.



FOTO: © BENGT FLEMMARK

# Styrsystem och principer och god ekonomisk hushållning

## Målkartan med regionfullmäktiges och budgetens övergripande mål skapar ramverket

Nöjda medborgare är det primära målet för Region Skåne. Hög legitimitet och stort förtroende kräver god kvalitet och kundnytta i de tjänster som Region Skåne erbjuder. Våra resurser är verksamheten, medarbetarna och ekonomin. Utifrån detta är våra gemensamma övergripande mål:

- Serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet
- En drivande utvecklingsaktör
- Attraktiv arbetsgivare
- En långsiktigt stark ekonomi

Regionfullmäktiges övergripande mål är styrande och omfattar all verksamhet. Dessa övergripande mål skapar ramverket för prioriteringar och utgör en röd tråd genom hela budget- och uppföljningsprocessen. I regionfullmäktiges verk-

samhetsplan och budget anges, utifrån dessa mål, inriktning och mer specifika mål och uppdrag inom de olika områdenas respektive avsnitt.

De övergripande målen bryts ned i delmål och mätbara måltal för verksamheten. Med mål avses vad som särskilt sätts i fokus under budgetåret och planperioden. Måltal anger ambitionsnivån för det vi mäter och följer upp. Det kan handla om en ökning från ett nuläge eller uppfyllelse av en procentuell nivå.

## Regionstyrelsens uppsiktsplikt och intern kontroll

Regionstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av Region Skånes angelägenheter och övervaka övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i Region Skånes bolag och därvid uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på Region Skånes utveckling och ekonomiska ställning. Uppsiktsplikten

fullgörs bland annat genom att begära in uppföljningar och prognoser från olika nämnder, styrelser och bolag. I uppsiktsplikten ingår också att säkerställa att Region Skåne har en väl fungerande intern kontroll.

## Löpande uppföljning

Nämnder och styrelser har ansvar för att löpande följa upp verksamhet, resultat och ekonomi samt att vidta åtgärder för att korrigera befarade avvikelser.

## Månads- och delårsrapporter

Nämndernas uppföljningar sammanfattas i månads- och delårsrapporter som delges regionfullmäktige. Prestationer, resultat och effekter av verksamheten samt prognoser, analyser och kommentarer ska framgå. Vid behov ska åtgärdsplaner för att rätta till eventuella avvikelser redovisas. Delårsrapporten för januari-augusti är en fördjupad uppföljning av årsredovisningskaraktär.



FOTO: © CHRISTIAN DIRKSEN



FOTO: © BENGT FLEMARK

Regionfullmäktige sammanträder i Rådhus Skåne, Kristianstad.

### Bokslut och årsredovisning

Efter årets slut upprättas ett bokslut med resultat- och balansräkning med bilagor och specifikationer. I årsredovisningen görs en sammanfattande uppföljning av årets verksamhet som redovisas för regionfullmäktige.

### Intern kontroll

Intern kontroll ingår som en del i regionstyrelsens uppsiktsplikt och ska säkerställa:

- ändamålsenlig och effektiv verksamhet
- tillförlitlig rapportering
- efterlevnad av gällande lagar och förordningar

Intern kontroll påverkar alla delar av organisationen. Den är inte begränsad till uppföljning av ekonomi utan ingår som en del av systemet för styrning och ledning. I enlighet med reglementet för god hushållning och intern kontroll ska nämnderna rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till regionstyrelsen och detta ska ske i samband med delårs- och årsredovisning.

Nämnder och styrelser har genomfört kontroller i enlighet med de beslutade interna kontrollplanerna för 2017 och har lämnat rapporter utifrån det genomförda arbetet. Dessa rapporter, inkluderande gjorda riskbedömningar,

visar att det krävs fortsatta åtgärder inom de aktuella kontrollområdena för att förbättra måloppfyllelsen rörande både verksamhet och ekonomi. Se vidare särskild rapportering av intern kontroll 2017 i bilaga *Uppföljning av intern kontroll*.

### Risk- och sårbarhetsarbete

Det systematiska risk- och sårbarhetsarbetet (SRSA) har under året vidareutvecklats och på ett tydligare sätt integrerats med övriga styr- och ledningsfrågor samt i övrigt bedrivits enligt plan. Läs mer om uppföljning av arbetet under avsnittet *Verksamhetsstöd*.

### God ekonomisk hushållning och uppföljning av Region Skånes mål

Samlad bedömning

av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning anges. Region Skåne har i verksamhetsplan och budget 2017 med plan för 2018-2019 beslutat om

fyra övergripande mål, som ska leda till god ekonomisk hushållning. Målen, som kan bestå av olika delmål, följs upp genom måltal. Målkarta och övergripande mål är för 2017 ändrade i förhållande till 2016, varför direkt jämförelse inte låter sig göras.

Den samlade bedömningen är att det behövs ytterligare förbättringar för att Region Skåne ska anses ha en god ekonomisk hushållning. Grunden för detta uttalande är att en sammantagen bedömning för de övergripande målen blir ”delvis uppfyllt”. Läs mer om god ekonomisk hushållning i avsnittet *Region Skånes samlade ekonomi*.

### Måloppfyllelse

Mål	
Serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet	● delvis uppfyllt
En drivande utvecklingsaktör	● uppfyllt
Attraktiv arbetsgivare	● delvis uppfyllt
Långsiktigt stark ekonomi	● ej uppfyllt
<b>Samlad bedömning</b>	<b>● delvis uppfyllt</b>



# Vision och mål för Region Skåne



FOTO: © ISTOCK

## Samlad bedömning av de regiongemensamma målens uppfyllelse

Nöjda medborgare är det primära målet för Region Skåne. Detta förutsätter att vi lyckas använda våra resurser på ett effektivt sätt för att skapa medborgarservice och samhällsnytta genom de tjänster som Region Skåne erbjuder. De gemensamma övergripande målen ”Serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet”, ”En drivande utvecklingsaktör”, ”Attraktiv arbetsgivare” och ”En långsiktigt stark ekonomi” har, i anslutning till utvärdering av god ekonomisk hushållning”, sammantaget bedömts ”delvis uppfyllt”. Kopplat till ”nöjda medborgare” blir slutsatsen att det krävs fortsatt arbete med fokus på ständiga förbättringar innan detta kan anses vara uppnått fullt ut. En hel del går dock i rätt riktning, och under 2017 kan bland annat följande med bäring på ”nöjda medborgare” noteras:

- Resandet med kollektivtrafiken i Skåne ökade för artonde året i rad.
- Satsningen på tillgänglighet och kva-



litet fortsatte inom alla verksamheter, och den har gett positiva resultat.

- Under året tilldelades ytterligare ett antal riksuppdrag till skånsk sjukvård.
- Utvecklingen av standardiserade vårdförlopp innebar en fortsatt förstärkning av vårdkvalitet och minskade kostnader för vårdrelaterade skador.

## Samlad bedömning av arbetet med regional utvecklingsstrategi

Skånes regionala utvecklingsstrategi utgår från visionen om *Det öppna Skåne 2030*, med målet att skapa förutsättningar för en god livskvalitet i hela Skåne. Strategin fokuserar på vad som behöver göras för att stärka Skånes utveckling. Hur detta ska göras är upp till alla ut-

vecklingsaktörer (förutom Region Skåne även kommunerna, lärosäten, näringsliv, idéburen sektor, myndigheter med flera) att utveckla och agera kring.

### ○ Läs mer.

Region Skåne ansvarar för att samordna insatser för genomförande av regionala utvecklingsstrategin. Region Skåne samverkar med aktörer inom *Klimatsamverkan Skåne*, *Kompetenssamverkan Skåne*, *Strukturbild Skåne*, *Skånskt bostadsnätverk*, *Överenskommelsen med idéburen sektor*, *Forsknings- och innovationsrådet i Skåne*, *Regionala överenskommelsen*, med flera. För att bredda ägandeskapet för strategin och genomförandet har flera möten, dialoger och seminarier anordnats. Region Skåne ansvarar för att realisera sin del av genomförandet inom befintlig verksamhet. Nedan följer exempel på betydelsefulla insatser som gjorts under 2017:

- Näringslivsutveckling, långsiktig kompetensförsörjning och stärkt innovation

Inom Kompetenssamverkan Skåne har arbetet förstärkts med att säkra en långsiktig kompetensförsörjning och en bra matchning mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft med rätt utbildning och rätt kompetens. Insatser för att nyanlända snabbare ska komma i arbete såsom yrkes-SFI och snabbspår för nyanlända akademiker som nu engagerar ett 60-tal läkare, system- och webbutecklare.

Stödet för befintliga företag har förbättrats genom utvecklad möjlighet till finansiering i företagens olika utvecklingsfaser och insatser för en ökad export. Ett 80-tal företag har beviljats affärsutvecklingscheckar motsvarande 18 miljoner.

För att nå målet om att Region Skåne ska bli Europas mest innovativa region 2020 har insatser genomförts för att stärka företagens innovationsförmåga inom olika näringar. Ett femårigt klusterutvecklingsprogram med fokus på stabil basfinansiering och krav på ökad

samverkan har antagits. Innovationsupp- handling fortsätter att vara ett viktigt verktyg inom Region Skånes verksamhet för att främja innovationer.

- Stärka den regionala tillgängligheten genom utbyggd infrastruktur och kollektivtrafik.

Tillsammans med de skånska kommunerna har arbetet med *Sverigeförhandlingen* genomförts vilket lett till goda resultat då avtal tecknats om ny stambana för höghastighetståg mellan Hässleholm och Lund. Under året presenterades även en gemensam överenskommelse gällande Skånebanans utveckling.

En strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050 har tagits fram och beslutats. Inom ramen för detta arbete har även en cykelstrategi utvecklats. Region Skåne arbetar för en utvecklad citylogistik med cykel samt ett sammanhängande cykelledsystem.

Fler än någonsin reser med Skånetrafiken och marknadsandelen gentemot bilen har tydligt förbättrats. Rapporten *Tågstrategiskt underlag 2020-2050* har tagits fram och kommer att vara underlag till kommande trafikförsörjningsprogram där samråd redan inletts.

- Samverkan för en utvecklad regional fysisk planering

Arbetet med Strukturbild för Skåne ligger som tydlig plattform i all samverkan med kommunerna kring fysisk planering. Under året har arbetet utvecklats vidare inom ett flertal områden där samhandling är ett fokus och där våra olika samverkansformer är centrala, exempelvis Planeringsamverkan, Skånskt bostadsnätverk, nätverk hållbart resande och deltagande i kommunernas fyra hörn samarbeten. Under året har flertalet yttranden lämnats på kommuners översiktsplaner, bostadsförsörjningsprogram, detaljplaner och andra strategiska underlag.



FOTO: © JCA

- Stärka arbetet med en hållbar utveckling
- Region Skåne arbetar brett för att stärka den sociala hållbarheten. Folkhälsoperspektiv integreras inom de regionala utvecklingsfrågorna. För att skapa en mer inkluderande tillväxt har insatser gjorts för att integrera grupper som står utanför den skånska arbetsmarknaden. I överenskommelsen med idéburen sektor är målet att utveckla ett mer hälsofrämjande samhälle. Exempel på det är antagandet av ett nytt regionalt idrottspolitiskt program för Skåne. Verksamhetsstöd till idéburna organisationer har beviljats och *Idéburna offentliga partnerskap* har tecknats med elva organisationer.

Region Skåne fortsätter att arbeta för ett klimatneutralt 2030 och fossilbränslefritt Skåne 2020 genom *Klimatsamverkan Skåne*. En gemensam klimat- och energistrategi och en handlingsplan för fossilfria drivmedel i Skåne håller på att tas fram med syfte att stödja omställningen. Ett regiongemensamt miljöledningssystem, MLS, har arbetats fram under 2017. Att miljöledningssystemet har blivit gemensamt är en bra drivkraft för miljöarbetet inom Region Skåne.

- Utveckla kulturlivet

Skåne befinner sig mitt i genomförandet av kulturplanen för 2016-2019. Insatser har genomförts för att fler ska ha möjlighet att ta del av Skånes kulturliv exempelvis satsningar för nyanlända. Folkhögskolorna fungerar som viktiga utbildnings- och kulturaktörer. Under året har det fattats strategiska överenskommelser med folkbildningen som inbegriper kultur, arbetsmarknad och kompetensförsörjning.

- Framtidens hälso- och sjukvård

Totalt pågår mer än 50 initiativ inom digitalisering och e-hälsa i form av projekt och förstudier. *1177 Vårdguiden e-tjänster* har utvecklats med fler tjänster, och digitala ungdomsmottagningar startats.

Kunskapscentrum för levnadsvanor och sjukdomsprevension har under året utbildat cirka 700 medarbetare kring ohälsosamma levnadsvanor.

- Internationell samverkan

Under året togs det beslut om en strategisk inriktning och prioritering för Region Skånes internationella arbete 2018-2019. 2017 var Region Skåne ordförande i *Greater Copenhagen & Skåne Committee*. I fokus låg insatser för att stärka arbetsmarknadsintegrationen, undanröja gränshinder och öka involveringen av näringslivet.

En ny förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583) trädde i kraft den 1 augusti 2017. Enligt förordningen ska den regionala utvecklingsstrategin ses över mellan varje val till regionfullmäktige. En utvärdering av *Det öppna Skåne 2030* görs under 2018 och i utvärderingen ska ingå en utredning för hur *Agenda 2030* kan integreras i det fortsatta arbetet.

# Hälso- och sjukvård

FOTO: © KRYH



FOTO: © SUND



## Samlad bedömning av måluppfyllelsen

Sammantaget redovisas såväl förbättringar som fortsatta utmaningar för hälso- och sjukvården efter uppföljning 2017. Nationell patientenkät (NPE) visar bättre resultat för primärvården jämfört med tidigare mätningar. Nationella hälso- och sjukvårdbarometern visar också att de skåningar som besökt hälso- och sjukvården har högre förtroende till primärvården än de som inte besökt vården de senaste sex månaderna. Resultaten inom området ”säker vård” visar på förbättringar, vårdskadorna minskar liksom användningen av olämpliga läkemedel till äldre. Bristen på disponibla vårdplatser som i sin tur beror på personalbrist är en orsak till att målen inte nås inom andra delar av ”säker vård”. [Läs mer](#).

Tillgängligheten till den planerade sjukvården är något förbättrad för besök och operation eller åtgärd jämfört med 2016 och bättre än genomsnittet för riket, men ännu nås inte vårdgarantimålet. Bara 30 procent får sitt återbesök inom vårdgarantin, och betydligt fler patienter får vänta längre än ett år på en magnetrontgenundersökning, vilket är

en försämring jämfört med 2016. Personalbrist anges som generell orsak till den försämrade tillgängligheten. 90 procent av patienter med högsta prioritet (prio 1) nås av en ambulans inom 20 minuter. Omhändertagandet av strokepatienter är fortsatt gott, och drygt 70 procent av patienterna som fått en höftfraktur opereras inom 24 timmar. Målet på 80 procent nås inte, vilket primärt beror på brist på operationspersonal men också att många patienter kräver tidskrävande förberedelser inför operation, till exempel patienter med blodförtunnande medicin. Nästan alla patienter med blodförgiftning (sepsis) får antibiotika inom en timme efter ankomsten till akutmottagningen, vilket avsevärt förbättrar prognosen.

Cancersjukvården och införandet av standardiserade vårdförlopp är ett exempel på framgångsrikt arbete där allt bättre resultat ses för många av vårdprocesserna. Operationsresursbrist uppges dock som en viktig anledning till allt för långa ledtider i vissa vårdförlopp.

Kvinnor i förlossning ska omhändertas på vald förlossningsavdelning och hänvisning till annat sjukhus ska ske

endast då kvinnans medicinska tillstånd kräver det. Målet för förlossningsvården i Skåne är att högst 5 procent av de gravida kvinnorna i förlossning ska behöva hänvisas till annat sjukhus. Resultatet för 2017 blev 5,2 procent.

Antalet självmord (suicider) minskar och drygt hälften av patienterna inom psykiatri erbjuds, som suicidprevention, återbesök inom åtta dagar och den patient- och brukarstyrd inläggningen fortsätter med gott resultat. Tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och vuxenpsykiatri har försämrats jämfört med föregående år. Barn och unga som väntar på neuropsykiatriska utredning får vänta knappt två år. För vuxna dröjer det närmare tre år. Orsakerna är bland annat ökande antal patienter och svårigheterna att rekrytera personal.

Riskbedömning av fall, tryck och undernäring hos äldre har förbättrats och görs i 8 av 10 fall, vilket är i enlighet med målsättningen. Återinskrivning på sjukhus av äldre inom 30 dagar efter tidigare utskrivning har inte minskat, utan ligger kvar på samma nivå som förra året (14 procent). Återigen är det

bristen på disponibla vårdplatser som medför att äldre skrivs ut för tidigt och återinskrivs.

Allt fler människor insjuknar i diabetes typ 1, och för diabetes typ 2 uppvisar de socioekonomiskt utsatta områdena sämre resultat.

Inom hjärtsjukvården ses ett förbättrat resultat även jämfört med riket, återinskrivning inom 30 dagar för hjärtsvikt har förbättrats. En orsak som anges är det ökande antalet hjärtsviktsmottagningarna i primärvården.

Glädjande är att färre människor insjuknar i stroke, de flesta målresultat har blivit bättre jämfört med tidigare mätningar. Däremot har tillgängligheten för uppföljningsbesök för strokepatienter i öppenvården inte förbättrats, och en orsak kan vara att samverkan mellan vårdnivåerna inte fungerar optimalt.

Resultaten inom palliativ vård (vård i livets slutskede) är svårbedömda på grund av av något för låg täckningsgrad i Svenska palliativregistret. Viss målförbättring ses vad gäller målindikatorer för smärtanalys, brytpunktsamtal och vid behovsordination av ångestdämpande läkemedel. Antalet unika patienter som fått öppenvård inom ramen för ASiH (avancerad sjukvård i hemmet) har minskat under 2017.

### Nationella öppna jämförelser av hälso- och sjukvård

Att den medicinska kvaliteten i skånsk hälso- och sjukvård blir allt bättre, konstateras också i en nationell jämförelse av vården, gjord av Socialstyrelsen. För 80 procent av mätindikatorerna (där det finns ett tidigare mätvärde) har en förbättring skett. För samlingsindikatorn ”sjukvårdsrelaterad undvikbar dödlighet” ses exempelvis en mycket positiv utveckling där Skåne nu med nya EU-definitioner ligger klart bättre än riket som helhet – en indikator på en god hälso- och sjukvård. Samtidigt är tillgängligheten till sjukvården en fortsatt utmaning. **Läs mer.**

Stroke, hjärtinfarkt, diabetes och livmoderhalscancer är diagnoser där medicinska insatser har särskilt stor betydelse för patienten. I Skåne har överlevnaden för patienter med dessa diagnoser

tydligt ökat i den senaste mätningen. Dödligheten i samband med dessa sjukdomar är lägre i Skåne än i övriga Sverige. Det som främst utmärker den skånska vården är den höga medicinska kvaliteten. Färre vårdrelaterade infektioner, färre olämpliga läkemedel till äldre, minskat antal benbrott på grund av benskörhet och bättre blodsockerkontroll hos diabetiker är några exempel. Sammantaget syns en stark kvalitetshöjning i den skånska vården, och det förstärker den positiva trend som funnits i de senaste årens nationella jämförelser. Tillgängligheten till vård är fortfarande en utmaning även om Region Skåne visar en positiv utveckling avseende tid för besök i specialiserad vård där Skåne ligger över rikssnittet. Däremot minskar telefontillgängligheten till vårdcentralerna, och senaste mätningen visar även att det tar något längre tid att få träffa läkare på akutmottagningen.

### Region Skånes uppdrag inom hälso- och sjukvård

Region Skåne ansvarar för att de som bor eller befinner sig i Skåne har tillgång till hälso- och sjukvård av hög kvalitet. Vården kan bestå av allt från

råd på telefon till besök på vårdcentralen och specialistinsatser på sjukhus. Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för den samlade bedömningen av behovet av hälso- och sjukvård samt tandvård i Skåne. De tre sjukvårdsnämnderna Kryh, Sus och Sund har ett övergripande ansvar för att respektive förvaltnings resurser används på ett rationellt och effektivt sätt utifrån politiska beslut om utbud, tillgänglighet och kvalitet.

Regionfullmäktiges inriktning är att hälso- och sjukvården i Region Skåne ska vara patientsäker, jämlik, hälsoinriktad, personcentrerad, tillgänglig, kunskapsbaserad och effektiv. Prioriterade områden är primärvård och akut-sjukvård samt cancervård, psykisk hälsa, förlossningsvård och kvinnors hälsa som också inkluderas i statliga överenskommelser.

### En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet

#### Jämlik hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvården samt tandvården i Sverige ska enligt lag vara jämlik. Jämlik vård innebär att bemötande, vård och behandling ska ges på lika villkor

### Hur är kvaliteten i hälso- och sjukvården i Skåne?

Indikator	Skåne
Påverkbar slutenvård vid hjärtsvikt, diabetes, astma eller KOL	Gul
Oplanerad återinskrivning inom 30 dagar	Röd
Blodsockervärde, diabetes typ-2 (över 70 mmol/mol)	Grön
Överdödlighet i hjärt-kärlsjukdom vid diabetes	Grön
Trycksår i slutenvård (grad2-4)	Grön
Vårdrelaterade infektioner	Grön
Låg Apgar-poäng hos nyfödda	Grön
Bristningar vid förlossning hos förstföderskor	Röd
Äldre med läkemedel som bör undvikas	Grön
Användning av antipsykopiska läkemedel hos äldre	Grön
Antal återfrakturer inom 3 år efter fragilitetsfraktur	Grön
Patienttillfredsställelse efter höftledsoperation	Grön
Nöjd med rehabilitering efter stroke (inom 90 dagar)	Röd
Dödlighet efter stroke (inom 90 dagar)	Grön
Dödlighet efter hjärtinfarkt	Grön
Femårsöverlevnad efter cancer – flera cancerformer	Grön
Dödlighet efter höftfraktur	Grön
Överdödlighet för vuxna patienter med bipolär sjukdom	Röd
Återkommande slutenvård i livets slutskede	Grön

Grön: Region Skånes resultat ligger bättre än riket Gul: ungefär som riket Röd: sämre än riket

Källa: ÖJ 2018, avser 2017 års statistik

FOTO: © ANDREAS HILLERGREN



FOTO: © SUND

Jämlik vård innebär att bemötande, vård och behandling ska ges på lika villkor till alla oavsett kön, ålder, bostadsort, funktionsförmåga utbildning, social ställning, etnisk eller religiös tillhörighet eller sexuell läggning, och oavsett kombinationer av dessa.

till alla oavsett kön, ålder, bostadsort, funktionsförmåga, utbildning, social ställning, etnisk eller religiös tillhörighet eller sexuell läggning, och oavsett kombinationer av dessa. Vården ska också ges med respekt för alla människors lika värde. Eftersom hälsan inte är jämnt fördelad bör en sjukvård som strävar efter att uppnå en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen prioritera de som har störst behov.

Genom ett kunskapsbaserat arbete där medicinskt omotiverade skillnader motverkas kan en mer jämlik vård erbjudas. Forskningen belyser många former av ojämlikhet i hälso- och sjukvården. Dessa innebär stora men helt nödvändiga utmaningar att anta för att vården ska ges efter behov. I Region Skåne bedrivs arbete för att synliggöra eventuellt omotiverade skillnader i vården i den löpande uppföljningen, detta för att kunna bedriva ett systematiskt utvecklingsarbete för en mer jämlik vård. Flera andra tillvägagångssätt bidrar också till en mer jämlik vård, till exempel värdegrundsarbete, kunskapsstyrning via kvalitetsregister och vårdprogram samt utbildningsinsatser.

### Hälsoinriktad hälso- och sjukvård

En hälsofrämjande hälso- och sjukvård fokuserar på att hälso- och sjukvårdens

samlade insatser bidrar till bättre hälsa för den enskilde och för befolkningen och inte enbart på sjukdomsbehandling åtgärder. Vinsterna är många, och syns till exempel i minskad dödlighet och sjuklighet, förbättrad funktionsförmåga, större välbefinnande och högre hälsorelaterad livskvalitet. En hälsofrämjande hälso- och sjukvård medverkar till en mer jämlik vård och hälsa där befolkningsgrupper som har störst behov ställs i centrum. Vid alla åtgärder som rör barn ska barnets perspektiv beaktas. En hälsofrämjande hälso- och sjukvård prioriterar aktiviteter som ger de största hälsovinsterna inte bara för patienter och individer utan också för hälso- och sjukvårdens egen personal.

Arbetet med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande metoder har under 2017 skett genom kartläggning och sammanställning av det hälsoinriktade arbete som bedrivs inom Region Skånes verksamheter, samt genom utbildningsinsatser och utarbetande av rutiner och riktlinjer. År 2017 har arbetet fokuserats på att stärka rutinerna för arbetet med levnadsvanor för personer som ska genomgå operation, personer med kroniska sjukdomar och för personer med övervikt och fetma. Kunskapscentrum för levnadsvanor och sjukdomsprevention har under året arbetat med att öka

tillgängligheten för sina utbildningsinsatser kring ohälsosamma levnadsvanor, även som ett led i arbetet med jämlik vård.

### Personcentrerad vård

En patientfokuserad hälso- och sjukvård innebär att vården bygger på respekt för människors lika värde och den enskilda människans värdighet, självbestämmande och integritet. Patienten ska bemötas utifrån hans eller hennes sociala sammanhang och vården ska utföras med respekt och lyhördhet för individens specifika behov, förväntningar och värderingar. Dessutom ska vården planeras och genomföras i samråd med patienten. Kontinuerlig kontakt och information ska ges till patienten och olika insatser bör samordnas på ett ändamålsenligt sätt så att möjligheten till oberoende i det dagliga livet stärks. Detta förutsätter att det finns en bra dialog mellan patienten, hälso- och sjukvårdspersonalen och ofta även närstående.

Det övergripande målet för en personcentrerad vård är att patientens förtroende för hälso- och sjukvården ska öka genom att tillgänglighet, information, bemötande och delaktighet förbättras jämfört med 2016. Detta följs upp genom *Nationell patientenkät*. För

2017 finns resultat för den patientupplevda kvaliteten i primärvården. Generellt uppvisar primärvården år 2017 bättre resultat än 2016. Störst förbättring noteras för *emotionellt stöd*, där resultatet förbättrats från 70 till 75 procent positiva. Jämfört med resultat i riket så är Region Skånes resultat snarlika. Jämfört med Stockholms läns landsting är Region Skånes resultat något sämre över lag, medan de är bättre jämfört med Västra Götalandsregionen. Befolkningens förtroende för primärvården mäts i den nationella *Hälso- och sjukvårdsbarometern*. Den visar för 2017 att 56 procent av skåningarna hade förtroende för primärvården jämfört med rikets 60 procent. Av de skåningar som besökt primärvården är motsvarande siffra 59 procent, jämfört med 52 procent för de skåningar som inte besökt hälso- och sjukvården de senaste sex månaderna. Skillnaderna tyder på att de som nyligen besökt hälso- och sjukvården har ett större förtroende för primärvården.

### Säker hälso- och sjukvård

En säker vård innebär att vårdskador förhindras genom aktivt riskförebyggande arbete. Med vårdskador avses lidande, obehag, kroppslig eller psykisk skada, sjukdom eller död som orsakas av hälso- och sjukvården och som inte är en oundviklig konsekvens av patientens tillstånd. För att säker vård ska kunna efterlevas krävs att diagnostik, vård och behandling utförs på rätt sätt. Varje år beräknas uppemot 100 000 patienter på svenska sjukhus få vårdskador av varierande allvarlighetsgrad. Vårdtiden för patienter med vårdskador är mer än dubbelt så lång som för patienter utan skador. Förutom det mänskliga lidandet, för den extra vårdtid som orsakas av vårdskador, innebär detta också onödiga miljardkostnader årligen för hälso- och sjukvården.

Nollvision för undvikbara vårdskador är grunden för Region Skånes patient-säkerhetsarbete. Region Skånes patient-säkerhetsarbete och dess resultat bygger på ett kontinuerligt, systematiskt och metodiskt arbetssätt utifrån tidigare identifierade riskområden. Resultaten uppvisar en tydlig trend till det bättre.

FOTO: © CHRISTIAAN DIRKSEN



Användningen av potentiellt olämpliga läkemedel hos äldre i Skåne har minskat, och drygt tre av fyra vårdcentraler klarar 2017 det uppsatta målet.

Detta beror sannolikt på ett gott kunskapsläge, som finns hos medarbetarna, rörande de risker som finns inom hälso- och sjukvården och på den kulturförändring som underlättar ett mer öppet diskussionsklimat. Exempelvis har andelen vårdskador inom somatisk slutenvård minskat successivt och mellan åren 2013 och 2016 i princip halverat.

#### ○ Läs mer.

Trycksår orsakar stort lidande för patienten. För att identifiera förekomsten av trycksår genomför Region Skåne årligen två kvalitetsuppföljningar genom att mäta andelen patienter som har trycksår och andelen som är i riskzon för att utveckla trycksår. Sedan den första mätningen, våren 2012, har andelen patienter som har trycksår (kategori 1-4) minskat med 9 procentenheter (från 19 till 10 procent). Vid en analys av allvarliga trycksår som har uppkommit inom vår egen vårdkedja framkommer det att även dessa har minskat. För andra året i rad uppnår samtliga sjukvårdsförvaltningar det regionala målet: att patienter med allvarliga trycksår (kategori 2-4) ska vara 5 procent eller mindre.

En vårdrelaterad infektion innebär ett lidande för patienten och kan i vissa fall även försätta patienten i ett livshotande tillstånd. Vårdrelaterade infektio-

ner är därmed också en av de största utmaningarna för en säker hälso- och sjukvård. Region Skåne har sedan 2008 årligen deltagit i nationella mätningar av vårdrelaterade infektioner. 9 procent av de patienter som vårdas i Region Skåne drabbas av en vårdrelaterad infektion, och andelen har i princip varit oförändrad över tid.

Risken för felaktigheter i läkemedelsanvändningen är särskilt stor i vårdens övergångar, och den risken kan halveras genom en strukturerad utskrivningsinformation. 2017 nåddes det regionala målet på 70 procent. Det författades totalt 86 238 utskrivningsinformationer, och andelen per månad har varit relativt konstant under året. På förvaltningsnivå nådde Sus, Kryh och Hälsostaden Ängelholm målet. Det kvalitetsförbättringsprojekt som genomfördes under 2015-2016, med målet att öka kvantiteten och kvaliteten gällande utskrivningsinformation, har bidragit till de förbättrade resultaten. Syftet med att genomföra läkemedelsgenomgångar är att öka kvaliteten och säkerheten i läkemedelsbehandlingen. Andelen patienter som under 2017 fick en läkemedelsgenomgång i somatisk slutenvård var 30 procent (5 723 till antalet). Utöver vad som ingår i nämnda modell så har det genomförts ytterligare 2971 läkemedelsgenomgångar inom somatiken och 73 inom psykiatrin. Andelen patienter som under 2017 fick en läkemedelsgenomgång i primärvården var 24 procent. En bidragande orsak till att målet inte nås i primärvården är att genomförda genomgångar inte registreras rätt enligt *klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ-kod)*. Dialog har förts med förvaltningarna för att öka antalet genomförda och registrerade läkemedelsgenomgångar.

Äldre patienter är generellt sett känsligare för läkemedelseffekter, och samtidigt har läkemedelsanvändningen fördubblats hos de äldsta de senaste 20 åren. Många äldre har flera olika läkemedel, vilket leder till ökad risk för biverkningar och interaktioner. Målet är att tvärprofessionell läkemedelsgenomgång ska genomföras för 50 procent av de multisjuka äldre. Användningen av potentiellt olämpliga läkemedel hos äldre i Skåne har minskat, och drygt tre

av fyra vårdcentraler klarar 2017 det uppsatta målet. Sett över längre tid och jämfört med riket uppvisar Region Skåne en betydande minskning. Bakgrunden till den skånska förbättringen är det systematiska arbetet med läkemedelsgenomgångar. Årligen publiceras en Skånelista med specifika rekommendationer för multistjuka äldre samt utbildningsinsatser om läkemedel och äldre genomförs kontinuerligt.

För att bevara antibiotika som effektiva läkemedel mot bakteriella infektioner och för att minska risken för resistensutveckling pågår i Region Skåne ett systematiskt förbättringsarbete för att öka följsamheten till nationella *Stramas* behandlingsrekommendationer. Antalet uthämtade antibiotikarecept fortsätter att minska i Skåne men ligger fortfarande högt vid en jämförelse med riket. Antalet antibiotikarecept per 1 000 invånare minskade med 1 procent i Skåne och 3 procent i hela landet. Skillnaden beror framförallt på en avstannad minskning av de antibiotika som används vid luftvägsinfektioner. Endast 39 procent av vårdcentralerna klarade målet. Vid antibiotikabehandling av urinvägsinfektioner hos kvinnor, 18-79 år gamla, bör andelen bredspektrumantibiotikas vara låg. Resultatet för alla förskrivare i Skåne under 2017 blev 13 procent och i primärvården var andelen 9 procent vilket innebär att målet uppfylldes väl.

Vid antibiotikabehandling av luftvägsinfektion hos barn bör andelen ”vanligt penicillin” (penicillin V) vara hög. Resultatet för alla förskrivare i Skåne under 2017 blev 74 procent, och i primärvården var andelen 79 procent, vilket innebär att målet uppfylldes väl. Arbetet utifrån behandlingsrekommendationer behöver ändå fortsätta och för att bättre kunna utvärdera om antibiotika används enligt gällande riktlinjer kommer det att krävas tillgång till diagnoskopplade antibiotikadata.

Den största utmaningen för patientsäkerheten har 2017 såväl som tidigare varit bristen på disponibla vårdplatser. Eftersom det är känt att så kallade utlokaliserade<sup>a</sup> patienter har en fördubblad risk för att drabbas av en vårdskada är det positivt att andelen utlokaliserade

patienter per 100 disponibla vårdplatser inte har ökat under 2017.

Inom Rehabilitering och hjälpmedelsverksamheter fortsatte också arbetet med säker vård under 2017. Resultatet visade att följsamheten till gällande hygienrutiner var 93,3 procent, jämfört med 92,7 procent 2016. Följsamheten till gällande klädregler var 92,4 procent, jämfört med 90,7 procent 2016.

### Tillgänglig hälso- och sjukvård

Vårdgarantin innebär att man ska få vård inom en viss tid. Det är en lagstadgad rättighet som anger inom vilka tidgränser vård ska erbjudas, efter att beslut om vård har fattats. Den nationella vårdgarantis tidsgränser 0–7–90–90 dagar innebär:

**0** - Kontakt med primärvården samma dag  
Samma dag som man söker hjälp för ett hälsoproblem ska man få kontakt med primärvården, till exempel vårdcentralen eller sjukvårdsrådgivningen. Det kan ske via telefon eller genom besök.

**7** - Läkarbesök i primärvården inom sju dagar

Bedömer vårdpersonal att man behöver träffa en läkare ska man få en tid inom högst sju dagar, till exempel på vårdcentralen.

a. En utlokaliserad patient är en inskriven patient som vårdas på annan värdenhet än den som har specifik kompetens och medicinskt ansvar för patienten.

**90** - Besök inom den planerade specialiserade vården inom 90 dagar

Om man får en remiss till den planerade specialiserade vården ska man få en tid för besök inom 90 dagar. Det gäller även om man sökt vård utan remiss.

**90** - Behandling/operation påbörjad inom 90 dagar

Efter beslut om behandling, till exempel en operation, ska man få en tid till detta inom 90 dagar.

Bristande tillgänglighet kan inte bara innebära en patientsäkerhetsrisk, utan också en bristande tillit hos patienterna. Det övergripande målet att tillgängligheten till den skånska hälso- och sjukvården ska förbättras jämfört med föregående år har uppnåtts för besök och operation eller åtgärd i den specialiserade vården. Region Skånes tillgänglighet för besök är nu bättre än genomsnittet i riket och för operation eller åtgärd utvecklingen också positiv. Anledningarna till detta är flera: samverkan mellan förvaltningarna kring operationskapacitet och vårdplatser, bättre kvalitets-säkring av väntande patienter, förflyttning av viss vård från Skånes universitetssjukvård till andra sjukhus, ökad samverkan inom Södra sjukvårdsregionen samt effektivisering och processarbete i verksamheterna.

Antalet patienter som väntat mer än ett år har minskat under 2017, men de som väntat mer än tre månader har bli-

## Har skåningarna tillgång till den vård man behöver?

Indikator	Skåne
Tillgång till den hälso- och sjukvård man behöver	Gul
Primärvårdens tillgänglighet per telefon	Röd
Läkarbesök inom sju dagar i primärvård	Grön
Tid till läkarbedömning vid akutbesök	Röd
Responstid för ambulans	Gul
Startade utredningar och behandlingar inom 30 dagar - BUP	Grön
Besök inom 90 dagar i specialiserad vård	Grön
Operation inom 90 dagar	Röd
Överbeläggningar och utlokaliserade patienter	Röd
Utskrivningsklara patienter på sjukhus	Grön
Väntetid till särskilt boende	Röd
Väntetid från diagnos till behandling vid tjocktarmscancer	Röd

Grön: Region Skånes resultat ligger bättre än riket   Gul: ungefär som riket   Röd: sämre än riket

Källa: ÖJ 2018, avser 2017 års statistik



FOTO: © ANDREAS HILLEGREN

Tillgängligheten till Habilitering och hjälpmedels verksamheter är fortsatt god 2017. 91 procent av patienterna fick ett första besök för rehabilitering inom 60 dagar, att jämföra med 2016 då resultatet var 89 procent.

vit fler. Behovet av samordning av patienter har de senaste tre åren legat kring 23 700 patienter. 62 procent av vårdgarantipatienterna har under 2017 samordnats till privata verksamheter inom ordinarie avtal, men även i viss mån mellan sjukvårdsförvaltningarna. 30 procent har samordnats till verksamheter med vårdgarantiavtal, vilket är en ökning jämfört med 2016 (17 procent). Enbart 1 procent har samordnats till andra landstings verksamheter, offentligt eller privat drivna.

Cirka 80 procent av patienterna får vänta mindre än 90 dagar för besök/åtgärd inom specialiserad smärtmottagning, allmänkirurgi, ögonsjukvård, allmänpsykiatri, allergisjukvård samt allmän internmedicin. Enligt den under 2017 publicerade regionala behovsmodellen ser man ett ökat behov inom specialiserad smärtmottagning och till viss del inom allergisjukvård men ett minskat behov inom ögonsjukvård och allmän internmedicin. Ögonsjukvården har kunnat ta emot fler patienter inom 90 dagar jämfört med föregående år, bland annat som en effekt av medicinska kvalitetsgenomgångar av väntande patienter. Ögonsjukvården har dock flest totalt antal väntande patienter, nästan 10 000, varav drygt 2 000 patienter har väntat mer än 90 dagar. Som tidigare

finns ledig kapacitet i vissa ackrediterade enheter och samtidigt lång väntetid hos andra. Ett samverkansprojekt för att patienterna ska informeras och få möjlighet att välja rätt kommer att påbörjas under 2018. Inom allmänkirurgin har patienter till högspecialiserad bäckenbottenbedömning fortsatt lång väntetid beroende på kapacitetsbrist på läkare. En handlingsplan är framtagen och en regional uppföljning av denna patientgrupp kommer att påbörjas under 2018.

Tillgängligheten inom psykiatri för vuxna och barn når fortfarande inte vårdgarantimålen fullt ut vad gäller en första kontakt och till behandling, men tillgängligheten för första besök och utredning till BUP ligger ändå klart över rikssnittet. Väntetiden till neuropsykiatriska utredningar är 20 månader för barn och nästan tre år för vuxna.

Under 2017 ombokades nästan 70 000 besök antingen av verksamheten eller av patienten själv och drygt 11 200 patienter uteblev från mottagningsbesöket vilket innebär ett administrativt merarbete och produktionsbortfall. Att boka besök i dialog med en välinformerad patient samt framförhållning i schemaläggning är kända faktorer som minskar detta, och något som behöver utvecklas.

Tillgängligheten till rehabilitering och hjälpmedels verksamheter är fortsatt god 2017. 91 procent av patienterna fick ett första besök för rehabilitering inom 60 dagar, att jämföra med 2016 då resultatet var 89 procent. För patienter med behov av hjälpmedel fick 78 procent utprovning eller uppföljning av hjälpmedel inom 60 dagar. Tillgängligheten för hörselrehabiliteringar inom 60 dagar uppfylldes till 100 procent 2017. För barn och ungdomar med autism och ADHD är kravet att garantera vård inom 30 dagar. Tillgängligheten uppgick till 98 procent i december 2017. Tillgängligheten till tolk var 94,3 procent, jämfört med 95 procent 2016, trots att antalet tolkanvändare ökade med 13 procent.

### Kunskapsbaserad vård

Kunskapsbaserad och ändamålsenlig hälso- och sjukvård innebär att vården bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet och utformas specifikt för att möta varje individs behov på bästa möjliga sätt. För att ny kunskap och bättre metoder ska komma patienterna till gagn krävs kunskap och förbättring. Tanken är att förbättringskunskap ska ses som ett komplement till hälso- och sjukvårdens professionella kunskap och baseras i hög utsträckning på beteendevetenskaplig forskning.

Under 2017 fastställdes en ny nationell struktur för kunskapsstyrning som Region Skånes sakkunnigorganisation nu successivt anpassas till. Syftet med den nya strukturen är att skapa förutsättningar för jämlik vård baserad på bästa tillgängliga kunskap. Under 2017 har flera nya riktlinjer och vårdprogram tagits fram och fastställts. Som exempel kan nämnas riktlinjer för etiska ställningstaganden vid hjärt-lungräddning (HLR) och livsuppehållande behandling, reviderat vårdprogram för endometriosis, regional riktlinje för återfallsförebyggande behandling vid bipolär sjukdom samt regional riktlinje för immunterapi vid allergi.

Det regionala kvalitetsregisterarbetet bedrivs på flera fronter. I Södra regionen finns en gemensam registercentrumorganisation med RCC-Syd (regionalt cancercentrum) och RC-Syd (register-



centrum). *Skånsk kvalitetskraft*, ett nätverk inom Region Skåne med representanter för 15 olika nationella kvalitetsregister, arrangerade för 11:e året i rad en kvalitetsregisterkonferens i april med fokus på forskning och förbättringsarbete. Projektet om direktöverföring från datajournal till kvalitetsregister fortsätter. Idag har automatiserad överföring tagits fram för fem olika kvalitetsregister.

### Effektiv hälso- och sjukvård

Med effektiv hälso- och sjukvård avses att tillgängliga resurser utnyttjas på bästa sätt för att uppnå de uppsatta målen. Detta innebär att vården ska utformas och ges i samverkan mellan vårdens aktörer baserat på tillståndets svårighetsgrad och kostnadseffektivitet för åtgärderna. En effektiv vård har hög målpuppfyllelse i förhållande till insatta resurser. Det innebär att hälso- och sjukvården samt tandvården ska hålla hög kvalitet i förhållande till de resurser som används för att vården ska anses vara effektiv. Begreppet ”hög kvalitet” är också relativt och mäts enklast i förhållande till hälso- och sjukvårdens och tandvårdens mål.

Ur ett nationellt perspektiv erbjuder Region Skåne en hälso- och sjukvård med goda medicinska resultat till en strukturjusterad kostnad som ligger under riksgenomsnittet. **○ Läs mer.** Region Skåne rankas bättre än andra landsting/regionen flera områden. **○ Läs mer.**

Region Skånes *Strategi för förbättringsarbete 2016-2020* är den strategiska utgångspunkten för arbetet med kostnadseffektivitet och bristande kvalitet. **○ Läs mer.** Kvalitetsbristkostnader är ”oförmåga att möta uppställda krav eller att tillfredsställa medborgares/patienters uttalade och underförstådda behov och förväntningar”. Strategin identifierar sex områden där förbättringar har stor potential att öka kvalitet och minska kostnader. Inledningsvis har stort fokus lagts på att öka chefers förmåga att jobba med ständiga förbättringar. Utbildningsprogram för chefer, verksamhetsutvecklare och förbättringsledare genomförs kontinuerligt. Flera utvecklingssteg ligger i en nära framtid där bland annat ökande patient- och närstå-

endeinvolvering och digitalisering ger kommer ha stor betydelse. Vidare är det positivt att fler vårdområden implementerar standardiserade vårdförlopp. Vårdens övergångar är fortsatt ett förbättringsområde där återinskrivningarna i Region Skåne ligger över riksgenomsnittet.

Produktions- och kapacitetsplanering är inte etablerat i alla Region Skånes verksamheter. Metoder, arbetssätt och även förvaltningsspecifika strategier finns dock. Allt fler verksamheter i förvaltningarna arbetar strukturerat med produktions- och kapacitetsplanering. Utbildningar på temat hälsosam schemaläggning har genomförts. I samband med införandet av en sammanhållen digital vårdmiljö läggs särskilt fokus på att genomföra regiongemensamma utbildningsinsatser. Det kommer att innebära dramatiska förbättringar i att åstadkomma såväl realtidsuppföljningar av hela regionens kapaciteter som strategisk hierarkisk produktionsplanering. Daglig styrning i form av pulsronder, möten och liknande förkommer i allt större utsträckning. Skärpan kring detta område ökar genom att betalningsansvarslagen trädde i kraft.

### Särskilt prioriterade områden

#### Primärvård

Den skånska primärvården består i huvudsak av vårdcentraler, barnavårdscentraler, barnmorskemottagningar, familjecentraler, ungdomsmottagningar, psykoterapimottagningar, smärtmottagningar/multimodal smärtbehandling samt barn- och ungdomspsykiatriska första linjens mottagningar.

Under 2017 besökte 980 255 unika individer primärvården i Skåne varav 76,5 procent träffade läkare. 22 procent träffade endast läkare och inte övriga vårdgivarkategorier. Det kan jämföras med somatiska öppenvården som under 2017 besöktes av 206 321 personer. 26 230 skåningar fick hembesök av primärvårdsläkare, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med 2016, samtidigt som hembesöken av övrig primärvårdspersonal var 31 984 individer, en ökning med hela 17 procent jämfört med 2016. Den stora ökningen av övrig personals hembesök kan hänföras till barnhälsovården. Hembesöken till vuxna förväntas också att öka när samverkansavtalet med kommunerna fortsätter utvecklas och kopplas ihop med nya lagen om samverkan vid utskrivning.

FOTO: © CHRISTIAAN DIRKSEN



Under 2017 besökte 980 255 unika individer primärvården i Skåne varav 76,5 procent träffade läkare.

FOTO: © SUS



FOTO: © CHRISTIAN DIRKSEN

75 procent av alla som diagnostiserades med cancer i Skåne 2017 fick diagnosen via ett standardiserat vårdförlopp, SVF. Detta medför att alla medborgare nu kan garanteras en likvärdig och jämlik utredning vid misstanke om cancer, oavsett var man söker vård i Skåne.

Under 2017 nåddes 85 procent av alla prio 1-uppdrag av en ambulans inom 20 minuter, en liten ökning från 2016 då siffran var 84 procent.

Antalet telefonsamtal till vårdcentralerna fortsätter vara högt och en utmaning att hantera för många enheter, liksom ökningen av förfrågningar via *1177 Vårdguidens e-tjänster*. Detta talar för att medborgarna i hög grad hörsammat att vårdcentral ska vara första kontaktvägen till sjukvården. Antalet individer som sökt akutmottagningarna är något svårare att följa med exakta siffror för hela Skåne, men har på flera enheter minskat sedan föregående år. I Malmö är dock antalet relativt oförändrat.

Det pågår ett långsiktigt arbete, både hos regeringen och ute i landstingen och regionerna, med en omstrukturering av svensk hälso- och sjukvård där den nära vården, särskilt på vårdcentralerna, ska förstärkas. Något förenklat har Sverige en sjukvård där, jämfört med andra länder, en relativt liten del av vården bedrivs nära patienten. Vård som hade kunnat bedrivas på vårdcentraler eller hos familjeläkare finns i stället på sjukhus. Det försämrar tillgängligheten och möjligheten till en kontinuerlig och trygg vårdkontakt. Omställningen till en mer nära vård har påbörjats. Hur en framtida lagreglering ska se ut är inte klart, inte heller vilken

vård som kommer ingå i konceptet. Diskussionerna har tagit fart under 2017 men än så länge ses inte några konkreta resultat i vården, utöver en fortsatt stor efterfrågan på mer kontakt med primärvården.

#### **Tillgänglig och effektiv akutsjukvård**

Akutsjukvård är den medicinska specialitet som innefattar akuta, oplanerade patienter med sjukdomar eller skador som kräver omedelbar vårdinsats i pre-hospitalt arbete och ambulanssjukvård, på akutmottagning och intensivvårdsavdelningar.

Under 2017 nåddes 85 procent av alla prio 1-uppdrag av en ambulans inom 20 minuter, en liten ökning från 2016 då siffran var 84 procent. Det politiskt satta målet är 90 procent. Arbete pågår bland annat med utökad dynamisk dirigerings, ett förändrat arbetssätt och resursutnyttjande i kombination med en pågående organisationsförändring.

I enlighet med Region Skånes vårdprogram för svår sepsis (blodförgiftning) har rutiner för "sepsis-larm" införts på samtliga sjukhus i Skåne. Målet är att alla patienter med sepsis ska få intravenös antibiotika inom en timme

efter ankomst till akutmottagningen. Redan ett år efter implementering av vårdprogrammet erhåller mer än 95 procent antibiotika inom en timme, vilket är en viktig faktor för överlevnad.

#### **Högkvalitativ cancervård i hela Skåne**

Vid utredning av misstänkt cancer behöver läkaren genomföra en rad undersökningar av patienten. Sådana utredningar följer allt oftare ett standardiserat vårdförlopp (SVF), framtaget och definierat på nationell nivå. Syftet är att korta väntetiderna i cancervården och göra den mer jämlik över landet. Ett standardiserat vårdförlopp för en viss cancersjukdom betyder att alla som utreds ska bemötas så lika det går. Vården strävar efter att undersökningarna ska göras i samma ordning och gå så fort som möjligt oavsett vem man är eller var man bor. Allt fler cancerdiagnoser omfattas nu av dessa standardiserade vårdförlopp.

Införandet av standardiserade vårdförlopp påbörjades 2015 och har fortsatt och från den 1 april 2017 finns 28 SVF i drift. Alla nationellt uppsatta mål för införandet under 2017 har uppnåtts.

Totalt under året genomförde 15 890 patienter sin cancerutredning och -behandling som ett SVF. 75 procent av alla som diagnostiserades med cancer i Skåne 2017 fick diagnosen via ett SVF. Detta medför att alla medborgare nu kan garanteras en likvärdig och jämlik utredning vid misstanke om cancer, oavsett var man söker vård i Skåne. Måluppfyllelsen mot nationella tidsmål i kvalitetsregister var före införandet av SVF betydligt lägre i Skåne, men under 2017 uppfyllde 49 procent av SVF det nationella tidsmålet – att jämföra med 2016 då tidsmålen nåddes för drygt 11 procent.

### Bättre förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa

Kvinnor i förlossning ska omhändertas på vald förlossningsavdelning och hänvisning ska ske endast då kvinnans medicinska tillstånd kräver vård på annan förlossningsavdelning. I Region Skåne har 5,2 procent av kvinnorna hänvisats 2017 vilket är bättre jämfört med föregående år. Tre av fem sjukhus uppnår målet på mindre än 5 procent. Den dominerande orsaken till att kvinnor hänvisas till annan förlossningsavdelning är att antalet förlossningsrum inte räcker till.

En strategisk plan för bättre förlossningsvård och kvinnors hälsa 2017-2019 med handlingsplan för 2017-2018 har tagits fram. Kompetenshöjande insatser och förbättringsarbete har genomförts inom flertalet områden, exempelvis för att minska bristningar vid förlossning, vilket gett goda resultat. Det har varit en utmaning för berörda verksamheter att uppfylla de inriktningar och krav som fastställts i nationella överenskommelsen om ökad tillgänglighet och jämlikhet i förlossningsvården och förstärkta insatser för kvinnors hälsa. Det finns mycket kvar att hantera, exempelvis inom området bemanning.

### Psykisk hälsa

Psykisk ohälsa är ett sammanfattande begrepp som inkluderar både mindre allvarliga psykiska problem och mer allvarliga symtom som uppfyller kriterierna för en psykiatrisk diagnos. Psykisk

hälsa är mer än frånvaron av psykisk ohälsa eller psykiatrisk diagnos. Psykisk hälsa handlar bland annat om att människor upplever sin tillvaro meningsfull, att de kan använda sina resurser, är delaktiga i samhället och upplever att de har förmåga att hantera livets normala motgångar. Psykisk hälsa eller ohälsa är dock svårdefinierat och dess utbredning i befolkningen är svår att mäta. Den allmänna uppfattningen är emellertid att den psykiska ohälsan ökat de senaste decennierna, särskilt bland barn och unga.

Region Skåne har under 2017 färdigställt och beslutat om en strategisk plan för psykisk hälsa 2017-2023. En handlingsplan för suicidprevention i Skåne 2018-2022, som togs fram under 2017, fastställdes av regionstyrelsen i februari 2018. Region Skåne arbetar målmedvetet utifrån en nollvision för suicid. Riktlinjer för återfallsförebyggande behandling vid bipolär sjukdom har fastställts av hälso- och sjukvårdsdirektören under 2017. Tillgängligheten till psykiatrisk vård är fortfarande otillräcklig. Tvångsåtgärder har genom systematiskt förbättringsarbete minskat, speciellt inom barn- och ungdomspsykiatri.

### Uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare 2017

Hälso- och sjukvårdsnämnden har, utifrån vad som synliggörs i reglementet vilket tar utgångspunkt i kommunallagen 6 kap § 7, ett samlat ansvar för ledningen av hälso- och sjukvården i Region Skåne, vari uppföljning av upphandlade vårdtjänster utgör en av flera delar.

Driftformerna för upphandlade vårdtjänster medger något olika förutsättningar för uppföljning och innebär att förhållningssättet kan behöva anpassas till de fyra olika lagstiftningar som finns beträffande upphandlade vårdtjänster – lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om valfrihetssystem (LOV), lagen om läkarvårdsersättning (LOL) lagen om ersättning för fysioterapi (LOF) – och än mer beträffande uppföljning av de partnerskap som finns med civilsamhället inom den särskilda form som benämns IOP (Idéburet offentligt partnerskap).

Uppföljning av upphandlade vårdtjänster sker i form av periodiserade och fortlöpande systematiska uppföljningar, dels månadsvis beträffande fakturakontroller av produktion och ekonomi, i tertial- och årsredovisningar, dels i form av periodiserade uppföljningar. Vidare sker fördjupade uppföljningar, vilka kan ske på förekommen anledning eller utifrån tematisk grund. Dessutom kan uppföljning ske som särskild revision och tillsyn utifrån medicinska och ekonomiska grunder och då mot bakgrund av speciella omständigheter. (Se tabell nedan).

### En drivande utvecklingsaktör

#### Region Skåne ska leda utvecklingen av digitala tjänster i hälso- och sjukvården

Digitaliseringen erbjuder stora möjligheter för framtidens hälso- och sjukvård. Modern informations- och kommunikationsteknologi kan underlätta för den enskilde att vara delaktig i sin egen vård och omsorg, stödja kontakten mellan den enskilde och verksamheterna

### Systematiska uppföljningar

Avtal	Fortlöpande <sup>1</sup>	Fördjupad <sup>2</sup>	Revision
Lagen om valfrihetssystem (LOV)	77	22	10
Lagen om offentligt upphandling (LOU)	77	1	1
Lagen om läkarvårdsersättning (LOL)	12	26	5
Lagen om ersättning för fysioterapi (LOF)	7	5	-
Idéburet offentligt partnerskap (IOP)	12	-	-

1. Fortlöpande systematisk uppföljning inom LOV omfattar både uppföljning på plats hos leverantörer samt dialogmöte i större forum

2. Fördjupad uppföljning på förekommen anledning samt på tematisk grund

samt tillhandahålla effektivare stödsystem för medarbetarna i verksamheterna.

Andelen personer med invånarkonto på 1177 Vårdguidens e-tjänster har ökat från 35 till 43 procent, vilket innebär en 30-procentig ökning under 2017. 1177 Vårdguidens e-tjänster är den plattform med säker kommunikation som landstingen utvecklat gemensamt genom Sveriges kommuner och landsting, SKL och Inera. Att invånaren har ett konto är en förutsättning för att kunna boka, boka om, avboka tider, ingå en digital behandling via *Stöd och behandling*, läsa sin journal på nätet, digitalt förlänga ett recept eller digitalt beställa provtagning. Plattformen har tidigare benämnts *Mina vårdkontakter*.

Utvecklingen av nya digitala möjligheter att kommunicera invånare till vården har under 2017 startat på bred front men därmed också skapat en flaskhals hos en leverantör i ett av grundsystemen. Därmed försenas flera projekt och kommer först avslutas under 2018. Några av dessa projekt avser bland annat digitala kallelser, tidbok via mobilt gränssnitt, incheckning, betalning via mobilt gränssnitt samt överföring av utökad information till *1177 journal*.

Användningen av *1177 Stöd och behandling* har under 2017 ökat inom primärvården. Vuxenpsykiatri, habilitering och hjälpmedel samt barn- och ungdomspsykiatri har tillkommit som användare. I *1177 Stöd och behandling* behandlas framförallt mildare psykiska besvär som depression, ångest men även sömnbesvär och tinnitus. Stöd och behandling är en del av *1177 Vårdguiden e-tjänster* där regioner och landsting kan skapa utbildningar eller behandlingar med hjälp av ett designverktyg. Asynkron (inte samtidig) kommunikation mellan profession och invånare ingår som verktyg och videofunktionalitet är under utveckling.

### Den kliniska forskningen ska öka

Patientnära klinisk forskning är en självklar del i modern hälso- och sjukvård och ska ingå i all vårdverksamhet. Klinisk forskning förutsätter vårdens struktur och resurser och syftar till att lösa ett ohälsoproblem eller att identifiera faktorer som leder till ökad hälsa. De kliniska forskarnas arbete möjliggör att ny kunskap kommer vården till del och att kunskap därifrån förs in i forskningen. Forsknings- och utvecklings-

arbete inom hälso- och sjukvården bidrar till att ta fram nya och förbättrade behandlingsmetoder och förstärka kompetensen hos hälso- och sjukvårdens medarbetare.

Under året har förvaltningarna lagt stort fokus på att förbättra sina processer såväl avseende uppföljning och förbättrad ekonomihantering som att arbeta med sina samverkansprocesser. Detta innefattar arbete kring hur vi redovisar och samlar relevant fakta i våra existerande administrativa system. Samtliga mått ligger stabila eller ökar jämfört med 2016. Dock har antalet studier minskat något. Samtliga förvaltningar har nu samverkansmöte med Medicinska fakulteten vid Lunds universitet och med övriga relevanta universitet och högskolor. Sus, Sund och Medicinsk service har akademisk representation i sina förvaltnings- och verksamhetsledningarna.

Under 2017 verkade 47 universitets- sjukvårdsenheter (USV) inom förvaltningarna Sus, Sund, Kryh och Medicinsk service. Dessa blev under året för första gången utvärderade av Socialstyrelsen. Rapport kommer i slutet av mars 2018. Vid uppföljningsmöte med Socialstyrelsens utvärderare framkom dock att de utvärderande USV-enheterna kommit väl ut och att Region Skånes ledningsstruktur för FoU och arbete med forskning, utveckling och utbildning såväl centralt som i förvaltningarna är mycket framgångsrikt. Utvärderingen skedde inom ramen för ALF-avtalet<sup>b</sup> och här ingick också en utvärdering av den kliniska forskningens kvalitet. Detta gjordes av Vetenskapsrådet. Rapport kommer även här i slutet av mars.

Under året har ett strukturerat arbete genomförts för att förbättra och förenkla att evidensbaserad kunskap och forskning införs i verksamheten på ett kontrollerat sätt. En HTA<sup>c</sup>-enhet evaluerar och prioriterar vad som införs. Därtill har Sveriges första så kallade Cochrane-institut etablerats vid Skånes universitets-

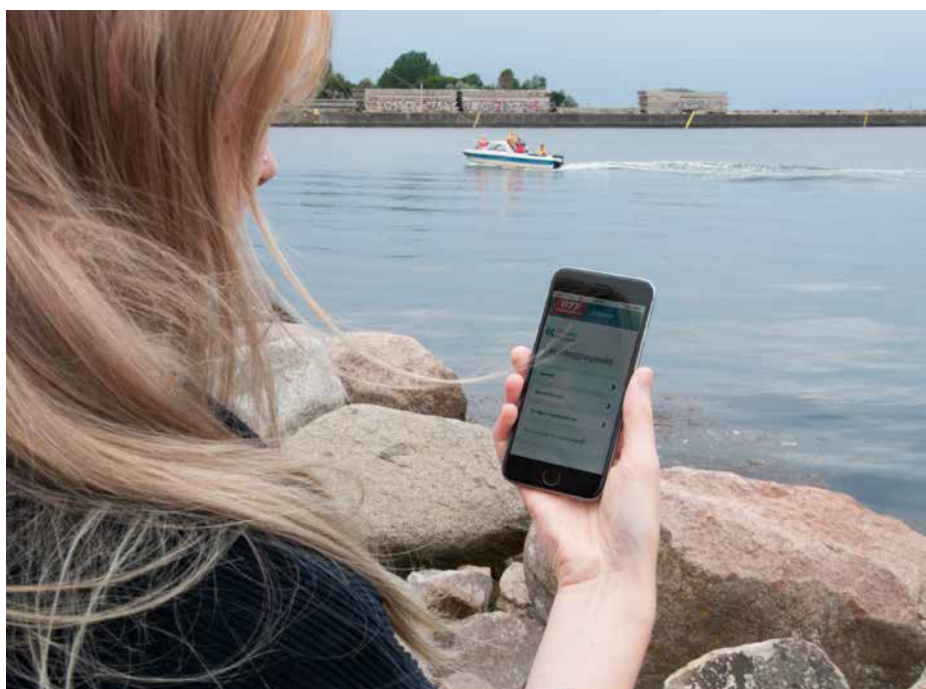


FOTO: © BENGT FILEMARK

Andelen personer med invånarkonto på 1177 Vårdguidens e-tjänster har ökat från 35 till 43 procent, vilket innebär en 30-procentig ökning under 2017.

b. ALF är förkortningen för ett avtal mellan den svenska staten och vissa landsting om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.  
c. Health Technology Assessment (HTA) är en metod för att systematiskt utvärdera metoder och tekniker i hälso- och sjukvården utifrån kliniska, ekonomiska, sociala, etiska och organisatoriska aspekter.

FOTO: © SUS



FOTO: © REGION SKÅNE



Den 13 december 2017 beslutade Rikssjukvårdsnämnden att ge Region Skåne tre nya rikssjukvårdsuppdrag, avseende bräck på diafragma, missbildningar på matstrupen och missbildningar i bäckenbotten, tarm och urinvägar.

sjukhus. **Läs mer.** Utveckling av infrastruktur som är relevant för forskning, samt nära samverkan med akademien och näringslivet kring nya centrumbildningar med stor relevans för hälso- och sjukvården, har lett till att åtta nya centrumbildningar har beslutats. Som ett exempel kan nämnas Huntingtoncentrum som är ett förvaltningsövergripande centrum där forskare, kliniker och näringsliv samarbetar med patienter och anhöriga kring Huntingtons sjukdom. Här ingår orsakssamband, tidig diagnostik samt vård av patienterna och stöd till deras anhöriga. Syftet är att bli ett nationellt kunskapscenter för Huntington med stort internationellt samarbete.

En rad forskningsresultat har under året införts till klinisk nytta. Som exempel kan nämnas molekyldiagnostik där man nu efter en pilot infört helxomsekvensering av barntumörer. Det innebär att man på molekylnivå får fram tumörens egenskaper och därmed kan planera snabbare och ge mer korrekt behandling.

I Region Skånes life science-strategi prioriteras bland annat e-hälsa, personlig medicin och funktionell mat. Region Skåne deltar tillsammans med övriga universitetslandsting i ett nationellt projekt, Camp, med syfte att utveckla ATMP (Advanced Therapy Medical

Products). Region Skåne ansvarar för att utveckla produktionsprocessen och samarbetar med såväl Lunds universitet som Medicon Village och näringslivet i detta projekt. Inom Sus byggs såväl faciliteter som kunskap för att kunna genomföra kliniska studier och behandling av patienter med de nya teknikerna.

Vinn Excellence-centret *Antidiabetic Food* (AFC) avslutades 2017. Centret har under sina 10 år resulterat i 109 originalartiklar, 19 disputationer, 15 nya företag, tre patent och 15 patentansökningar plus mer än 15 kommersiella applikationer. Därtill har kokboken *Klok på mat* getts ut, vars recept helt bygger på den forskning som genomförts i AFC. Nu fortsätter arbetet med ett nytt livsmedelsinitiativ.

### Rikssjukvård och högspecialiserad vård ska fortsatt utvecklas

Rikssjukvård är viss hälso- och sjukvård som bedrivs av ett eller ett par landsting eller regioner, men med hela landet som upptagningsområde. Det handlar om vård av ovanliga sjukdomstillstånd som kräver personal med hög spetskompetens och ibland avancerad utrustning. Syftet med rikssjukvård är att vården ska bli mer effektiv och vårdkvaliteten bättre om verksamheten koncentreras till ett eller ett par sjukhus. Socialstyrelsen utreder vilken vård som ska vara rikssjuk-

vård och i vilka landsting verksamheten ska bedrivas. Sedan är det den så kallade rikssjukvårdsnämnden som beslutar.

Region Skåne har som målsättning att behålla rikssjukvården på befintliga områden samt att få nationella uppdrag inom ramen för nivåstrukturerad av cancer. Region Skåne har tillstånd att bedriva hjärtkirurgi på barn och ungdomar, hjärtkirurgi på vuxna med medfödda hjärtfel, hjärttransplantation och lungtransplantation. Rikssjukvårdsverksamheten för hjärt- respektive lungtransplantation inledde ny femårsperiod under 2017.

Den 13 december 2017 beslutade Rikssjukvårdsnämnden att ge Region Skåne tre nya rikssjukvårdsuppdrag, avseende bräck på diafragma, missbildningar på matstrupen och missbildningar i bäckenbotten, tarm och urinvägar. De nya uppdraget gäller från den 30 juni 2018 till den 30 juni 2024. Det innebär att Region Skåne nu har sju tillstånd att bedriva rikssjukvård. När det gäller nationell nivåstrukturerad inom cancervård antogs Skånes universitetssjukhus som behandlande enhet inom cancervård för följande områden:

- Radiokemoterapi i botande syfte vid analcancer
- CRS/HIPEC vid spridd cancer i bukhålan

- Kirurgi vid matstrupscancer, definerade ovanliga tillstånd
- Kirurgisk och onkologisk behandling i botande syfte vid vulvacancer
- Kirurgi i botande syfte vid analcancer
- Kirurgi i botande syfte vid peniscancer

### Utbildningsuppdraget

Den skånska hälso- och sjukvården har tre uppdrag: att bedriva hälso- och sjukvård, forskning och utbildning. Utbildningsuppdraget ska säkerställa tillgången till rätt kompetens och det förs därför kontinuerlig dialog med de skånska lärosätena för att säkra Region Skånes tillgång till kompetens. Behovet av utbildningsplatser ökar från år till år liksom antalet utbildningsanordnare, och utmaningen att balansera hälso- och sjukvårdens olika uppdrag blir allt mer komplex.

För att den praktiska delen av utbildningarna ska bli kvalitativt bra för både studenter och arbetsgivare är det av största vikt att det finns handledare i verksamheterna. Handledarna finns bland Region Skånes medarbetare, och de ska ha rätt kompetens och rätt förutsättningar för att klara uppdraget.

Region Skåne har, tillsammans med lärosätena, fortsatt arbetet med att utveckla vårdssalar anpassade för utbildning, tydliggjort krav och roller för handledaruppdraget och utbildat handledare i nya handledningsmodeller. Möjligheter har skapats för mer effektiv klinisk undervisning med hög kvalitet och god lärandemiljö till ett utökat antal studenter. Den kliniska praktiken utvärderas av studenterna via en gemensamt framtagen enkät. Lärosätena ansvarar för att återföra enkätresultaten till förvaltningarna.

Diskussioner förs om att öka det interprofessionella lärandet genom att låta olika professionsutbildningar mötas under praktiken. Vi går från att handleda enskilda studenter i enskilda moment

till att integrera lärandet på arbetsplatserna där studerande på olika nivåer och i olika program kan mötas i aktiviteter för att lära genom kliniskt arbete. Detta kan göras under praktik på kliniska utbildningsavdelningar och utbildnings-salar samt med patientfall som ska lösas tillsammans. Arbets sättet för studenterna gynnar framtida teamarbete i vården.

### Ekonomiskt resultat och utveckling

Det samlade nettoresultatet för hälso- och sjukvården i Region Skåne uppgick till -1,25 miljarder kronor. Sjukvårdsnämnderna Sus, Sund och Kryh har tillsammans ett resultatkrav på den vård som bedrivs inom det så kallade *Hälsovalet* motsvarande 37,4 miljoner kronor. Detta innebär att resultatet på totalen är -1 286,9 miljoner kronor sämre än budget. Resultatet är drygt 500 miljoner sämre än 2016 års resultat på -745 miljoner.

I resultatet ingår all verksamhet som är finansierad med skattemedel, det vill säga både resultat för verksamhet som bedrivs i offentlig eller egen regi och Region Skånes kostnader för vård som bedrivs i privat regi. Den totala kostnadsutvecklingen för verksamheten i egen regi är 4,5 procent jämfört med samma period förra året. Förvaltningen medicinsk service genomförde en omorganisation med start 2017 då IT-verksamheten överfördes till regionstyrelsen och denna förändring blir jämförelsestörande vid beräkning av kostnadsutveckling mellan åren och därför exkluderas medicinsk service från beräkning av kostnadsutvecklingen.

Den enskilt största kostnadsposten är personalkostnader som står för drygt 60 procent av kostnaderna och blev knappt 840 miljoner kronor högre 2017 jämfört med 2016, vilket motsvarar 5 procent. En annan post som ökar jämfört med föregående år är kostnaderna relaterade till lokaler, vilka ökat med

närmare 15 procent, som en följd av pågående investeringar i nya moderna sjukvårdslokaler.

Läkemedel är en annan stor kostnad och utgjorde drygt 11 procent av Region Skånes totala kostnad för hälso- och sjukvård under 2017. Andelen läkemedelskostnader har varit stabil under de senaste fem åren, trots introduktion av ett antal nya, effektiva men kostsamma läkemedel. Rekvisitionsläkemedel är sådana läkemedel som köps in av vårdgivaren och ges direkt till patienten. De är vanligast inom den vård som bedrivs på sjukhus. I primärvården förskrivs de flesta läkemedel på recept, och patienten hämtar ut dem på apoteket. Region Skånes totala nettokostnader (inklusive rabatter) för läkemedel uppgick 2017 till 4,5 miljarder kronor. Detta är en ökning på helheten med 2,7 procent jämfört med 2016, det finns dock stora variationer inom posten. Förmånsläkemedel (utskrivna på recept) har ökat med 5,5 procent, dock ligger Skåne bland de fyra landsting som har lägst kostnad för förmånsläkemedel per invånare.

Åtgärder för en ekonomi i balans och för att bromsa den höga kostnadsutvecklingen har identifierats av samtliga nämnder och delvis genomförts/påbörjats. Särskild redovisning av detta arbete återfinns under avsnittet *Region Skånes samlade ekonomi*.

#### Läs mer i:

- Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsberättelse
- Sjukvårdsnämnden Kryhs verksamhetsberättelse
- Sjukvårdsnämnden Sunds verksamhetsberättelse
- Sjukvårdsnämnden Sus verksamhetsberättelse
- Habilitering- och hjälpmedelsnämndens verksamhetsberättelse

# Kollektivtrafik

FOTO: © KARL-JOHAN HJERTSTRÖM



## Samlad bedömning av måluppfyllelsen

Skånetrafiken redovisar efter verksamhetsåret 2017 fortsatt resandeökning, att kollektivtrafikens marknadsandelar fortsätter öka, utveckling av nytt biljettsystem och en fortsatt offensiv satsning på utökad trafik både inom Skåne och över Öresund. Även om ID-kontrollerna tagits bort på Kastrup och trafiken nu flyter bättre mellan Sverige och Danmark påverkar dock de svenska ID-kontrollerna, som kvarstår, resandet och resenärernas nöjdhet. Mätning av Nöjd Kund-index för kollektivtrafiken inom Skåne visar också på behov av förbättringar.

## Region Skånes uppdrag inom kollektivtrafik

Kollektivtrafiknämnden ansvarar för planering och genomförande av regional kollektivtrafik som följer av att Region Skåne är regional kollektivtrafikmyndighet enligt lag. Nämnden har det samlade kundansvaret för och ansvarar för utvecklingen av kollektivtrafiken. Nämnden driver i samverkan med sex sydsvenska län och danska Trafikministeriet även Öresundstågstrafiken. Utöver

detta ansvarar nämnden också för färdtjänsten i 23 kommuner och för sjukresorna i Skåne.

## En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet

Utvecklingsarbetet för ett nytt modernt biljett- och betalssystem har fortsatt. Den nya prismodellen som beslutades hösten 2016 lanserades den 27 mars 2017, tillsammans med ett helt nytt biljettsystem. Den nya pris- och zonmodellen innebär ett nytt, enklare sätt att resa med så kallade personliga zoner (liten, mellan och hela Skåne) samt ett förenklat sortiment med tre biljettyper (enkel-, 24-timmars- och 30-dagarsbiljett). Först ut som biljettbärare i nya biljettsystemet var en ny, enklare och modernare Skånetrafiken-app (Skå) för att söka och köpa resa. Framöver kommer även andra typer av färdbevis att tas fram, som exempelvis någon form av plastkort. Samtliga bussar har också utrustats med nya validatorer för att maskinellt kunna läsa den nya appbiljetten. Dessa är även förberedda för att kunna läsa kontaktlösa bankkort. Det nya biljett- och betalssystemet utvecklas kontinuerligt och kommer att

leva parallellt med det ”gamla” Jojo-systemet som gradvis avvecklas och ersätts innan årsskiftet 2019/2020. I planen framåt ligger bland annat möjlighet att via den nya appen kunna köpa biljett och resa till Danmark samt olika företagserbjudanden.

Efter beslutet att ta bort ID-kontrollerna på Kastrup i maj behövde resenärerna inte längre gå av tåget vid Kastrup när de reser till Sverige och därmed blev det möjligt att införa fler avgångar och kortare restid. Från december är tiominuterstrafiken över bron tillbaka igen och restiden nästintill densamma som innan gränskontrollerna infördes.

68 nya stadsbussar i Malmö togs i trafik under sommaren. Bussarna har mottagits väl av kunderna. Uppföljning visar också på säljrekord för *Jojo-Sommar*, med 210 800 sålda kort. 2017 var också första året resenärerna erbjöds att köpa *Sommarbiljetten* i mobilen. Sommarerbjudandet syftade både till att premiera befintliga kunder men även för att värva nya kunder.

Ärligen sker en omfattande kundundersökning ombord på kollektivtrafikens bussar och tåg, *Kvalitetsmätning ombord*. Resultaten för 2017 visar att



FOTO: © JOHAN WESSMÄN

I slutet av juni blev det klart att Arriva vunnit upphandlingen och får fortsätta att köra Pågatågen fram till december 2026 med start den 9 december 2018. Det nya avtalet lägger stort vikt vid resenärernas reseupplevelse och kvalitet.

Pågatågen ligger kvar på en stabil nivå och uppnår sina mål medan Öresundstågen inte uppnår målen. Punktlighet och information är fortfarande prioriterade områden där resenärerna önskar förbättringar. Även stadsbussarna når målet enligt *Kvalitetsmätning ombord* för 2017 trots att de många infrastrukturarbetena i städerna har påverkat punktligheten negativt och därmed även nöjdheten. En liten minskning vad gäller upplevelsen av trygghet ombord har också kunnat ses, en uppfattning som medborgarna även uttrycker angående det allmänna samhällsklimatet. Regionbussarna ligger kvar på samma goda kundnöjdhetsnivå som för 2016 och uppnår mål för 2017.

Utöver kundundersökningen ombord görs en branschgemensam undersökning som mäter nöjd kund-index, NKI. Från och med 2017 mäts NKI med ny metod och detta påverkar resultatet något. Utfallet för NKI hamnar på en lägre nivå än föregående år, 52 procent, vilket är långt under målet på 65 procent. Under 2017 har det varit flertalet större infrastrukturstörningar som påverkat både buss- och tågtrafiken och lett till ett försämrat förtroende för kollektivtrafiken. Under året har det även skett förändringar i reglerna för rese-

ersättning och detta i kombination med lägre punktlighet kan ha bidragit till ett lägre NKI. Av undersökningen framgår också att de resenärer som köper färdbevis i den nya appen är mer nöjda än de som inte gör det.

Eftersom all trafik utförs på entreprenad är samverkan med trafikföretagen helt avgörande för att öka resandet och få nöjdare kunder. För busstrafiken tillämpas en affärsmodell som syftar till att trafikföretagen ska vara delaktiga och påverkas av kundernas val. Fler och nöjdare kunder ger bonus och ökade intäkter för trafikföretagen och omvänt minskad ersättning. Majoriteten av resorna i busstrafiken sker nu i avtal med denna affärsmodell. Efterhand som nya avtal träder i kraft blir även bussflottan förnyad. I juni tecknades ett nytt avtal med en liknande modell för Pågatågs- trafik. Det nya avtalet för Pågatågen innebär många förändringar som syftar till att förbättra för kunderna.

Genom samverkan med kommunerna och de statligt riktade bidragen för kollektivtrafiksatsningar sker stora satsningar på förbättrad kollektivtrafik i flera av de skånska städerna. I Malmö kommer nya Malmöexpresslinjer, i Lund förbereds för spårväg och Helsingborg får under 2019 HelsingborgsExpressen,

som innebär snabbare och bekvämare resor med elbussar.

Upprustningen av Öresundstågen är nu igång. Efter mer än 15 år i trafik är tågen slitna och en rejäl uppfräschning med bland annat renoverade stolar, ny belysning, nya golvmattor, nytt toalett-system och ommålning ska bidra till en högre kundnöjdhet. Under 2018 kommer de första upprustade tågen att sättas i trafik.

Ett av 2017 års viktigaste beslut för att öka resandet där marknadsförutsättningarna är som störst, är regionfullmäktiges beslut om att investera i System 3 (arbetsnamn). System 3 innebär ett nytt modernt tågresande att addera till dagens två system och som avser sträckan Köpenhamn-Malmö-Lund-Helsingborg. Kunderna och deras behov ska sättas i fokus och tågtrafiken erbjuder en betydligt högre kvalitetsnivå och inte bara utökas kapacitetsmässigt.

Trafikinformationen till resenärer och kunder är en central del i upplevelsen av en resa. En korrekt information skapar också en tryggare resa. Därför har Skånetrafiken särskilt prioriterat att förbättra trafikinformationen till resenärerna.

Nöjdheten hos de som reser med färdtjänst och sjukresor är bättre än 2016.



Resultatet är 85 procent jämfört med målet 87 procent. Under året har antalet resor ökat, vilket ställer större krav på planering och trafikledning, då antal fordon är oförändrat. Kundnöjdheten påverkas också av det nya regelverket som får inverkan på hämttiden men också ändrade regler när det gäller trappklättrare. De nya avtalen, med större krav på uppföljning av fordon och chaufförer, har gett en bättre leverans och detta har troligen påverkat kundnöjdheten positivt.

### En drivande utvecklingsaktör

Regionfullmäktiges inriktning är att resenärerna ska uppleva att det är tryggt, säkert och smidigt att resa med den skånska kollektivtrafiken. Ambitionen är att fördubbla resandet till 2020 jämfört med 2006 i enlighet med den nationella målsättningen samt öka kollektivtrafikens marknadsandelar.

Marknadsandelen för det kollektiva resandet i Skåne 2017 uppgick till 29 procent av det motoriserade resandet. Det är en uppgång jämfört med föregående år och det betyder att kollektivtrafikresandet har ökat mer än bilresandet. Trots den minskade kundnöjdheten under året så väljer kunden kollektivtrafiken för sina resor.

Resandet ökade med cirka 2 miljoner till 165,4 miljoner resor, vilket motsvarar 1,1 procent och innebär att utvecklingen från 1999 med årliga resandeökningar håller i sig. Det är främst gräns- och ID-kontrollerna, störningar i järnvägsinfrastrukturen, banarbeten och bristande framkomlighet i städerna som gör att Skånetrafiken inte når den förväntade ökandetakten på 4 procent. Positivt för resandeutvecklingen har bland annat varit nya trafikavtal, den nya prismodellen och biljettsystemet och att fler kommuner har köpt till servicereskort.

Störst resandeökning sker i tågtrafiken. ID- och gränskontrollerna påverkade resandet negativt även under 2017. Vid årets slut återstod en smidigare gränskontroll i Hyllie och trafikutbudet har alltmer övergått till en mer normal omfattning.

De statligt riktade bidragen för kollektivtrafiksatsningar i städerna är positiva på längre sikt men under året har de

försvårat för resenärerna i Malmö, Lund och Helsingborg genom sämre framkomlighet, punktlighet och omläggningar i trafiken. Skånetrafiken har trots det en positiv utveckling i Lund och Malmö, medan resandet i Helsingborg minskar. Regionbusstrafiken har sin starkaste tillväxt i resor mellan och till de största städerna, exempelvis på SkåneExpressen 1 och 2 där nya bussar med hög komfort och service lockat betydligt fler pendlare att ställa bilen. I mätningar av det nya kundbemötandet får denna satsning också höga betyg.

I slutet av juni blev det klart att Arriva vunnit upphandlingen och får fortsätta att köra Pågatågen fram till december 2026 med start den 9 december 2018. Det nya avtalet lägger stort vikt på resenärernas reseupplevelse och kvalitet. Avtalet inkluderar även ansvar för fordonsunderhållet i depån i Raus i Helsingborg, akut ersättningstrafik samt en option på underhållet av Pågatågstationerna.

Region Skåne har genom Skånetrafiken ett samarbete med danska Transportministeriet om tågtrafik mellan Malmö och Köpenhamn. Ett nytt avtal från 2017 innebär att Skånetrafiken på-

tar sig ett operativt trafikköparansvar för hela sträckningen Malmö C-Köpenhamn H/Österport från 2022 då Kystbanan kan avskiljas från Öresundstågstrafiken.

Alla stadsbussar i Landskrona stad kommer framöver att köras med grön el då dagens gasbussar hösten 2018 ersätts av nya depåladdade elbussar. Tillsammans med dagens trådbussar ger det minskat buller och en mer hållbar helhetslösning för hela Landskrona.

Skånetrafiken har nu tagit emot 11 av de planerade 30 nya Pågatågen. Vissa av tågen används för resandeökningarna bland annat på Trelleborgsbanan och vissa tåg är uthyrda till andra län tillsvidare. Under 2017 har en granskning och revision av Bergkvara Buss genomförts, efter signal om bristande arbetsmiljö och miljöansvar. Avvikelser är identifierade och under åtgärdande.

### Serviceresor

Antalet sjukresor ökar i hela Skåne, mest i Malmö. Även resorna med färdtjänst ökar, såväl i den allmänna som särskilda kollektivtrafiken. Sedan kostnadsfria resor för färdtjänstresenärer i den allmänna kollektivtrafiken infördes,



Regionstyrelsen godkände i juni ett genomförandeavtal när det gäller spårvagn i Lunds kommun. Region Skåne ska stå för spårvagnar och spårvagnsdepå. Under 2017 har projekteringsarbete pågått och en upphandling har påbörjats.



FOTO: © JOHAN WESSMAN

Upprustningen av Öresundstågen är nu igång och de första uppräskade tågen tas i bruk under början av 2018.

har andelen färdtjänstresenärer som nyttjar den allmänna kollektivtrafiken stadigt ökat och når 46 procent år 2017.

I februari fattade kollektivtrafiknämnden beslut att beställningsmottagningen för serviceresor skulle övergå i egen regi. Syftet är att förbättra kvaliteten genom bland annat bättre lokalkännedom. Skånetrafiken arbetar med att verkställa uppdraget med ett successivt övertagande av beställningscentralen vilket beräknas helt klart till sommaren 2018.

Ytterligare två kommuner, Landskrona och Svedala, har köpt till tjänsten servicereskort. Det stärker möjligheterna att öka resande med den allmänna kollektivtrafiken och minskar behovet av serviceresor. Som ett led att öka kvaliteten för servicereskunder kommer en beställningsmottagning i egen regi att etableras i Hässleholm under våren och sommaren 2018. I samband med detta flyttas trafikledningen till Hässleholm.

### Ekonomiskt resultat och utveckling

I budget 2017 fanns en målsättning om en generell resandeökning på 4-5 procent, vilket förväntades ge cirka 4 procent högre biljettintäkter. En generell höjning av biljettpriserna på 2 procent beslutades också av fullmäktige inför

2017. Därutöver höjdes även biljettpriset från 24 till 25 kronor i stadszon liksom en höjning av enkelpriset för resa i fler än två zoner.

Skånetrafikens ekonomiska resultat blev för helåret 2017 plus 58 miljoner kronor. Biljettintäkterna var 32 miljoner kronor sämre än budgeterat, men 129 miljoner kronor (motsvarande 5 procent) bättre än 2016. Biljettintäkterna för resor inom Skåne har ett utfall som är 31 miljoner kronor bättre än budget. En av orsakerna är att kunderna övergår allt mer från *Reskassa* till förmån för fullpriselbiljetterna i den nya appen, vilket ger en högre intäkt. Biljettintäkterna för Öresundstrafiken var 64 miljoner kronor sämre än budgeterat. Huvudorsaken till att intäkterna är sämre än planerat är ett minskat resande till följd av ID-kontrollerna vid Kastrup flygplats. Sedan kontrollerna togs bort i maj kan en svag positiv trend skönjas.

Övriga intäkter påverkas positivt, framför allt av statsbidrag på 57 miljoner kronor som Region Skåne fått för de ökade kostnaderna i samband med ID-kontrollerna.

Kostnadssidan tyngs av kostnader för ID-kontroller på 15 miljoner kronor, men även på indexkostnader som utvecklats ogynnsamt för Skånetrafiken, en trend som tycks hålla i sig, vilket har

en effekt på 7 miljoner kronor helåret 2017. Underhållskostnaderna för Öresundstågen har blivit 20 miljoner kronor dyrare än budget, bland annat beroende på en ny ersättningsmodell från halvårsskiftet. De totala underhållskostnaderna för tåg blev dock 13 miljoner kronor bättre än budget, främst beroende på att upprustningen av fem Öresundståg, budgeterat till 40 miljoner kronor, inte genomförts som planerat. Kapitalkostnaderna, i huvudsak bestående av avskrivningar och internränta, uppgår till 462 miljoner kronor, vilket är 17 miljoner kronor bättre än budget (motsvarande 4 procent). Ett försenat övertagande av två Öresundståg från SJ, förseningar i upprustningen av Öresundstågen och små förseningar i nytt betalsystem i kollektivtrafiken är de största anledningarna till detta.

Totalt sett blev Skånetrafikens intäkter 115 miljoner kronor bättre än budgeterat och kostnaderna 74 miljoner kronor sämre än budgeterat. Därutöver finns en differens i finansnettot på 1 miljon kronor, som beror på lägre räntekostnader för ännu ej aktiverade investeringar. Totalt ger det ett positivt resultat på 58 miljoner kronor för Skånetrafiken 2017.

#### Läs mer i:

- Kollektivtrafiknämndens verksamhetsberättelse

# Kulturverksamhet

FOTO: © MALIN ARNESSON



Artisten, poeten och musikern Emil Jensen får Region Skånes kulturpris 2017.



Scen ur föreställningen "Spelman på taket".

## Samlad bedömning av målpuppfyllelsen

Som ett led i målpuppfyllelsen har kulturnämnden riktat väsentliga insatser mot nyanlända inom flera konstområden, bland annat teater, bild och form, kulturarv och bibliotek.

Kulturnämnden har under 2017 påbörjat arbetet med kartläggning av ett par områden för att på sikt bidra till att stärka den kulturella infrastrukturen. Dialoger och diskussion kring bibliotekens demokratiuppdrag sker med alla kommuner i Skåne. Bibliotekens samhällsroll och plats i den demokratiska infrastrukturen har aktualiserats i samband med att den nationella biblioteksstrategin tagits fram.

## Region Skånes uppdrag inom kulturen

Region Skånes uppdrag är att göra konst och kultur tillgängligt för så många skåningar och besökande som möjligt. Kultur för barn och unga är prioriterad i all vår verksamhet. Kulturnämnden beslutar om fördelningen av både regionala och statliga medel i Skåne

med utgångspunkt från en regional kulturplan.

Region Skåne står även som huvudman för tre av sju scenkonstinstitutioner i Skåne: Malmö Opera, Skånes Dans-teater och Musik i Syd, och för det regionala resurs- och produktionscentret Film i Skåne. Vi ansvarar för det regionala biblioteksuppdraget i Skåne. Vi främjar samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de kommunala folkbibliotek som finns i Skåne.

Region Skåne är även medstiftare till Regionmuseet i Kristianstad och musikinstitutionen *Musik i Syd*, och har politisk representation i styrelser för *Uppåkra arkeologiska center*, Lunds universitets historiska museum, *Keramiskt center*, *Moderna museet Malmö* och *Moomsteatern*.

## Konst och kultur i Skåne

Kulturnämnden stärkte under året det långsiktiga arbetet med att stimulera kultur som bättre speglar samhället i dess helhet. Insatserna ska bygga på en ökad samverkan med andra delar av Region Skånes verksamheter och de

skånska kommunerna, den idéburna sektorn, professionella kulturaktörer samt universitet och högskola. Inledningsvis är tanken bland annat att kartlägga det kulturpolitiska mönstret i Skåne, socialt och geografiskt, och undersöka effekterna av den regionala kulturverksamheten.

På sikt handlar det om att bygga upp strukturer som successivt ska prägla kulturnämndens arbete. De invånare som i dagsläget inte i någon större utsträckning tar del av den gemensamt finansierade kulturen ska i högre grad beaktas i nämndens arbete, med målsättningen att minimera upplevda och faktiska hinder och begränsningar.

## En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet

Folkhögskolornas relevans för kulturpolitiken har ökat och de fungerar både som utbildningsaktörer och aktiva kulturaktörer. Överenskommelsen med folkbildningen inbegriper också området arbetsmarknad och kompetensförsörjning, särskilt bevakas folkbildningens konstnärliga utbildningar.



Region Skånes kulturpalett 2017 tilldelas kulturpedagogiska enheten i Simrishamns kommun för deras arbete för att göra konst och kultur till en självklar del i det enskilda barnets liv.

Med Region Skånes *Ung kraft*-bidrag kunde fem kulturverksamheter under 2016 projektanställa unga vuxna för att utveckla och främja ungas och unga vuxnas inflytande och delaktighet i verksamheterna. Projekten har inneburit aktiviteter, nätverksarbete och olika processer med och för unga och unga vuxna. Satsningen fortsatte med ny utlysning under 2017 och kommer att innebära att unga och unga vuxna projektanställs under två år, 2018-2019, för att arbeta med verksamhetsutveckling inom områdena kulturarv, bild och form, samt musik och litteratur för och med unga och unga vuxna.

Som en del i måluppföljningen genomfördes en kulturvaneundersökning under 2016. Under våren 2017 har sedan sociologiska institutionen vid Lunds universitet genomfört en djupanalys av denna. De frågor som belyses i den fördjupade analysen är dels mer komplexa sammanhang avseende kulturproduktion och -konsumtion, dels hur dessa mönster ser ut på delregional nivå i Skåne. Ett av syftena är att kunna se trender som är intressanta ur ett framtidsperspektiv, ett annat att erhålla kunskap som kan bidra till ökat deltagande och tillgänglighet till kultur i Skåne. Rapporten från sociologiska institutio-

nen presenterar några punkter som är kulturpolitiskt relevanta. En av dessa är att utbildning och kulturvanor hänger nära samman. Det finns i Skåne även ett geografiskt mönster som gör sig gällande i en skillnad mellan östra och västra Skåne, där de västra delregionerna är mer kulturaktiva. Sydvästra Skåne sticker i flera avseenden ut bland delregionerna, vilket möjligen kan bero på graden av urbanisering, men även närheten till kulturinstitutioner.

En fördjupad undersökning avseende barn och unga i Skåne, genomfördes av *Myndigheten för kulturanalys* under våren 2017 och behandlar i vilken utsträckning barn och unga deltar i, utför eller tar del av olika kulturaktiviteter på fritiden, både hemma och utanför hemmet, samt upplevda hinder för att delta i kulturaktiviteter. Bland barn i årskurs 5 i Skåne var de flesta aktiviteter lika vanligt förekommande som i riket, med några enstaka aktiviteter som var vanligare i Skåne. Dessa var att gå på teater eller musikal, skriva, måla och rita och att arbeta med lera och keramik. I årskurs 8 var däremot ett flertal aktiviteter mindre vanliga i Skåne jämfört med riket som helhet. I gymnasiet årskurs 2 låg de flesta aktiviteterna som i riket med enstaka variationer. Deltagande i

kulturskola eller motsvarande var något lägre i Skåne i alla årskurserna jämfört med riket.

Region Skåne har en koordinerande roll för gemensam kunskapsuppbyggnad inom kulturarvsområdet och för att samverka med andra angränsande kulturområden initieras och etableras. Region Skåne har tecknat en överenskommelse om samverkan inom kulturområdet med följande statliga myndigheter: Riksantikvarieämbetet, Länsstyrelsen Skåne, Riksarkivet och Nämnden för hemslöjdsfrågor.

*Välkommen till Skåne* är ett utvecklingsprojekt inom *Partnerskap Skåne* där Länsstyrelsen Skåne samarbetar med kommuner, statliga och regionala myndigheter och organisationer samt den idéburna sektorn, för ett samordnat inkluderat mottagande av asylsökande och nyanlända flyktingar i Skåne. Det innebär att de nyanlända, förutom svenskundervisning och den obligatoriska samhällsorienteringen, också får ta del av olika studiebesök. De besöker bibliotek, museer och föreningar och får möjlighet till fysisk aktivitet och att lära sig mer om arbetslivet i Sverige. Projektet pågår 2016-2019 och Region Skåne samordnar den del av projektet som rör bibliotek och museer, med fokus på erfarenhetsutbyte, metodtips och nätverk.

Kommunförbundet Skåne fick i december 2015 medel av Region Skånes kulturnämnd att fördela till Skånes alla kommuner i syfte att stödja folkbibliotekens arbete med att ge människor på flykt en mer dräglig tillvaro. Kommunförbundet Skånes uppföljning visar att majoriteten av biblioteken har köpt in media på olika språk till främst barn och unga, arrangerat språkcaféer och aktiviteter för barn och unga, samt hittat samarbetspartners och metoder för fortsatt arbete. Erfarenheterna förs nu vidare inom ramen för arbetet med *Välkommen till Skåne* och det mångspråksnätverk som Region Skåne stödjer på olika sätt med kompetensutvecklingsinsatser och erfarenhetsutbyte.

Region Skånes kulturnämnd bedriver sedan flera år tillbaka ett långsiktigt utvecklingsarbete riktat mot kultursektorn i Skåne för att successivt öka kunskapen om digitaliseringsmöjligheter

för ökad tillgänglighet, nya förmedlingsformat och nytt kreativt innehåll. Under 2017 inleddes ett samarbete med Malmö universitet i syfte att fortsätta utvecklingsarbetet och kunskapsuppbyggnaden för kulturnämndens verksamhetsbidragsmottagare inom det digitala området. Region Skåne och universitetet formulerade tillsammans en utlysning om forskarstöd för verksamhetsutvecklande projekt inom digitalisering. Under hösten fick fyra aktörer stöd för att arbeta tillsammans med forskare från universitetet, utifrån konkreta problemställningar. Stödet består till exempel av hjälp med omvärldsanalyser eller processledning vid workshops.

Under 2017 har Kommunförbundet Skåne och Region Skånes kulturnämnd diskuterat hur de två organisationerna kan samarbeta avseende *Kultur och hälsa*. Under hösten bjöd man dessutom in till ett idéseminarium där ett antal social- och äldreomsorgschefer och kommunala kulturchefer deltog. Som ett resultat av diskussionerna beslutades att Kommunförbundet Skåne och Region Skånes kulturnämnd under 2018 ska genomföra en kartläggning av kultur i äldreomsorgen i de skånska kommunerna samt anordna en konferens på temat.

### En drivande utvecklingsaktör

Kulturnämnden arbetar utifrån de fem prioriterade områdena i den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030* och arbetar genom strategisk bidragsgivning och strategiskt dialogstöd gentemot kommunerna, samt samverkan mellan såväl kommuner som regioner och konstaktörer. Detta har visat sig vara framgångsstrategier där mötet mellan olika strukturer och verksamheter genererar mervärde i regional kulturutveckling.

Dialoger och diskussion kring bibliotekens demokratiuppdrag sker med alla kommuner och bibliotekschefer i Skåne. Bibliotekens samhällsroll och plats i den demokratiska infrastrukturen har diskuterats i samband med att den nationella biblioteksstrategin tagits fram. Strategin innebär bland annat fri tillgång till ett offentligt rum och rätt att informera sig.

För att kunna bedriva utvecklings-

FOTO: © TERJE ÖSTLING HÖG



Skulptur "Right to silence" av Magnus Thierfelder.

arbete inom kulturarvsområdet beslöt Region Skåne i februari 2017 att inrätta en samverkansplattform med ett tredelat uppdrag: *Strategisk bidragsgivning, Kvalitets- och kompetensutveckling samt Samverkan och samarbete*. Region Skåne tar en koordinerande roll för gemensam kunskapsuppbyggnad och för att samverka med andra angränsande kulturområden och sektorer initieras och etableras.

Under året har ett antal insatser initierats av Region Skåne med utvecklingsmedel för särskilda satsningar inom film och rörlig bild. Film i Skåne, som är den största aktören i Skåne inom verksamheterna filmkultur och produktion, har genomfört insatser bland annat inom talangutveckling, internationisering samt barn och unga.

Institutionen för arkitektur och byggd miljö på Lunds universitet och Region Skånes kulturnämnd håller gemensamt på att tillskapa en treårig forskartjänst med uppgift att bygga upp en samverkansplattform med inriktning på *Gestaltad livsmiljö*. Tjänsten ska placeras på Lunds universitet, och samverkanspartner är kommuner, Form Design Center samt forskningsenheter vid Sveriges lantbruksuniversitet i Alnarp och Malmö universitet. Ett erbjudande från *Riksbankens jubileumsfond* till kulturförvaltningen om att medfinansiera en treårig forskartjänst, så kallad *flexitjänst*, med inriktning mot kulturella och kreativa näringar är under beredning. Båda dessa tjänster kommer att tillsättas under våren 2018.

Kulturutskottet för *Regionsamverkan Sydsverige*<sup>d</sup> har under 2017 arbetat i enlighet med fastställda handlingsplaner och ett så kallat positionspapper med gemensamma prioriteringar har tagits fram. Detta syftar till att tydliggöra gemensamt identifierade prioriteringar, utifrån uppställd kulturpolitisk målbild. I september 2017 beslöt kulturutskottet att godkänna förslaget till positionspapper, *Ett enat Sydsverige skapar ett starkt Kultursverige*.

Region Skånes kulturnämnd har under 2017 påbörjat arbetet med kartläggning av ett par områden för att på sikt bidra till att stärka den kulturella infrastrukturen. Med början i en rapport om kollektivverkstäderna fortsatte arbetet genom en kartläggning av centrumbildningarna.

### Ekonomiskt resultat och utveckling

Kulturnämnden hade en stark budget och mycket goda förutsättningar under 2017. Resultatet för 2017 slutade på 0,9 miljoner kronor i överskott där 0,3 miljoner kronor avser årets investeringar och 0,6 miljoner kronor ryms inom förvaltningens omkostnadsbudget.

Den statliga finansieringen uppgick till 191,6 miljoner kronor vilket är en ökning med 3,3 procent jämfört med föregående år.

2017 fick kultursamverkansmodellen en förstärkning med 30 miljoner varav 4 miljoner kronor fördelades till den skånska kulturen för att göra prioriteringar inom särskilt utpekade områden. Statens kulturråd beviljade 12,9 miljoner kronor till Region Skåne för en förstärkning av scenkonsten under 2017. I februari fördelade Kulturnämnden pengarna till fyra musikinstitutioner.

d. Regionsamverkan Sydsverige är ett samarbetsorgan för regioner, landsting, kommunförbund och regionförbund i Skåne, Blekinge, Halland samt Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län.

#### Läs mer i:

- Kulturnämndens verksamhetsberättelse

# Allmän regional utveckling

FOTO: © MARIA EKLIND



## Samlad bedömning av målpuffyllelsen

Region Skåne har av regeringen fått ett regionalt utvecklingsansvar. Region Skåne har därmed ett allmänt uppdrag att stödja regional utveckling inom bland annat miljöområdet, arbetsmarknad, näringsliv och infrastruktur. Region Skåne ansvarar även för fördelningen av statliga regionalpolitiska utvecklingsmedel, samt framtagandet av det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Arbetet utifrån Region Skånes övergripande mål liksom områdena i den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030* har under året varit framgångsrikt och även om målen är långsiktiga kan vissa resultat och effekter ses. Mycket av arbetet sker i nära samverkan med kommunerna, näringslivet, idéburen sektor och föreningslivet vilka också är viktiga delar i att nå resultat och effekter för Skånes utveckling.

## Det regionala utvecklingsuppdraget

Under 2017 kom en ny förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583) från

regeringen som tydliggör regioners samordningsansvar och betydelsen av de regionala utvecklingsstrategierna i det nationella tillväxt- och utvecklingsarbetet. Inriktning för det regionala utvecklingsarbetet i Skåne har sin utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030*. Region Skåne ansvarar för att leda arbetet med strategin. I samverkan med Skånes kommuner, näringsliv, föreningsliv och ideella sektor har Region Skåne stöttat olika mötesplatser och nätverk som på olika sätt bidragit till gemensamma initiativ. Region Skåne ansvarar för uppföljningen av genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin, vilket sker regelbundet utifrån indikatorer som tagits fram och som presenteras i den digitala rapporten *Hur har det gått i Skåne*.

○ Läs mer.

## En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet

Regionala utvecklingsfrågor bedrivs bland annat genom att ta fram och förmedla underlag i form av fakta, statistik,

analyser och prognoser kring Skånes och Öresundsregionens utveckling, samt utveckla och förvalta geografiska planeringsunderlag (GIS).

I Region Skånes omvärldsanalys inför 2017 analyserades trender och omvärldshändelser som kan ha stor påverkan på Region Skånes uppdrag samt vilka konsekvenser de får för verksamheten. Syftet är att ge en gemensam framtidsbild och prioritering för vad Region Skåne behöver agera på både långsiktigt och mer kortsiktigt. Omvärldsanalys är ett verktyg för att prioritera viktiga frågor och för att styra verksamheten gentemot de gemensamma målen. För att utveckla förmågan till förändringsarbete och förmågan att se den långsiktiga planeringen (2030-2050) som en integrerad del i pågående arbete med exempelvis budget, handlingsplaner och projekt har Region Skåne under 2017 inlett ett arbete kring framtidsstudier och framsyn tillsammans med övriga regioner i Sverige och berörda nationella myndigheter.

För att öka kunskapen kring det skånska näringslivets konkurrenskraft har Region Skåne, tillsammans med flera skånska kommuner och Sydsvenska handelskammaren, tagit initiativ till en *Produktivitetsskåne*. Under 2017 har kommissionen släppt sin rapport *Produktivitetens nya geografi*, som analyserar hur produktiviteten utvecklats i olika delar av det skånska näringslivet. I år har även en "social atlas" tagits fram kopplat till social hållbarhet. Analysen syftar till att lyfta upp de viktigaste slutsatserna ur folkhälsorapporterna, som tas fram av Region Skåne, genom att illustrera samband mellan hälsa och socioekonomiska faktorer.

## En drivande utvecklingsaktör Forskning och innovation

En viktig insats i detta arbete är att säkerställa att vi tar tillvara på de positiva effekterna av som förväntas komma ur etableringen av forskningsanläggning-

arna *ESS* och *Max IV* i Skåne. Skåne har därför tagit initiativ till en nationell samling för det som händer runt anläggningarna och utveckling en av en modell för den föreslagna pilotproduktionsanläggningen *ProNano* med fokus på nanoteknik.

Arbetet med att utveckla *Science Village Scandinavia*, som omfattar området kring forskningsanläggningarna, till ett världsledande forsknings- och innovationsmiljö har intensifierats under 2017. En viktig insats har varit att skapa intresse hos fler aktörer i Sverige för ökat ägarskap i utvecklingen. Detta har skett genom att Science Village tillsammans med Region Skåne, Chalmers och ett flertal parter i Forsknings- och innovationsrådet (Firs) tagit initiativ till en nationell samling.

Region Skåne är värd för det årligen återkommande *Skåne Innovation Week* som samlar Skånes aktörer kring innovations- och tillväxtfrågor. 2017 års program involverade över 220 aktörer varav 27 kommuner medverkade. Tillsammans anordnade dessa aktörer 140 aktiviteter som satte fokus på Skånes identifierade innovationsområden (material, hälsa och hållbar stadsutveckling), men även innovation utifrån ett landsbygds-, integrations- och jämställdhetsperspektiv. Region Skåne var även

värd för en heldag under veckan – *Skåne Innovation Day* - som hölls på Varvsstaden i Malmö.

Life science inkubatorn *Smile incubator* i Lund har under året kvalificerat sig till Vinnovas nationella excellensprogram för inkubatorer. *Krinova Incubator och Science park* har blivit ledare för ett nationellt konsortium för utveckling av företag inom mat och livsmedelsområdet. Ett femårigt klusterutvecklingsprogram med fokus på stabil basfinansiering och krav på ökad samverkan har antagits och ett större samverkansprojekt inom jämlik tillväxt har startats. Denna plattform kommer att dra nytta av regionens mångkulturella humankapital.

Region Skåne har tagit fram en regional handlingsplan för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet. Handlingsplanen ska genomföras under perioden 2017-2020. Syfte med handlingsplanen är att få ett ökat genomslag för perspektiven miljö och klimat i strategier, program och insatser inom det regionala tillväxtarbetet.

### Fler i arbete

Region Skåne arbetar för att nå regeringens mål om EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Tillkomsten av nya jobb i Skåne

har varit hög de senaste åren, men inte tillräcklig i förhållande till befintlig arbetskraft. En viktig del i arbetet är att öka tillväxten i små och medelstora företag och därmed skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen. Exempel på detta är de affärsutvecklings-, digitaliserings- och internationaliseringscheckar som Region Skåne delar ut och som syftar till att göra företagen mer konkurrenskraftiga. Under året har man genom *Exportcentrum Skåne* synliggjort behovet av ökad export hos små och medelstora företag genom arrangemang som samlat 300 deltagare varav drygt 220 av dem var företag.

För att främja individers etablering på arbetsmarknaden arbetar Region Skåne med insatser som riktar sig till olika målgrupper. För att ungdomar ska kunna göra långsiktigt hållbara utbildningsval har informationen från utbildnings- och arbetsmarknadsprognosen (Uaps) har införlivats på [skanegy.se](http://skanegy.se). Arbetsmarknadskunskap till elever, skolpersonal och föräldrar, *Sommarlovsentreprenörer* som utvecklar sina egna idéer till sommarjobb och *Ungt entreprenörskap* är exempel som med god framgång sprids i kommunerna.

*Yrkes-SFI* är en effektiv insats för att snabbt etablera nyanlända på arbetsmarknaden varför Region Skåne för-



FOTO: © ANDREAS HILLERGRÉN

Region Skåne arbetar för att främja forskning och utveckling och därmed stärka Skånes tillväxt



FOTO: © BENGT FLEMARK

Skåne Innovation Day 2017 hölls på Varvsstaden i Malmö.

FOTO: © MARIA EKLIND



Skåne ska vara attraktivt att bo i och en viktig del i detta är att det finns en väl utbyggd kollektivtrafik liksom säkra möjligheter att ta sig runt i vardagen till fots eller med cykel.

stärker kapaciteten för att nå fler med denna åtgärd. Snabbspår för nyanlända akademiker har med framgång engagerat ett 60-tal läkare, system- och webb-utvecklare för att snabbt kunna komma i arbete efter avslutad utbildning.

*Teknikcollege* etableras på fler platser i Skåne. Ett exempel är Hässleholm där teknikcollege kommer att förse industri-företagen med den kompetens de eftersöker för att kunna växa. Under året har Region Skåne även arbetat aktivt genom överenskommelsen med folkbildningen för att synliggöra och stärka folkbildningens roll i det regionala utvecklingsarbetet.

### Livsmedelsstrategi

Livsmedelsnäringen är central för Skåne och prioriterad av Region Skåne. Under 2017 har Skånes livsmedelsstrategi, *Smart Mat*, färdigställts. Livsmedelsstrategin är en gemensam utvecklings-

strategi som samlat med livsmedels- och utvecklingsaktörer i Skåne. Målet är att strategin ska visa vägen för hur vi agerar tillsammans i Skåne för att skapa bästa möjliga förutsättningar för produktion och konsumtion av hållbar och hälsosam mat.

### Skåne ska vara en attraktiv boenderegion

Skånes tillväxtmotorer Malmö, Lund, Helsingborg, Hässleholm och Kristianstad har tillsammans med de regionala kärnorna en central roll i att driva utvecklingen och generera synergieffekter för hela Skåne. Fysisk planering blir viktig för Skånes utveckling. Bostadsbrist och obalans på bostadsmarknaden påverkar utvecklingen av arbetsmarknad, utbildningsmöjligheter, integration och social hållbarhet negativt. Region Skåne har under året lämnat yttrande på kommuners riktlinjer, för bostadsförsörjning, översikt- och detaljplaner. Totalt planeras för att 54 000 bostäder ska byggas i Skåne.

Region Skåne har under 2017 tillsammans med de skånska kommunerna drivit arbetet med Sverigeförhandlingen. Under året har avtal tecknats med Sverigeförhandlingen om ny stambana för höghastighetståg i 320 km/h mellan Hässleholm-Lund samt om kollektivtrafik- och cykelätgärder i Malmö, Lund och Helsingborg.

Ett antal strategier har under året tagits fram för att sätta riktningen framöver: *Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050*, *Strategi för den hållbara gods- och logistikregionen Skåne*, *Cykelstrategi för Skåne* och *Mobilitetsplan för Skåne*.

### Samverkan med idéburen sektor

Region Skåne har under 2017 haft särskilt fokus på att öka samverkan med den idéburna sektorn. Region Skåne har prioriterat projekt med fokus på barn och unga, jämlik hälsa och på psykisk hälsa, till exempel *Skåneveckan för psykisk hälsa* och spelberoendes förening. Två *idéburet offentligt partnerskap* (IOP) har antagits, *Senior Sport School* (tillsammans med Skåneidrotten) och *Passion för livet* (tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan).

### Internationellt samarbete

Skånes utveckling är starkt kopplad till övriga världen och medborgarna blir allt mer rörliga över kommun-, läns- och nationsgränser. För att möta detta behövs bland annat de gränsöverskridande samarbetena som Region Skåne är del av. Region Skåne har under 2017 varit ordförande i *Greater Copenhagen & Skåne Committees* (GCSC) styrelse. I fokus för GCSC ligger insatser för att stärka arbetsmarknadsintegrationen, öka involveringen av näringslivet, förankring av Greater Copenhagen-varumärket. Under året har GCSC bland annat arbetat med att minimera effekterna av, eller undanröja, olika typer av gränshinder, exempelvis gällande tredjelandsmedborgare som ska arbeta på ESS och Max IV och att ID-kontrollerna mellan Skåne och Danmark har tagits bort.

En avsiktsförklaring om fördjupat samarbete mellan GCSC och Hamburg Metropolitan Region har under hösten färdigställts och de två regionerna har enats om att fördjupa samarbetet, med fokus på att skapa tillväxt och eliminera hinder för en starkt arbetsmarknadsintegration. Utöver detta är regionerna överens om behovet av starkt infrastruktur mellan regionerna, inklusive behovet av nya fasta förbindelser över Öresund, samt att samarbetet mellan forskningsanläggningarna DESY/European XFEL och ESS/Max IV ska stärkas.

Inom GCSC har man även enats om ett så kallat Digitalt Charter (överenskommelse) för att skapa en digital agenda där man utvecklar Greater Copenhagen till att bli ett av världens ledande testbädd för digital utveckling med fokus på utbyggnad av digital infrastruktur, digital kompetens hos arbetskraften, samt erfarenhetsutbyte kring möjligheterna för digitala tjänster och varor.

String har under året arrangerat tre *Political Forum*, där bland annat formen av String-samarbetet diskuterats och en dialog har förts kring geografisk utvidgning av samarbetet längs med svenska västkusten och upp till Oslo. Man har även lagt grunden till ett ökat samarbete med regionerna runt Brenner-Basis-tunneln (BBT). BBT och Fehmarn Bältförbindelsen är de två största infrastrukt-



FOTO: © JOHAN WESSMAN



Sedan Öresundsbron öppnades år 2000 har persontrafiken över Öresund nästan fördubblats.

turprojekten i den europeiska transportkorridoren *ScanMed*, där Skåne ingår.

Sedan Öresundsbron öppnades år 2000 har persontrafiken över Öresund nästan fördubblats. Frågan har väckts om hur länge bronns kapacitet räcker, och om det behövs en ny fast förbindelse. Dagens situation med enbart en tågförbindelse över Öresund är sårbar. Ett längre avbrott för trafiken över Öresund skulle få stora konsekvenser, inte minst för godstrafiken. I september 2016 tillsattes därför en dansk-svensk arbetsgrupp från det danska Transportministeriet, Sverigeförhandlingen och Trafikverket. Uppdraget är att utreda vilka nyttor en ny fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör kan ge. Under 2017 redovisade man en rapport som överlämnats till respektive regering. Rapporten visar att Öresundsbron kräver kompletterande investeringar på landsidan för att klara trafiken under överskådlig tid. Situationen med enbart en tågförbindelse över Öresund bedöms vara sårbar och det konstateras att en tunnel mellan Helsingborg och Helsingör skulle korta restiderna samt öka tillgängligheten och integrationen i den norra delen av regionen. Även inom ramen för *Greater Copenhagen & Skåne Committee* har man beslutat om en ge-

mensam trafikplan för Öresundsregionen och i denna ingår fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör. Förslaget är två tunnlar, en för persontågtrafik mellan de båda stadskärnorna och en motorvägstunnel söder om stadskärnorna.

#### **Ekonomiskt resultat och utveckling**

Regionala utvecklingsnämnden resultat för räkenskapsår 2017 uppgick till 6,7 miljoner kronor. De totala intäkterna blev 308,8 miljoner kronor. Av de totala intäkterna består 203,9 miljoner kronor av regionbidrag för 2017, resten består av interna och externa intäkter samt balanserade överskott från tidigare år i form av projektmedel. Totalsumman för kostnader under 2017 uppgick till 302,1 miljoner kronor varav lämnade bidrag för utgör cirka 70 procent och uppgår till 212,6 miljoner kronor. En annan stor kostnadspost är personalkostnader som uppgick till 40,8 miljoner kronor.

Den största förändringen inom regionala utvecklingsnämnden för 2017 var att nämnden tog över ansvaret för folkhögskolorna från regionstyrelsen vilket innebar en utökning av regionbidraget jämfört med 2016 från 157,1 miljoner kronor till 203,9 miljoner kronor och

där 45,2 miljoner kronor avser ersättning till folkhögskolorna i Skåne samt för de platser där skåningar studerar i andra län.

En stor del av regionala utvecklingsnämndens verksamhet bedrivs i projektform och under 2017 avslutades totalt 12 redovisningsmässiga projekt. Resultateffekten av dessa avslut landade på 5,5 miljoner kronor i överskott.

#### **Läs mer i:**

- Regionala utvecklingsnämndens verksamhetsberättelse

# Verksamhetsstöd



FOTO: © BENGT FLEMARK

## Systematiskt risk- och sårbarhetsarbete

Region Skåne ansvarar för samhällsviktig verksamhet, det vill säga verksamhet som är av betydelse för såväl människors liv och hälsa som för samhällets funktionalitet. Sådan verksamhet ska kunna bedrivas oavsett situation eller påfrestning, därför ska Region Skåne bedriva ett systematiskt arbete med krisberedskap samt risk- och sårbarhet. Uppföljningen visar att Region Skåne arbetar aktivt på olika organisatoriska nivåer och med olika fokus för att nå uppsatta målsättningar för 2017.

### Mål 1.

Med utgångspunkt i verksamhetens uppdrag och mål identifiera:

- Skyddsvärd och samhällsviktig verksamhet inom det egna ansvarsområdet
- Kritiska aktiviteter som alltid måste fungera
- Risker och hot mot det som bedömts skyddsvärd
- Kritiska beroenden för det som bedömts skyddsvärd.

Majoriteten av verksamheterna har sedan tidigare identifierat samhällsviktig och skyddsvärd verksamhet, kritiska aktiviteter och beroenden för att upprätthålla dessa. Arbete med få fram en mer detaljerad bild av verksamheterna och deras beroenden har skett. Resultatet utgör en del för prioritering av det fortsatta arbetet med kontinuitetsplanering, som i sin tur syftar till att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet under olika påfrestningar. Arbetet fortsätter 2018.

### Mål 2:

Organisationen har utbildat och övat relevant personal som berörs av arbetet med samhällsviktig verksamhet.

I mars genomfördes den årliga krishanteringsövningen med samtliga direktörer inom koncernledningen samt ledningsrepresentanter ur övriga förvaltningar. Flertalet verksamheter rapporterar att de under året har genomfört utbildningar och övningar i olika omfattning på lokal nivå. Exempelvis har Skånes universitetssjukhus genomfört spontana besök på vårdavdelningar för att testa

verksamhetens beredskap för olika krislägen. Ett annat exempel är Skånetrafiken, vilken även har involverat trafikföretag och övriga leverantörer i sin övningsverksamhet. I syfte att stärka förmågan att hantera störningar vid leverans av servicetjänster har funktionen *Service i Beredskap* (SiB) inrättats.

Under december månad genomfördes övning med Krisledningsnämnden (regionstyrelsens arbetsutskott).

### Mål 3:

Verksamheten genomför regelbundet bedömningar av risker och sårbarheter i verksamheten och dessa innehåller bland annat:

- Identifiering och prioritering av verksamhetens risker
- Sannolikhet för och konsekvens av att riskerna inträffar
- Utvärdering av riskerna i relation till verksamhetens mål/krav
- Åtgärdsplan för hantering av riskerna

Resultatet av uppföljningen visar att analyser av risker och sårbarheter sker löpande och integrerat i verksamheten,

främst i samband med förändringar och då behov uppstår. Under året har flera verksamheter genomfört analyser avseende hot och våldssituationer samt vid organisatoriska förändringar.

#### Mål 4:

*Verksamheten har beslutat och genomfört åtgärdsplan för hantering av identifierade och prioriterade risker.*

Enligt uppföljningen fattas beslut och genomförande av åtgärder integrerat i verksamheternas övriga processer och sårredovisas inte systematiskt för samhällsviktig verksamhet.

#### Mål 5:

*Verksamheten har genomfört och dokumenterat konsekvensanalys av viktiga och kritiska produkter och tjänster som kan innehålla:*

- Vilka aktiviteter och beroenden i form av interna och externa resurser som behövs för att leverera produkterna och tjänsterna
- Vilken konsekvens ett avbrott på dessa aktiviteter och resurser har för verksamheten
- Definition av hur länge produkten eller tjänsten kan ligga nere utan att verksamheten hotas (acceptabel avbrottstid)
- Definition vid vilken tidpunkt produkten eller tjänsten måste vara återställd

Kontinuitetsplaneringsarbetet, vilket omfattar ovanstående aktiviteter, pågår kontinuerligt i verksamheten. Uppföljningen visar att arbete gällande analys och planering för att upprätthålla riks-sjukvårdsuppdrag, servicetjänster, sjukresor och blodverksamhet pågår. Det finns även interna beroenden, exempelvis är vårdförvaltningarna beroende av serviceförvaltningarnas leveranser och tjänster, som materialförsörjning, transporter och lokalvård. Med anledning av detta finns ett projekt där serviceförvaltning och vårdförvaltningar genomfört ett arbete i syfte att tydliggöra vårdens beroende av service- och försörjningstjänster, detta för att tillsammans arbeta för att stärka Region Skånes förmåga att hantera olika påfrestningar.

Kontinuitetsplanering gällande läkemedelsförsörjning har genomförts och aktiviteter har utförts med anledning av leverantörbytet 2017.

På regional nivå sker utveckling av metoder och utbildningsmaterial så att uppsatt mål kan nås. Integrering av regionfullmäktiges beslut om krisberedskap och systematiskt risk- och sårbarhetsarbete påbörjades 2017 och genomförs fullt ut 2018 integrerat med budget- och interna kontrollarbetet.

#### Mål 6:

*Verksamheten har metoder för att följa upp och utvärdera inträffade händelser och övningar.*

Instruktioner för uppföljning och utvärdering av inträffade händelser och övningar finns beskrivet i lokala krishanteringsplaner, alternativt är integrerat i avvikelse- och revisionsarbetet. Rapporterna redovisas i skilda forum utifrån händelsens eller övningens karaktär och omfattning ur ett samhällsperspektiv.

### Framtidens sjukhus

För att möta framtidens vårdbehov genomför Region Skåne flera stora satsningar inom hälso- och sjukvården. Allra störst är satsningen på att bygga om de stora sjukhusområdena Malmö, Lund och Helsingborg. Framtidens sjukvård innebär bland annat nya behandlingsmetoder och arbetssätt. Region Skåne planerar för effektivitet genom arbete i tvärfunktionella team, enhetlighet och minimering av dubbelarbete. Detta kommer att resultera i ännu bättre och säkrare vård. Fler enkelrum bidrar också till att minska smittspridning och inomhusmiljöer som är funktionella och lättstädade för att motverka vårdrelaterade infektioner.

Patientens och personalens perspektiv är utgångspunkt för allt från planering och konstruktion till val av utrustning och inredning. På så vis kommer de nya vårdmiljöerna att bidra till patienternas tillfrisknande. God arbetsmiljö skapar också förutsättningar för vårdpersonalen att bedriva högspecialiserad vård på nya effektiva sätt.

För att skapa förutsättningar för vård av högsta kvalitet ska de nya moderna

sjukhusen även ge utrymme för ännu mer interaktion mellan forskning, vård och utbildning. Detta sker genom att tillskapa fler gemensamma mötesplatser för klinisk verksamhet, universitet, högskola och näringsliv. Den snabba tekniska och medicinska utvecklingen kräver alltså att vi anpassar lokalerna. En del utrustning för diagnostik blir större och tyngre, medan det inom andra område går mot lättare utrustning eller utrustning som kan flyttas runt. Lokalerna ska även kunna förändras över tid och anpassas för framtidens vårdbehov och arbetssätt. **Läs mer.** Läs mer om utvecklingen av framtiden sjukhus i avsnittet *Region Skånes samlade ekonomi/ Investeringar*.

Serviceutskottet har en central betydelse för förvaltning, drift och underhåll av Region Skånes framtida lokal-försörjning, men även för de befintliga fastigheterna. Höga miljö- och energikrav ställs på fastigheterna, inte minst för de stora ny- och ombyggnationerna som görs av vissa sjukhus. Det nybyggda Rättspsykiatriskt Centrum i Trelleborg vann under året byggbranschens pris som Årets bygge.

FOTO: © TERJE ÖSTLING



Det nybyggda Rättspsykiatriskt Centrum i Trelleborg vann 2017 byggbranschens pris som Årets bygge samt solenergi priset Skåne Solar Award.

FOTO: © REGIONSERVICE



Under hösten 2017 infördes servicevärdar även på Helsingborgs lasarett. Servicevärdarna finns på vårdavdelningarna varje vardag och avlastar vårdpersonal och chefer.



FOTO: © CHRISTIAN DIRKSEN

Region Skånes kök erbjuder näringsriktiga måltider som lagas från grunden. Råvarorna är till största delen närproducerade, ekologiska och årstidsanpassade.

### Service och IT-stöd till verksamheten

Region Skånes servicenämnd ska vara en pålitlig och effektiv serviceorganisation för hälso- och sjukvården. Fokus är robusthet, utveckling och digitalisering av tjänsterna i nära samarbete med vårdens medarbetare. Serviceverksamheten levererar varje dag tjänster inom en mängd olika serviceområden, såsom måltider, lokalvård, textiltjänster samt administrativa tjänster inom HR och ekonomi. Man utför också transporter, både patienttransporter inom sjukhusområdena och transporter av gods och material över hela Skåne. För Skåne-transport innebar 2017 ett intensivt arbete med införandet av ett centrallager. Uppföljning visar att status på leveranserna redan i augusti var på samma nivå som med tidigare leverantör, och fullt implementerat ska servicen bli ännu bättre.

Konceptet med servicevärdar har tidigare testats på sjukhusen i Malmö och Lund. Under hösten 2017 infördes servicevärdar även på Helsingborgs lasarett. Servicevärdarna finns på vårdavdelningarna klockan 7-19 varje vardag och avlastar vårdpersonal och chefer. Exempel på arbetsuppgifter är måltids-

hantering för patienter, stöd vid patienters hemgång, lokalvård och att ta hand om personalrum.

Med patientsäkerheten i fokus togs under året fram förslag på nya regionala riktlinjer för städstandard i Region Skånes vårdlokaler. Målet är att basnivån på städningen ska vara tillräckligt hög och likvärdig inom hela Region Skåne. Beslut i frågan ska tas under våren 2018. 2017 övergick städningen på Landskrona sjukhus i egen regi och därmed sköter servicenämnden lokalvården på samtliga av Region Skånes sjukhus.

En gemensam IT-lösning har upphandlats med syfte att hålla samman processen från ny- och ombyggnationer till leverans av servicetjänster i vårdmiljöer. Införandet av IT-stödet har påbörjats under hösten 2017. Under 2017 har tio administrativa processer inom Region Skånes gemensamma servicefunktion (GSF) automatiserats med hjälp av robotteknik och ytterligare ett antal är identifierade som potentiella kandidatprocesser.

### Upphandlingar

Upphandling är en ekonomiskt och strategiskt viktig fråga för Region Skåne. Upphandling används både för att upp-

nå olika mål i verksamheten samt för att främja innovationer.

Dialog med marknadens aktörer är en av strategierna för bättre affärer. Genom dialogen ökas förståelsen för hur marknaden fungerar, kunskap inhämtas om tillgängliga produkter och deras funktioner vilket leder till att förfrågningsunderlagen kan utvecklas och förbättras. Anbudsgivarnas erbjudanden blir bättre då dialogen leder till ökad förståelse för Region Skånes behov. Förutom dialog kopplat till specifik upphandling arrangerar Koncerninköp seminarier om att göra affärer med offentlig sektor i syfte att stimulera fler att lämna anbud.

Region Skåne har ett externt råd för strategisk upphandling som syftar till att stärka arbetet med strategisk upphandling och arbeta systematiskt med att främja innovationer, sociala krav och miljöaspekter vid upphandlingar. Rådet är tvärsektorielt och består av 16 deltagare från offentlig sektor, näringsliv, fackliga organisationer, idéburen sektor och akademien.

Arbetet med hållbar upphandling har utvecklats under året genom exempelvis textilmrådet. Miljökrav ställs i samtliga upphandlingar och specifika krav i

de upphandlingar som har störst miljöpåverkan.

Region Skåne har de senaste åren utvecklat sin förmåga att genomföra innovationsfrämjande upphandling vilket innefattar såväl innovationsupphandling som innovationsvänlig upphandling. Effekterna av det strategiska innovationsfrämjande arbetet är bättre och mer innovativa lösningar till verksamheten samt ökad möjlighet för små och medelstora företag samt idéburna organisationer att konkurrera om regionens kontrakt.

Ett exempel på innovation är arbetet med att förebygga och förhindra fallskador i sjukvården. Fallskador kostar Region Skåne 400 miljoner kronor i direkta kostnader varje år. Förutom kostnader påverkas såklart även patienternas livskvalitet och personalens arbetsmiljö. Koncerninköp arbetar därför tillsammans med representanter från Sus och *Innovation Skåne AB* med en innovationsupphandling inom området fallprevention. Upphandlingen genomförs som en konkurrenspräglad dialog och tilldelningsbeslut förväntas fattas under våren 2018.

Region Skåne skapade 2016 en ny affärsmodell för upphandling av barnvaccin som innebar att tillgången på vaccin säkerställdes med ett egenägt fysiskt lager motsvarande tre månader för de kritiska vaccinererna. Region Skåne har sedan fått i uppdrag att skapa ett motsvarande upplägg för samtliga landsting, regioner och kommuner. Upphandlingen genomförs tillsammans med SKL Kommentus Inköpscentral.

### Stärkt miljöarbete och minskad skånsk klimatpåverkan

Region Skåne har under 2017 haft fokus på hållbara verksamheter inom näringslivet, bland annat inom områdena energi, transporter, drivmedel och bioekonomi. Ett av de centrala elementen i den här processen har varit effektiviseringen av skånska klusterinitiativ, exempelvis genom ökad inriktning på samverkan och de synergieffekter som detta medför.

Ett nytt miljöstrategiskt program har tagits fram och ska användas som styrdokument i det miljöstrategiska ar-

betet och innehåller följande fokusområden: hållbart transportsystem, miljödriven konsumtion och produktion, klimatneutralitet och klimatanpassning, samt attraktiv natur och rekreation.

#### ○ Läs mer.

2017 startade det gemensamma kansliet för *Klimatsamverkan Skåne* som framförallt arbetar med strategisk utveckling och kommunikation. Framtagandet av en gemensam *Klimat- och energistrategi för Skåne 2030* påbörjades och kommer att skickas ut på remiss under 2018.

En klimatanpassningskampanj lanserades under november månad i digitala kanaler och har fått namnet *Klimattips*. Region Skåne har utvecklat kampanjen i bred samverkan med kommuner, försäkringsbolag och länsstyrelserna i Skåne, Halland och Blekinge. Kampanjen består av två delar: *Översämning* med konkreta tips på hur du som privatperson bör agera innan, under och efter ett kraftigt regn, och *Värmeböljor* med syftet att höja kunskapen kring behovet av klimatanpassade åtgärder.

En regional bioekonomipanel med personer från näringsliv och akademi har bildats som verkar som rådgivande grupp för Region Skåne. Ett antal projekt och samarbeten har startats, exempelvis Interregprojektet *BioBIGG* som arbetats fram i nära samarbete med Region Sjöland. Region Skåne deltar också i det Mistra-finansierade programmet *Steps* vid Lunds universitet där forskning och företag samverkar för utveckling av nya hållbara plastmaterial. Den regionala handlingsplanen för bioekonomi ska samla aktörerna i hela produktionsledet för att nischa Skåne som ett starkt bioeconomicentrum, som ska driva omställningen mot förnybara råvaror och material i industrin.

Skånes färdplan för biogas har ökat det nationella påverkansarbetet kring styrmedel genom att tillsammans med Västra Götalandsregionen bjuda in sex andra regioner till samtal om biogas. Samarbetet har under hösten mynnat ut i en gemensam skrivelse till samordnings- och energiministern med en fråga om vad som görs för att rädda svensk biogas. Under hösten har ett samver-

kansprojekt med Lunds tekniska högskola startats med syfte att utreda nationella styrmedel för biogas.

Region Skåne har beviljats medel inom Europeiska regionala strukturfonden för projektet *Klimatväxling*. Projektet innebär att aktörer inom näringslivet kompenserar för sina koldioxidutsläpp genom att göra utsläppsminskande investeringar inom organisationen, det vill säga att utsläppsreduktioner växlas internt. Att införa ett klimatväxlingssystem på bred front i Skåne påbörjar en reell omställning av resandet med flyg samt med bensin- och dieselbilar mot mer klimatriktiga alternativ.

Arbete med tematiska seminarier för att höja kunskapsnivån kring innovationsupphandling med fokus på utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen har startat och Region Skåne har inlett arbete med att skapa ett regionalt nätverk för ökat kunskapsstöd vid upphandling. Region Skåne arbetar för att skapa en dialog med näringslivet så att dessa aktörer är med och utvecklar de krav som kan komma kring ökade cirkulära affärsmodeller samt framtida tekniska lösningar för miljö- och hälsofarliga kemikalier. Ett regionalt kunskapsstöd för utfasning av farliga kemikalier utreds.

Region Skånes miljövärdssfond används som ett redskap för att stimulera projekt i Skåne syftande till att minska mänsklig påverkan på miljön. Under 2017 har närmare 5 miljoner kronor delats ut till projekt.

### Region Skånes offensiva miljöarbete

Mot en klimatsmart framtid

Den totala energianvändningen i Region Skånes fastigheter uppgick under 2017 till 212 kilowattimmar per kvadratmeter (kWh/m<sup>2</sup>), vilket är en minskning med 18 kWh/m<sup>2</sup> jämfört med 2016. Detta beror på dels att energieffektiviserande investeringar färdigställts, dels att den pågående driftentreprenaden har haft fokus på drift- och energioptimering. Av använd fjärrvärme, fjärrkyla och el bestod 99,2 procent av fossilbränslefri energi, vilket är en ökning med 4,7 procentenheter jämfört med 2016.

Under 2017 producerade Region

FOTO: © JOHAN NILSSON



FOTO: © DANIEL LARSSON

Andelen miljöfordon i Region Skånes fordonsflotta uppgick under 2017 till cirka 90 procent. Till följd av detta fick Region Skåne, tillsammans med Västra Götalandsregionen, ta emot priset *Bästa landsting* av Miljöfordonsdiagnos 2017.

Under 2017 producerade Region Skånes vindkraftverk 67 gigawattimmar (GWh) el, vilket var ett bättre resultat än det årliga målet på 55 GWh.

Skånes vindkraftverk 67 gigawattimmar (GWh) el, vilket var ett bättre resultat än det årliga målet på 55 GWh och dessutom en ökning med 5 GWh sedan föregående år. Mängden producerad el motsvarar drygt hälften av den el som Region Skåne själva förbrukade under 2017, dock används den producerade elen inte av Region Skåne utan går ut i elnätet och säljs på spotmarknaden.

Rättspsykiatriskt centrum i Trelleborg har under året tilldelats det årliga solenergiplanet Skåne Solar Award med följande motivering; *"Ett ambitiöst projekt med en genomtänkt teknisk helhetslösning som har resulterat i ett plusenergihus med både solceller och solfångare som är väl integrerade i byggnadens arkitektur."*

#### Miljövänliga resor och transporter

Andelen miljöfordon i Region Skånes fordonsflotta uppgick under 2017 till cirka 90 procent. Till följd av detta fick Region Skåne, tillsammans med Västra Götalandsregionen, ta emot priset *Bästa landsting* av Miljöfordonsdiagnos 2017.

Den mängd drivmedel som användes till Region Skånes fordon inklusive ambulanser var till 80 procent fri från fossila bränslen, vilket är en ökning med 6 procentenheter sedan föregående år. Ökningen beror dels på minskad an-

vändning av bensin till förmån för biogas i personbilar samt minskad användning av diesel till förmån för HVO (biobaserad diesel) och RME (rapsmetylester) i tyngre fordon.

Kostnaden för tjänsteresor med egen bil uppgick till 17 miljoner kronor under 2017 och var därmed i princip oförändrad jämfört med 2016. Det totala antalet tåg- och flygresor till Stockholm ökade med 23 procent under första halvåret 2017 jämfört med motsvarande period 2016. 2017 gjordes 51 procent av Stockholmsresorna med tåg under denna sexmånadersperiod, vilket är en ökning med 9 procentenheter jämfört med 2016 men fortfarande en bra bit ifrån målet på 75 procent. Anledningen till att data för de första sex månaderna på respektive år jämförs är att komplett data för 2017 ännu inte finns tillgänglig.

Mindre kemikalier för en hälsosam miljö  
Region Skånes förvaltningar har under året aktivt arbetat utifrån riktlinjerna för utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen. Arbetet har bland annat innefattat riskbedömning samt utbyte och utrensning av kemiska produkter och ämnen. Status för detta arbete kommer redovisas i Region Skånes miljöredovisning 2017.

Andelen ekologiska livsmedel uppgick totalt till 47 procent av Region Skånes totala livsmedelsbudget under 2017, vilket är en ökning med 3 procentenheter jämfört med 2016.

#### En stark miljöprofil

Projektet *Gemensamt miljöledningssystem Region Skåne (MLS)* har under året löpt vidare enligt plan. MLS implementerades under våren 2017, internreviderades i maj och tillämpades i övrigt för att vara externt reviderbar efter oktober 2017. Certifieringsrevisionen genomfördes under november 2017 och åtgärdsarbetet startade direkt efter avslutad revision. Resultatet visade på totalt 61 mindre avvikelser som genom dokumenterade svar till certifieringsorganet ska åtgärdas senast den 1 mars 2018. Avvikelserna skickades ut till den aktuella platsen via avvikelssystemet AvIC och övriga verksamheter fick information via en checklista till förbättring.

#### Miljöredovisning 2017

En fördjupad uppföljning av *Miljöprogram för Region Skåne 2017-2020* samt *Miljöstrategiskt program för Region Skåne* kommer att redovisas i separat miljöredovisning för 2017. [Läs mer.](#)

## Regionsamverkan Sydsverige

*Regionsamverkan Sydsverige* är en överenskommelse mellan verksamheterna i Landstinget i Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län, Landstinget Blekinge, Region Blekinge, Region Skåne, Kommunförbundet Skåne, Region Kronoberg, Region Halland och Region Jönköpings län. Målsättningen är att skapa en grund för ökad tillväxt i Sydsverige i ekonomiskt, ekologiskt, kulturellt och socialt hänseende. Fokus för samarbetet i Regionsamverkan Sydsverige handlar framförallt om framtagande av gemensamma policyer och planer inom områdena regional utveckling, infrastruktur, kollektivtrafik, kultur samt hälso- och sjukvård. [Läs mer](#).

Under 2017 har man bland annat tagit fram *Sydsvenska prioriteringar*, där Jönköping, Kronoberg, Kalmar, Blekinge, Skåne och Halland enats om vilka sydsvenska infrastrukturinsatser som bör ingå i regeringens kommande planer. Detta är en konkretisering av Regionsamverkan Sydsveriges tidigare positionspapper *Ett enat Sydsverige skapar ett starkt Sverige* som presenterades 2016. Den 27 april arrangerade riksdagsledamöterna Anders Åkesson (C) och Rikard Larsson (S) ett seminarium i riksdagen där Regionsamverkan Sydsverige presenterade sina gemensamt förankrade prioriteringar i infrastrukturen för 2018-2029.

Sommaren 2017 arrangerade Regionsamverkan Sydsverige ett seminarium om hur regionerna kan jobba med arbetsmarknadsfrågor under kommande Almedalsvecka. I oktober beslutades om handlingsplan för 2018 beslutades om följande prioriterade verksamhetsområden:

- Försöksverksamhet med genomförande av arbetsmarknadsinsatser och kompetensförsörjning
- Beslutspåverkan infrastruktur inför beslut om nationell plan för 2018-2029
- Insatser för samverkande biljett- och betallösningar inom kollektivtrafiken i Sydsverige
- Verka för att Sydsverige ska få ett större ansvar för nationella kulturpolitiska uppdrag, överbrygga administrativa gränser och samverka

- Kommunikation kring Sydsverige som en stark region med möjlighet att göra skillnad
- Prioritering av insatser när det gäller bredbandsutbyggnad

Regionsamverkan Sydsverige har inför 2018 också enats om tre gemensamma kulturpolitiska prioriteringar:

- *Sydsverige lockar*: Dynamiskt och öppet med internationell lyskraft
- *Sydsverige samverkar*: En kulturpolitik som stimulerar samarbeten
- *Sydsverige tillgängliggör*: Ett gränslöst Sydsverige tillgängligt för alla

## Tillgänglighet och dialog bygger förtroende för Region Skåne

Människor måste kunna lita på att den offentligt finansierade verksamheten sköts på bästa sätt. Region Skåne vill bidra till ett socialt hållbart Skåne genom att behandla människor likvärdigt, vara en öppen organisation som är villig att lära av medborgarna och koppla detta till den politiska beslutsprocessen. Medborgardialoger, kontakter med patienter och resenärer samt olika undersökningar genomfördes kontinuerligt under året, vilket bidrog till delaktighet och utveckling. De som har svårare att göra sin röst hörd var i särskilt fokus, exempelvis genom satsningar på dialog på folkhögskolor och digital dialog med gymnasieungdom.

Region Skåne arbetar för allas lika rättigheter och möjligheter. Region Skåne har därför bland annat lyssnat av vilka behov medborgarna har, exempelvis via Studenterådet, Centrala pensionsnärrådet och funktionshindersråden. Två samråd har hållits med sverigefinska minoriteten inom ramen för finskt förvaltningsområde. I slutet av året har arbetet med att starta upp en romsk samrådsprocess påbörjats. Samtliga samråd har genomförts i samverkan med Länsstyrelsen Skåne.

Region Skånes *Kunskapscentrum migration och hälsa* har tagit fram en omvärldsanalys med fokus på hur migrationsaspekter kan påverka hälsa. Omvärldsanalysen har också legat till grund för rapporten *Vårdbehov hos asylsökande och nyanlända* som har varit ett av under-

lagen till arbetet med behovsanalys för hälso- och sjukvård inför budget 2018.

När det gäller hälso- och sjukvården har ett aktivt arbete pågått för en mer jämlik vård, exempelvis via värdegrundsarbete och via kunskapsstyrning genom kvalitetsregister och vårdprogram. Utmaningen har varit att konkretisera jämlik vård, säkerställa effektiva åtgärder för ökad jämlikhet samt inrätta metoder för att följa jämlikheten i vården. Det finns många goda exempel på hur hälso- och sjukvården har arbetat för en ökad jämlikhet, exempelvis *Genushanden* som används inom sjukskrivningsprocessen, standardiserade vårdförlopp inom cancervården och HBTQ-utbildningar (homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner). Region Skåne deltog 2017 för första gången i Pridefestivalens parad i Malmö.

Under året har också andra kompetensinsatser satts in. Kongressen *Senior i Centrum* har anordnats av Region Skåne, Malmö stad och Södra Regionvårdsnämnden. Målgruppen har varit personal inom hälso- och sjukvård och vård- och omsorg. En annan stor tvärprofessionell kongress har varit *Stora likarättsdagarna* som har anordnats av Region Skåne och Malmö stad. Kongressen har handlat om likarätt med diskrimineringslagen i centrum. Därutöver har exempelvis *Kunskapscentrum barnhälsovård* tagit fram en grundkurs om barn som anhöriga. Under året har också Kunskapscentrum migration och hälsa utökat sin utbildningsverksamhet riktad till hälso- och sjukvårdspersonal.

FOTO: © CHRISTINA FRÖJD



Region Skåne deltog 2017 för första gången i Pridefestivalens parad i Malmö.

Med stöd av medel från SKL har även personal inom elevhälsan i Skåne fått utbildning med fokus på psykisk ohälsa i ett migrationsperspektiv. En utbildningssatsning riktad till samtlig personal inom ambulanssjukvården har dessutom påbörjats. En särskilt satsning på regional kunskaphöjning om tortyr och tortyrrelaterade skador har initierats genom en ansökan om externa EU-medel via AMIF (asyl-, migrations, och integrationsfonden).

Region Skåne har också arbetat för att säkerställa att alla personer ska kunna ta del av vår hälso- och sjukvård utan fysiska hinder. Via tillgänglighetsdatabasen på hemsidan kan patienter/besökare få information om tillgängligheten i Region Skånes lokaler. En inventering av den fysiska miljön har skett under året av Ystads lasarett, vårdcentraler, mottagningar i Skurup, Sjöbo, Tomelilla kommun och Malmös 22 vårdcentraler. I december påbörjades en inventering av övriga 37 mottagningar i Malmö som har lokaler utanför sjukhusområdet. Region Skåne har för första gången också tagit med funktionshindersperspektivet i sina egna frågor i den *Nationella Patientenkäten* som har handlat om patientens upplevelse på vårdcentraler.

Region Skåne har också uppmärksammat och vidtagit åtgärder med anledning av de sexuella övergrepp och trakasserier som har uppmärksammats genom kampanjen *Me too*. Region Skånes kulturnämnd har exempelvis beslutat om uppföljning av hur cirka 70 av de verksamheter som får verksamhetsbidrag förebygger sexuella trakasserier eller övergrepp.

Region Skånes årliga pris, *Stora Lika-rättspriset* på 50 000 kronor, gick 2017 till Skånetrafikens kundtjänst. De hanterar årligen 600 000 kontakter med medborgare och besökare i Skåne, och främjar människors rättigheter genom att erbjuda hög tillgänglighet i flera olika kanaler och genom en mångfald bland personalen där olikheter hyllas.

### Patientnämnden stödjer patienter och verksamheten

Patientnämndens uppdrag omfattar den hälso- och sjukvård, privat vård och tandvård som är offentligt finansierad. Genom avtal med Skånes samtliga kommuner, undantaget Malmö stad, omfattas även nämndens uppdrag av kommunal hälso- och sjukvård och den allmänna omvårdnad som ges i samband med sådan. Innehållet i uppdraget är att:

- utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa enskilda patienter
- tillvarata synpunkter och klagomål på ett sådant sätt att dessa bidrar till kvalitetsutveckling och god patientsäkerhet i hälso- och sjukvården
- bedriva utåtriktad information till medborgarna om patientnämndens verksamhet
- tillgodose tvångsvårdade patienters behov av stödperson

Patientnämndens presidium har genomfört enskilda dialogmöten med bland annat sjukvårdsnämnderna Sus och Sund under 2017 för att informera om patientnämndens verksamhet och de iakttagelser som gjorts avseende klagomål och synpunkter som inkommer. Dialogen med övriga nämnder fortsätter under 2018. För att öka kännedo-

men om patientnämndens verksamhet har en större informationskampanj riktad till medborgarna genomförts ombord på Pågatågen och länsbussarna.

Antal patientärenden 2017 var 6 305, vilket är en ökning med hela 25 procent jämfört med föregående år. Någon tydlig förklaring till ökningen finns inte, men tänkbara orsaker kan vara att informationskampanjen ökat patienternas medvetenhet om möjligheten till stöd vid klagan och att dagens patienter ställer högre krav på sjukvård och tillgänglighet jämfört med tidigare. Trenden ser likadan ut i hela landet. Utöver patientärenden tillkommer cirka 200 ärenden per månad där invånarna önskat få allmän information om hälso- och sjukvården. Trots det kraftigt ökade inflödet av ärenden har medborgare och patienter under 2017 kunnat erbjudas samma höga tillgänglighet som tidigare.

Dialogen med vården har utvecklats i syfte att säkerställa att patientklagomålen tas om hand på ett systematiskt sätt så att dessa kan bidra till förbättringar i vården. Ett särskilt analysarbete genomfördes under våren av synpunkter rörande cancervården vilket även uppmärksammades i media. Under hösten genomfördes ett motsvarande analysarbete rörande psykisk ohälsa. Nya rutiner har tagits fram inom stödpersonsverksamheten i syfte att säkerställa den interna kontrollen. De nya rutinerna infördes den 1 oktober 2017. Patientnämnden uppfyller kravet på att tillgodose tvångsvårdade patienters behov av stödperson. Under året har 51 stödpersoner registrerats varav 41 stödpersoner varit aktiva. Nya förordnanden har tecknats för cirka 70 patienter.

### Antal ärenden hos patientnämnden fördelade efter händelse

	2016	2017	Innefattar bland annat
Vård och behandling	2 156	2 587	Diagnos, behandling
Kommunikation	1 108	1 311	Bemötande, information
Organisation och tillgänglighet	883	1 259	Tillgänglighet, resursbrist
Administrativ hantering	186	287	Remisser
Ekonomi	236	234	Patientavgifter, ersättning
Patientjournal och sekretess	139	229	Journaler, sekretess
Vårdansvar	87	137	Fast vårdkontakt
Omvårdnad	109	105	Omvårdnad, hygien, miljö
Övrigt	122	156	

#### Läs mer i:

- Regionstyrelsens verksamhetsberättelse
- Patientnämndens verksamhetsberättelse



# Medarbetare



FOTO: © ANDREAS HILLERÖREN



Medarbetarna är Region Skånes viktigaste resurs. De ska erbjudas hälsofrämjande arbetsplatser, bra möjligheter till utveckling och ledare som kan och vill ta ansvar för utvecklingen. Region Skåne ska vara en arbetsgivare som upprätthåller ett lyssnande, närvarande ledarskap och aktivt arbetar för att skapa jämställda arbetsplatser.

## Attraktiv arbetsgivare

Genom att vara en attraktiv arbetsgivare kan Region Skåne locka till sig och behålla den kompetens som är nödvändig, idag och i framtiden. Under 2017 gjordes ett flertal insatser för att marknadsföra och beskriva Region Skånes verksamheter samt för att fortsätta arbetet med att vidareutveckla en behovs- och målgruppsanpassad rekrytering för fler yrkesgrupper. Under året har ett arbete gjorts kring att målgruppsanpassa rekryteringen för medicinska sekreterare, biomedicinska analytiker och undersköterskor.

Nytt utställningsmaterial har tagits fram för att presentera Region Skåne på

arbetsmarknadsdagar och mässor. Region Skånes digitala introduktionsprogram har uppdaterats och kompletterats med Region Skånes värderingar.

Arbetet med att utveckla resursteam fortsätter. Resursteamerna ska attrahera erfarna medarbetare med hög kompetens till ett mer flexibelt arbetssätt, ge fler medarbetare tillsvidareanställning, stärka Region Skåne i rollen som attraktiv arbetsgivare samt minska beroendet av bemanningsföretag. Gemensamma modeller som möjliggör anpassning beroende på verksamhet, uppdrag och syfte har utarbetats och beslutats. Under året har befintliga resursteam utökats och ett projekt för att testa ny modell för bemanning vid operationer har genomförts.

## Trygga anställningar

Region Skåne ska erbjuda trygga anställningar och en bra arbetsmiljö. I Region Skåne ska heltidstjänst vara norm och deltid ska ses som en möjlighet om medarbetaren så önskar. Viss-tidsanställningar ska begränsas.

Den genomsnittligt överenskomna sysselsättningsgraden är hög i Region Skåne. Bland kvinnor är 88,3 procent heltidsanställda, motsvarande andel för män är 95,4 procent. Andelen heltidsanställda har ökat bland såväl kvinnor som män jämfört med samma tidpunkt föregående år.

En handlingsplan för heltid har under året tagits fram i samverkan med Kommunal och i enlighet med Sveriges kommuner och landstings, SKL, och Kommunals huvudöverenskommelse om lön och allmänna anställningsvillkor.

En stor majoritet av medarbetarna i Region Skåne är tillsvidareanställda och andelen tillsvidareanställda har ökat jäm-

## Andel heltidsanställda

– andel av samtliga månadsavlönade som har en anställning på heltid

(avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

Per den 31 december	2017	2016
Kvinnor	88,3 %	86,8 %
Män	95,4 %	95,2 %
<b>Totalt</b>	<b>89,8 %</b>	<b>88,6 %</b>

### Andel tillsvidareanställda

– andel av samtliga månadsavlönade som har en tillsvidareanställning (avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

Per den 31 december	2017	2016
Kvinnor	93,3 %	92,9 %
Män	87,3 %	86,6 %
<b>Totalt</b>	<b>92,1 %</b>	<b>91,6 %</b>

fört med 2016. Per december 2017 är 93,3 procent av kvinnorna respektive 87,3 procent av männen tillsvidareanställda.

### Jämställda löner, löneöversyn och avtal

Region Skåne fortsätter arbetet med konkurrenskraftiga och individuella anställnings- och lönevillkor. Målet med lönepolitiken är att Region Skåne i ett system av individuella löner ska kunna driva och utveckla verksamheten så att den ligger i linje med medborgarnas krav, behov och förväntningar. Osakliga löneskillnader ska undvikas genom att samma principer för lönesättning tillämpas för alla medarbetare. För att säkra att så sker genomförs bland annat årlig lönekartläggning. Arbetet med 2017 års lönekartläggning pågår och planeras vara avslutat i mars 2018.

I samband med årets avtalsrörelse tecknade SKL nya centrala huvudöverenskommelser med *Allmän kommunal verksamhet* (Vision, Ledarna och Akademikerförbundet SSR), förbundsområdet Läkare samt en förlängning av huvudöverenskommelsen med Kommunal. Detta innebär för Region Skånes del avtal som löper till år 2020, vilket ger en bättre planeringshorisont i det lokala lönebildningsarbetet framöver. För arbetet med 2017 års löneöversyn innebar det dock att det drog ut något på tiden och att löneöversynen inte var helt avslutad förrän i december 2017. Det samlade utfallet för årets löneöversyn blev 2,12 procent.

Ett centralt avtal mellan SKL och Vårdförbundet träffades i slutet av november 2016. Kort därefter träffades en avsiktsförklaring mellan Region Skåne och Vårdförbundet med det centrala avtalet som grund. Arbetet med genom-

förandet av avsiktsförklaringen har pågått under hela 2017 och är ännu inte avslutat utan fortsätter även under 2018. Avsiktsförklaringen innehåller flera perspektiv. Dels är den liksom det centrala avtalet inriktad på arbetstidsfrågor med fokus på nattarbete, dels på kompetensförsörjning genom ett gemensamt arbete runt utbildningsanställningar för sjuksköterskor. Som en följd av avsiktsförklaringen medverkar Vårdförbundet från och med januari 2017 återigen i regional samverkan vilket skapar förutsättningar för dialog och samarbete om verksamheten, vårdens framtida utveckling och medarbetarnas arbetsmiljö. Parterna har inom ramen för avsiktsförklaringen tecknat kollektivavtal om flexibel arbetstid, sänkt arbetstid för ständig nattjänstgöring (32 timmar per vecka), en regionövergripande arbetstidsmodell för förlösningensverksamheterna samt utbildningsanställningar.

Sjukvårdsförvaltningarna införde under våren de nya centrala arbetstidsbestämmelserna för rotationstjänstgöring samt sänkte arbetstiden för ständig nattjänstgöring. Parterna har under året inlett arbetet med regionövergripande

arbetstidsavtal för intensivvården, akutmottagningarna och barnakuterna samt neonatalvården.

### Regional medarbetarundersökning

Den regiongemensamma medarbetarundersökningen genomförs vartannat år, senast under hösten 2016. Resultaten i denna medarbetarundersökning visade att en större andel av Region Skånes medarbetare totalt sett är nöjda med sin arbetsplats. Det sammanvägda resultatet av alla förbättringsområden i enkäten, förbättrades från 66,4 (2014) till 68,2 (2016).

Undersökningen visar att det finns goda förutsättningar för lärande i arbetet. Medarbetarna upplever att de utvecklas yrkesmässigt och att chefen ger dem möjligheter till utveckling och bra återkoppling på utfört arbete. De områden som visade svagast resultat i föregående undersökning har utvecklats i rätt riktning, såsom medarbetarnas upplevelse av arbetsrelaterade utmattning, möjlighet att påverka beslut på den egna arbetsplatsen men också att arbetsplatsens mål inte är tillräckligt tydliga, utvärderingsbara och påverkansbara.

Även om resultaten förbättrats krävs

### Medianlöner<sup>1</sup> och medelålder (avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

AID personalgrupper med minst 300 medarbetare	Kvinnor		Män		Samtliga	
	Medianlön	Medelålder	Medianlön	Medelålder	Medianlön	Medelålder
Sjuksköterska	32 600	44,2	32 300	43,0	32 550	44,0
Undersköterskor, skötare m fl	25 350	46,5	23 900	42,0	25 200	45,9
Specialistkompetenta läkare	72 700	49,9	73 900	51,9	73 100	50,9
Medicinsk sekreterare	25 650	49,6	23 825	42,8	25 600	49,5
Icke specialistkomp. läkare	41 800	34,8	41 500	34,6	41 700	34,7
Handläggarsarbete	37 500	48,0	39 800	48,6	38 200	48,2
Ledningsarbete	46 000	51,6	59 300	50,9	47 000	51,4
Administratörsarbete	25 313	46,5	23 500	37,5	25 000	45,3
Biomedicinsk analytiker	29 300	45,9	27 100	42,0	29 000	45,4
Fysioterapeut	31 000	43,9	29 000	39,4	30 550	43,2
Socialt och kurativt arbete	32 350	47,1	31 000	46,3	32 200	47,0
Städ-, tvätt- och renhållningsarb.	23 022	48,6	21 755	41,5	22 767	46,5
Barnmorska	36 100	48,8	<sup>2</sup>	<sup>2</sup>	36 100	48,8
Psykolog	37 500	43,6	37 300	44,2	37 500	43,8
Hantverksarbete	22 800	41,0	23 600	44,9	23 400	44,1
Sjukhustekniker/laboratoriepers.	33 950	43,0	39 400	44,1	35 500	43,3
Arbetssterapeut	30 050	44,3	28 000	38,9	30 000	44,1
Köks- och måltidsarbete	22 025	42,9	19 480	32,7	21 025	39,1
<b>SAMTLIGA</b>	<b>30 000</b>	<b>45,9</b>	<b>34 750</b>	<b>44,7</b>	<b>30 642</b>	<b>45,6</b>

1. Lön avser uppgift om lön beräknad på heltid inklusive fasta tillägg, exklusive rörliga tillägg såsom OB-tillägg osv.

2. Antalet individer i gruppen understiger 10 varför denna grupp inte redovisas.

fortsatt fokus på ökad delaktighet, minskad arbetsrelaterad utmattning och bättre målkvalitet. Ett värderingsstyrkt, lyssnade och synligt ledarskap är en förutsättning för att lyckas med målen. Resultaten i medarbetarundersökningen har under 2017 legat till grund för dialog, verksamhetsutveckling och ständiga förbättringar på Region Skånes arbetsplatser. På regionövergripande nivå har under året resultaten, särskilt chefers resultat, analyserats och varit föremål för dialog och prioritering av insatser i koncernledningen.

### Regiongemensam avgångsenkät

Den regiongemensamma avgångsenkätens resultat ger värdefull information om hur Region Skåne kan bli bättre på att behålla medarbetare, förbättra arbetsmiljön och att bli en attraktiv arbetsgivare. Avgångsenkäten skickas till alla tillsvidareanställda som på egen begäran väljer att avsluta sin anställning eller byter anställning inom Region Skåne. Under 2017 har 2 572 personer mottagit enkäten och 1 692 har besvarat enkäten, vilket innebär en svarsfrekvens på 64 procent. Av respondenterna har 40 procent bytt arbetsplats inom Region Skåne medan 60 procent har lämnat Region Skåne. Av de som besvarat enkäten kan 64 procent rekommendera Region Skåne som arbetsgivare.

I enkäten får även respondenterna rangordna de viktigaste orsakerna som haft störst betydelse för deras beslut att avsluta sin nuvarande anställning. Det som har haft störst betydelse för beslutet är ledarskap, lön och arbetets organisation.

### Arbetet med lika rättigheter och möjligheter

Region Skåne ska som arbetsgivare arbeta utifrån ett jämlikhetsperspektiv, för allas lika värde och mot diskriminering, samt aktivt arbeta för att internationella och nationella mål inom ungdoms-, jämställdhets-, integrations- och funktionshinderspolitiken uppnås.

Under 2017 har ett utvecklingsarbete bedrivits i samverkan med fackliga organisationer och förvaltningar mot bakgrund av förändringar i diskrimineringslagen avseende arbetsgivares före-



Resultaten i senaste medarbetarundersökningen visade att en större andel av Region Skånes medarbetare totalt sett är nöjda med sin arbetsplats.

byggande arbete i att motverka diskriminering. Förändringarna innebär att arbetsgivare ska bedriva ett fortlöpande arbete med aktiva åtgärder enligt angiven metod med tyngdpunkt på arbetsprocessen snarare än att specifika åtgärder vidtas. En ny rutin är framtagen för att säkerställa ett regiongemensamt och fortlöpande arbetssätt integrerat i ordinarie verksamhet och processer, präglad av delaktighet och samverkan. För att understödja implementering av det nya arbetssättet har utbildningsmaterial och metodstöd arbetats fram och kommunikationsinsatser om lagförändringarna har genomförts. Under våren 2018 inleddes implementering och utbildningsinsatser inom samtliga förvaltningar. Ett fortsatt aktivt värdegrundsarbete och insatser för att stärka ledarskapet inom området utgör en viktig del i detta arbete.

Höstens införande av ny regiongemensam rutin i att hantera och förebygga kränkande särbehandling eller trakasserier fick ett ökat fokus genom *Me too*-rörelsen, och Region Skånes ledning har tydligt markerat om nolltolerans mot kränkningar och trakasserier. Lärandeinsatser för chefer, HR-specialister, skyddsombud och fackliga företrädare sker löpande i ämnet. Dessa insatser kombineras med reflektion och dialog på arbetsplatsträffar och samverkansforum utifrån ett regiongemensamt

dialogmaterial. Vidare har Region Skånes visselblåsarfunktion, dit medarbetare anonymt kan rapportera om missförhållanden i Region Skåne, uppmärksammas särskilt.

Under hösten har Region Skåne även medverkat i en forskningscirkel lett av forskare från Malmö högskola för framtagande av handledningsmaterial och metoder för arbetsplatser i hur arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.

Satsningen för ökad rekrytering av personer med funktionsnedsättning har fortsatt. Under 2017 har 24 personer anställts inom olika yrkeskategorier. Målet är att personerna efter visstidsanställningen ska få fortsatt anställning och då finansieras av respektive förvaltning. Under 2016 anställdes 26 personer och av dessa har 14 fått fortsatt anställning. En utvärdering har gjorts och slutsatserna är att de som anställts upplever att satsningen varit betydelsefull både avseende deras hälsa, vägen in på arbetsmarknaden samt en egen förbättrad ekonomisk situation.<sup>e</sup> Berörda chefer som intervjuats är positiva till satsningen och har i viss utsträckning upplevt värdefulla effekter på den psykosociala arbetsmiljön.

e. Utvärdering av satsningen för ökad rekrytering av personer med funktionsnedsättning, Region Skåne, mars 2017.

### Hälsofrämjande arbetsplatser

En god och hälsofrämjande arbetsmiljö är en förutsättning för Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare, och då även för en väl fungerande kompetensförsörjning.

Varje år genomförs en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) i enlighet med arbetsmiljölagen i syfte att sätta fokus på förutsättningarna för ett hälsofrämjande arbete. Uppföljningen visar att det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar och har en fortsatt positiv trend. Förvaltningar med utvecklingsbehov har en handlingsplan för systemförbättrande åtgärder. 2017 års SAM-uppföljning genomfördes i väldigt hög utsträckning digitalt genom webbenkät vilket effektiviserat och kvalitetssäkrat processen. Resultatet visar bland annat att:

- 95,4 procent av de som tilldelats arbetsmiljöuppgifter har tillräckliga kunskaper för uppdraget vilket är en förbättring jämfört med föregående år (relativ andel 2016: 93 procent)
- 92 procent av de arbetsplatser med medarbetare som har blandad tjänstgöring dag natt beaktar Region Skånes *Vägledning för hälsofrämjande schemaläggning vid tjänstgöring blandad dag natt* när de arbetar med arbetsplatsens schema. Detta tyder på en framgångsrik implementering av 2017 års framtagna vägledning med tillhörande e-learning.

### Frisknärvaro och sjukfrånvaro

Det pågår ett planerat och framåtriktat arbete med fokus på en hälsofrämjande arbetsplats och att fortsatt minska sjukfrånvaron. Arbetet bedrivs såväl regionalt som lokalt och i samarbete med representanter från personalorganisationer. Ett flertal aktiviteter har genomförts under 2017:

- Region Skåne har producerat och implementerat en e-utbildning om hälsofrämjande schemaläggning. Denna syftar till att ge chefer och medarbetare kunskap för att kunna göra goda val som främjar hälsa vid tjänstgöring blandad dag och natt.

- En upphandling av företagshälsovårds- och tilläggstjänster har genomförts. Företagshälsovårdstjänsterna omfattar områdena hälsofrämjande, förebyggande och rehabilitering. Tilläggstjänsterna är arbetsförmågeutredning, nya arbetslösningar och missbruksbehandling.
- Rutinerna för kränkande särbehandling och trakasserier har reviderats med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö. För att säkerställa att det finns tillräcklig kunskap om hur man kan förebygga och hantera kränkande särbehandling och trakasserier på arbetsplatsen har en större utbildningsinsats genomförts.
- En hälsofrämjande arbetsmiljö förutsätter såväl riskminimering som fokus på hälsofrämjande faktorer. Region Skånes rutin för riskbedömning har utvecklats och förenklats.
- Arbetsmiljöutbildningar pågår kontinuerligt. Extra insatser har gjorts inom områdena hälsofrämjande schemaläggning, organisatorisk och social arbetsmiljö, hälsofrämjande arbetsplatser och hälsoinspiratörsutbildningar.
- Förenklat systemstöd för arbete med rehabilitering. Den nya versionen av systemstödet för arbete med rehabilitering är mer användarvänlig och förväntas utgöra ett bättre och enklare stöd för cheferna. Den syftar också till ett tidigare och ytterligare systematiskt rehabiliteringsarbete.

Skånes universitetssjukvård har arbetat vidare med rehabråd. Inom flertalet verksamhetsområden har chefer och HR tillsammans med företagshälsovården och Försäkringskassan återkommande träffats. Rehabråden har varit ett framgångsrikt forum för lärande och ett tillfälle att ta upp aktuella problem för effektivare rehabiliteringsprocess. Arbetet med rehabråden fortsätter och utvecklas under 2018-2020 med målsättning om införande av rehabråd inom samtliga av Skånes universitetssjukvårds verksamhetsområden.

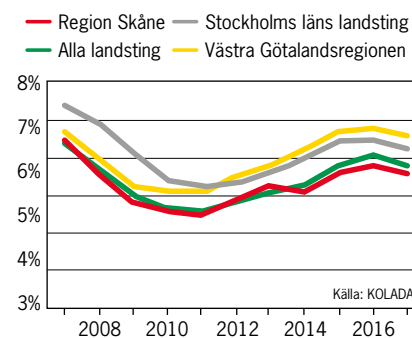
Forskning har påvisat att en förstärkt samverkan mellan arbetsgivare och vårdgivare har effekt på arbetsförmåga och återgång i arbete. Följande arbete har genomförts under 2017:

- Förvaltningen Kryh ingår i Sveriges kommuner och landstingsprojekt *Rehabilitering i samverkan*. Mål och syfte med projektet är att förebygga och förkorta sjukfrånvaro hos anställda i landsting och regioner genom tidiga insatser samt att förbättra samverkan mellan landstinget eller regionen som arbetsgivare och respektive vårdgivare.
- Med syfte att öka samverkan och sprida goda exempel har en workshop genomförts med chefer, HR, personalorganisationer, läkare, psykologer, rehabkoordinatorer samt deltagare från företagshälsovården och försäkringskassan.

Sjukfrånvaron fortsätter att utvecklas i positiv riktning. Under 2016 minskade sjukfrånvarons ökningstakt och 2017 följer i stort samma mönster. Sett på lite längre sikt kan sjukfrånvarons utveckling, både uppåt och neråt, åskådliggöras med en trendlinje över sjukfrånvaron i procent för Region Skåne i jämförelse med Stockholms läns landsting, Västra Götalandsregionen och alla landsting.

Både kvinnor och mäns sjukfrånvaro minskar. Kvinnors sjukfrånvaro är sedan länge högre än mäns sjukfrånvaro. Detta mönster består trots att både kvinnor och mäns sjukfrånvaro minskar.

Sjukfrånvaro i procent – jämförelse mellan storstadsregioner och riket\*



\* I Region Skånes siffra ingår även Folkvandvården AB. För alla landsting gäller ett övrigt medel.

## Sjukfrånvaro – andel av ordinarie arbetstid samt långtidssjukfrånvaro (avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

	2017	2016	Förändr 2017-2016
<b>Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid</b>	<b>5,6 %</b>	<b>5,8 %</b>	<b>-0,14 %</b>
Kvinnor	6,2 %	6,3 %	-0,14 %
Män	3,5 %	3,6 %	-0,12 %
Åldersgruppen 29 år eller yngre	4,7 %	5,1 %	-0,40 %
Åldersgruppen 30–49 år	5,2 %	5,7 %	-0,49 %
Åldersgruppen 50 år eller äldre	6,4 %	6,4 %	0,01 %
<b>Långtidssjukfrånvaro (60+ dagar) som andel av samtlig sjukfrånvaro</b>	<b>46,7 %</b>	<b>50,2 %</b>	<b>-3,57 %</b>

## Sjukfrånvaro – kalenderdagar per medarbetare (avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

	2017	2016	Förändr 2017-2016
Kvinnor	22,8	23,5	-0,7
Män	12,5	13,1	-0,6
<b>Totalt</b>	<b>20,7</b>	<b>21,3</b>	<b>-0,7</b>

Sjukfrånvaron över 60 dagar minskar under 2017. Korttidssjukfrånvaron ökar marginellt, men den totala sjukfrånvarons längd i kalenderdagar per medarbetare resulterar ändå i en minskning.

Frisknärvaron, det vill säga antal medarbetare med fem eller färre sjukdagar under året förblir oförändrad i jämförelse med 2016 såväl för kvinnor som för män.

Region Skånes revisorer har granskat arbetet med sjukfrånvaron och den sammanfattande bedömningen är att Region Skånes arbete i huvudsak bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.<sup>f</sup> Region Skåne fortsätter det kontinuerliga och långsiktiga arbetet med en hälsofrämjande arbetsplats och sänkt sjukfrånvaro.

f. Granskning av sjukfrånvaron (rapport nr 3 - 2017), Region Skånes revisorer, april 2017.

## Frisknärvaro

– andel medarbetare som har sammanlagt 5 eller färre sjukdagar under året  
(avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

	2017	2016
Kvinnor	56 %	56 %
Män	71 %	71 %
<b>Totalt</b>	<b>59 %</b>	<b>59 %</b>

## Det goda ledarskapet

Chefer med tydliga uppdrag och realistiska villkor i sitt chefsuppdrag är en förutsättning för välfungerande verksamheter som når sina mål och för nöjda medarbetare. För att uppnå detta krävs kontinuerliga utvecklingsinsatser och stöd till chefer. I chefsuppdraget ingår att arbeta med ständiga förbättringar, genomföra nödvändiga förändringar av verksamheten, till exempel genom nya arbetssätt och ändrad kompetensmix. Nya chefsvillkor har arbetats fram med syfte att:

- samla det som är gemensamt i chefsuppdraget i Region Skåne
- klargöra villkoren och därigenom möjligheter och begränsningar för att på så sätt skapa trygghet och på sikt åstadkomma en positiv rörlighet
- få en samsyn i Region Skåne på vad som är gemensamma anställningsvillkor för chefer

En rad chefs- och ledarutvecklingsaktiviteter genomförs och tar sin utgångspunkt i Region Skånes gemensamma chefs- och ledarkriterier. Stöd ges i form av utvecklingsprogram, individuellt stöd, handledning i grupp, med mera. Prioriterade satsningar görs på *Basutbildning, Utvecklande Ledarskap* (UL)

och *Förändringsledning*. Under 2017 genomgick 123 chefer UL och 265 chefer utbildning i förändringsledning.

För första gången utlystes ett ledarskapspris i Region Skåne och en pristagare utsågs på temat *Chefen som förbättringsledare*. Syftet med ledarskapspriset är att uppmärksamma och belöna en chef som utifrån chefs- och ledarkriterierna under det senaste året gjort extraordinärt goda insatser för verksamhetens resultat och för medarbetares utveckling och som kan vara till inspiration för andra chefer i arbetet med att utveckla verksamhet och medarbetarskap.

## Den framtida kompetensförsörjningen ska säkras

Kompetensförsörjningen är en av världens stora utmaningar, i såväl Region Skåne som övriga landet. Bara genom att vara en attraktiv arbetsgivare kan Region Skåne möta upp till invånarnas behov, erbjuda den bästa vården och servicen, och locka till sig och behålla den kompetens som är nödvändig för att klara den framtida verksamheten.

Kompetensförsörjningsplaner har utarbetats på samtliga förvaltningar, i flera förvaltningar finns också planer på divisions-, verksamhets- och enhetsnivå. Regiongemensamma mallar och anvisningar för arbetet med kompetensförsörjningsplaner har tagits fram. De förvaltningsvisa planerna har varit ett underlag för Region Skånes regionala kompetensförsörjningsplan som uppdaterades under våren. I den regionala kompetensförsörjningsplanen har ett antal aktiviteter för säkrad kompetensförsörjning konkretiserats.

## Kompetensmixplanering/ Rätt använd kompetens (RAK)

Rätt använd kompetens eller kompetensmixplanering, det vill säga uppgiftsväxling mellan yrkeskategorier och införande av nya kompetenser, är insatser som krävs för att klara kompetensförsörjningen framför allt inom hälso- och sjukvård. Resurser ska frigöras för direkt patientarbete samtidigt som administration och vårdnära service i större utsträckning ska göras av annan personal än vårdpersonal. En övergripande



Genom kompetensstegar synliggörs medarbetarnas kompetens. Under 2017 har kompetensstegar tagits fram och beslutats för arbetsterapeuter, fysioterapeuter, psykologer och kuratorer. Arbete pågår med kompetensstegar för röntgensjuksköterskor och medicinska sekreterare.

handlingsplan för genomförandet har utarbetats i enlighet med Region Skånes budget och inriktningsmål.

Arbetet med rätt använd kompetens pågår framför allt på enhetsnivå. En styrgrupp har inrättats på regional nivå och har fokus på områden där särskilda insatser behövs och som också är prioriterade i andra sammanhang, till exempel förlossningsvården. Under hösten anordnades två välbesökta seminarier för chefer och HR, dels ett om rätt använd kompetens och mer tid för patienten dels ett om ledarskap.

I Region Skånes verksamhetsplan och budget för 2017 beslutades att fördelningen av personal inom den somatiska slutenvården ska röra sig i riktning mot 40 procent sjuksköterskor respektive 60 procent andra grupper. Detta mål är således ett delmål för det bredare arbetet med kompetensmixplanering. I jämförelse med helåret 2016 har andelen personal i andra grupper än sjuksköterskor inom den somatiska slutenvården ökat med 1,3 procentenheter, från 50,3 till 51,6 procent.

### Kompetensstegar

Kompetensstegar är ett sätt att tydliggöra vilka utvecklingsmöjligheter som finns, vilken kompetens som krävs och koppla detta till arbetsuppgifter och

uppdrag. Genom kompetensstegar synliggörs även medarbetarnas kompetens. Under 2017 har kompetensstegar tagits fram och beslutats för arbetsterapeuter, fysioterapeuter, psykologer och kuratorer. Arbete pågår med kompetensstegar för röntgensjuksköterskor och medicinska sekreterare, vilka beräknas vara färdiga i början av 2018.

### Tillvarata äldre medarbetares kompetens

Att sätta fokus på äldre medarbetare i arbetslivet är en personalpolitisk fråga om bland annat mångfald, men framför allt har äldre medarbetare stor betydelse för kompetensförsörjningen. Den kompetens som de äldre medarbetarna har uppnått under ett långt arbetsliv är viktig att behålla i organisationen.

Frågan om äldre medarbetares bidrag till kompetensförsörjningen uppmärksammas allt mer, men ännu utnyttjas befintligt regelverk för att främja att medarbetaren kvarstår som yrkesverksam i alltför begränsad omfattning. På sikt bedöms regelverket dock få stor betydelse, särskilt för nyckelpersonal som exempelvis läkare inom primärvården. Personalnämnden har fattat beslut om att fortsatt utveckla handledarrollen och att genomföra insatser för äldre medarbetares möjligheter till handle-

daruppdrag. Exempelvis deltar äldre medarbetare med erfarenhet inom hälso- och sjukvård som mentorer inom satsningen *Kliniskt basår för nyutexaminerade sjuksköterskor*.

### Utbildningsuppdraget ska säkerställa tillgången till rätt kompetens

Hälso- och sjukvården har genomgått och genomgår stora förändringar. Dessa förändringar kräver ett nytänkande när det gäller modeller och system för undervisning och handledning. Möjligheter behöver skapas för effektiv klinisk undervisning med hög kvalitet och god lärandemiljö till ett utökat antal studenter. En genomlysning av Region Skånes VFU-uppdrag (verksamhetsförlagd utbildning) inom hälso- och sjukvård har tidigare gjorts. Utifrån denna har en handlingsplan tagits fram. Fokus i handlingsplanen är att tydliggöra utbildningsuppdraget för chefer på alla nivåer, utveckla nya modeller för handledning och lärande på arbetsplatserna, kvalitetssäkra VFU-platserna, tydliggöra handledarrollen samt öka samordning och samverkan mellan olika lärosäten, olika utbildningsprogram samt mellan Region Skåne och lärosätena. Under 2017 har handlingsplanen genomförts.

Tillgången till handledare är av av-

görande betydelse för framtida kompetensförsörjning. De praktikavtal som Region Skåne har med utbildningsordnare ställer särskilda krav på handledning som en viktig del i den verksamhetsförlagda utbildningen. Ett flertal regionala kurser har genomförts med deltagare från olika yrkesgrupper och över förvaltningsgränserna.

### Klinisk utbildningsmottagning

Kliniska utbildningsavdelningar (KUA) har utvecklats i samarbete med sjukvården, Lunds universitet och Malmö universitet. Det projekt som startade våren 2016 med att utveckla klinisk utbildningsmottagning (KUV) inom primärvården i Region Skåne har inte varit möjligt att genomföra med nuvarande förutsättningar. Projektformen kommer att utvärderas.

### Samarbete med Försvarsmakten

I syfte att stärka en framtida gemensam kompetensförsörjning tecknades i mars 2017 en avsiktsförklaring om samarbete med Försvarsmakten. Samarbetet ska stärka parternas långsiktiga kompetensförsörjning med fokus på ungdomars insteg på arbetsmarknaden, mångfald på arbetsplatserna och möjlighet till karriärväxling genom hela yrkeslivet. Exempel på insatser under året har varit Region Skånes deltagande vid Försvarsmaktens rekryteringsmöte i Revinge. Det har även inletts en dialog om delad tjänstgöring för sjukvårdspersonal och enskilda medarbetare i Region Skåne som under hösten uttryckt intresse för en sådan anställning.

### Kompetensutvecklingsinsatser för sjuksköterskor

Det råder fortsatt brist på såväl grundutbildade sjuksköterskor som specialist-sjuksköterskor inom i stort sett alla områden liksom barnmorskor. Utökningen av antalet utbildningsplatser inom sjuksköterskeutbildningen, enligt regeringens regleringsbrev 2016, fick fullt genomslag 2017. Då antogs 150 fler studenter till sjuksköterskeutbildningarna i Skåne. Samtidigt visar en uppföljning av de skånska sjuksköterskeutbildningarna att cirka en tredjedel av alla som från början antagits till utbildningen inte full-

följer eller examineras. Detta är oroande och högskolorna kommer därför att systematiskt följa upp och dokumentera orsakerna till detta.

Det kommer fortsatt att krävas ett flertal olika insatser för att långsiktigt hantera bristen på sjuksköterskor. Personalnämndens insatser för kompetensutveckling för sjuksköterskor har omfattat utbildningsanställningar och utbildningsförmåner vid specialistutbildning, kliniskt basår, handledarutbildning, klinisk funktionsutbildning och konferensverksamhet bland annat *Framtidens specialist-sjuksköterska*.

Det ges två möjligheter för finansiering av specialistutbildning via arbetsgivaren: utbildningsanställning och utbildningsförmån. Med utbildningsanställning menas en specifik tjänst som utannonseras, studier på halvfart samtidigt med kliniskt arbete på halvtid och med bibehållen lön under utbildningen. Utbildningsförmån innebär lön med 19 000 kronor i månaden under helfartsutbildning. Utbildningsanställningarna har under 2017 omfattat specialiteterna medicin, kardiologi, kirurgi, psykiatri, onkologi, palliativ vård, akut-sjukvård, operation, barn, barnintensivvård, ögon och vård av äldre. Det har funnits utrymme för 52 tjänster på årsbasis varav 50 har utnyttjats på vårterminen och 46 på höstterminen. Avhopp efter terminsstart har varit något fler än förväntat. Beslut togs i december om ökning av antalet utbildningsanställningar till 75 från och med 2018. Under hösten 2017 har Region Skåne tecknat ett kollektivavtal med Vårdförbundet i Skåne om villkoren för utbildningsanställning. Utöver utbildningsanställningar har cirka 190 sjuksköterskor fått utbildningsförmåner under sin specialistutbildning, vilket motsvarar drygt 100 helårsanställningar. Den utökning av antalet utbildningsförmåner som personalnämnden beslutade om inför 2017 permanentas nu från och med 2018.

Inom verksamheterna onkologi och hematologi ges en klinisk fördjupning där kompetensutveckling varvas med arbete. Målgruppen är grundutbildade sjuksköterskor inom respektive område som under ett år varvar arbete med föreläsningar, seminarier och klinisk tjänst-

göring på annan enhet än den man är anställd vid. Den kliniska funktionsutbildning som startade hösten 2016, avslutades under våren 2017 och hade 15 deltagare. En ny kurs startade hösten 2017 med 16 deltagare från förvaltningarna Sus, Sund och Kryh.

Det regionala introduktionsprogrammet för nyutexaminerade sjuksköterskor, det kliniska basåret, fortsätter. Under 2015-2017 har nu mer än 900 personer deltagit i det kliniska basåret. Antalet deltagare har ökat markant under det senaste året. Utvärderingarna från de deltagande nya sjuksköterskorna visar fortsatt högt betyg, både vad gäller innehåll och form.

I oktober anordnades den årliga konferensen *Framtidens sjuksköterska* med totalt drygt 160 deltagare. Syftet med konferensdagen är att visa på utvecklingsmöjligheter för sjuksköterskor genom föreläsningar i aktuella och inspirerande ämnesområden. Det ges också möjlighet att ta del av goda exempel på förbättringsarbeten inom hälso- och sjukvård. Programpunkterna fokuserade dels på framtiden, som till exempel framtidens vårdavdelning och framtidens cancervård, dels på exempel på förbättringsarbete.

FOTO: © BENGT FLEMARK



Det råder fortsatt brist på såväl grundutbildade sjuksköterskor som specialist-sjuksköterskor inom i stort sett alla områden liksom barnmorskor.

### Kompetensutvecklings och -försörjningsinsatser för undersköterskor<sup>g</sup>

Arbetet med kompetensmix innebär bland annat en tydlig utveckling av undersköterskerollen. En viktig del i detta är att se till att berörda medarbetare har tillräckliga kunskaper för att möjliggöra en förändring. Särskilda satsningar har därför gjorts och förvaltningarna har under året genomfört ett antal kompetensutvecklingsinsatser.

Region Skåne har tillsammans med utbildningsanordnare gjort ansökan till Myndigheten för yrkeshögskolan (YH) om start för utbildning inom ambulanssjukvård och till specialisering av undersköterskor inom akutsjukvård och palliativ vård. Tyvärr blev inte någon av utbildningarna beviljade.

Under hösten anordnades konferensen *Framtidens undersköterska* med drygt 360 deltagare. Konferensen hade dels ett framtidsperspektiv, dels kompetensutvecklingsinsatser.

### Kompetensförsörjning läkare

Fortsatt brist råder vad gäller specialistläkare inom flera specialiteter, exempelvis inom allmänmedicin, psykiatri, klinisk patologi och radiologi. Styrning och regional prioritering av ST-tjänster (specialiseringstjänstgöring) till definierade bristområden har under året fortsatt och utvecklats med inriktning på att konsekvent och långsiktigt lösa brist-situationen. Satsningen på ST inom akutsjukvård fortsatte enligt regional plan och 18 nya ST-utrymmen inrättades och tillsattes. Den särskilda beredningsgruppen för ST inom allmänmedicin har under året fortsatt sitt arbete för att säkerställa nulägesbilden vad gäller tillgång till allmänmedicinsk kompetens, bedöma tillgång och behov av allmänmedicinsk kompetens i ett tioårsperspektiv samt ge förslag till åtgärder för att säkra tillgången till allmänmedicinsk kompetens på såväl kort som på lång sikt.

Under våren genomfördes den årliga läkarbemannings- och ST-undersökningen. Undersökningen ger en bild av läkarbemanningen samt en prognos för

tillgången till läkare 5 respektive 10 år fram i tiden. Prognoserna används till kompetensförsörjningsplaner på olika nivåer samt som underlag för prioritering av specialiseringstjänstgöring mellan olika specialiteter.

### Praktisk tjänstgöring för psykologer

Den praktiska tjänstgöringen för psykologer (PTP) pågår under ett år efter psykologexamen. Tjänstgöringen är en förutsättning för legitimation som psykolog. Region Skåne finansierar i nuläget 23 PTP-tjänster per år fördelade mellan områdena primärvård, habilitering och hjälpmedel samt psykiatri. Antalet tjänster som finansieras av kliniker, vårdcentraler och privata vårdgivare har ökat ytterligare under året. Samtliga PTP erbjuds att delta i ett regionövergripande program med föreläsningar och studiebesök. Regional studierektor ansvarar för programverksamheten.

### Inhyrning av personal från bemanningsföretag

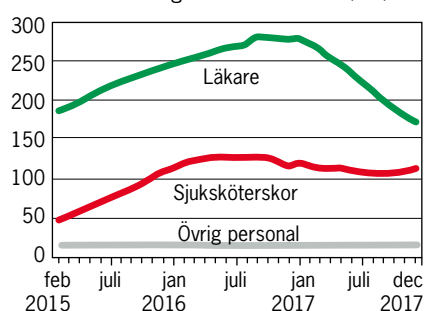
Under drygt ett år har landsting och regioner tillsammans arbetat med att minska beroendet av inhyrd personal för att uppnå bättre kontinuitet och säkerhet för patienterna och bättre arbetsmiljö för personalen. Beroendet av inhyrning av personal från bemanningsföretag har fortsatt att minska inom

### Kostnader inhyrd personal från bemanningsföretag

(avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

	2017	2016	Förändr %
Läkare	172,5	276,6	-38 %
Sjuksköterskor	113,3	117,4	-4 %
Övriga	14,9	14,7	2 %
<b>Totalt</b>	<b>300,7</b>	<b>408,7</b>	<b>-26 %</b>

Kostnadsutveckling - rullande 12 mån (Mkr)



g. I begreppet undersköterska inkluderas i detta sammanhang även skötare och barnskötare.

Region Skånes hälso- och sjukvård. Den totala kostnaden helåret 2017 uppgick till 300 miljoner kronor vilket är 108 miljoner kronor mindre än 2016 års utfall lägre än motsvarande period förra året, en minskning med 26 procent.

Sett utifrån ett nationellt perspektiv tillhör Region Skåne, tillsammans med Kalmar län och Östergötland, de landsting och regioner inom vilka inhyrningskostnaderna minskat under 2017. I relation till den totala personalkostnaden är nu Region Skånes inhyrningskostnad den näst lägsta av samtliga landsting och regioner i Sverige.

### Utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser

Region Skåne och Arbetsförmedlingen har tillsammans identifierat ett antal målgrupper för vilka anställningsbarheten är relativt låg utifrån ett antal faktorer. Utmaningar som finns för dessa grupper kan vara funktionsnedsättning, svenska språket eller avsaknad av svensk legitimation som försvårar inträde på svensk arbetsmarknad. Syftet med insatserna är att locka till sig nya grupper och attrahera framtida medarbetare för att klara den framtida kompetensförsörjningen.

### Jobsatsning för långtidsarbetslösa ungdomar, extratjänster och traineetjänster

Region Skåne har som mål att i samarbete med Arbetsförmedlingen visstidsanställa långtidsarbetslösa ungdomar i tre månader för att erbjuda arbetslivserfarenhet och möjlighet att skaffa sig referenser. Målet är också att attrahera och uppmuntra ungdomar till att söka vårdutbildningar för en långsiktigt säker kompetensförsörjning. Arbetsuppgifterna är till exempel förråds- och arkivarbete eller tvättning och bäddning av sängar. Under året har 275 ungdomar haft en tremånadersanställning i någon av Region Skånes verksamheter. Ungdomsarbetslösheten är inte på samma höga nivå som då jobsatsningen inleddes 2014 och i samarbete med Arbetsförmedlingen planeras för åtgärder för grupper som står längre ifrån arbetsmarknaden, som nyanlända och personer med funktionsnedsättning.



FOTO: © BENGT FLEMARK

*Extratjänster* är en insats för personer som är nyanlända eller har varit arbetslösa i mer än 450 dagar. Syftet är att Extratjänster ska avlasta ordinarie personal med arbetsuppgifter som inte kräver specifik utbildning. Extratjänster finansieras med statligt bidrag som utgår i maximalt två år och under året har 160 medarbetare anställts på extratjänster, varav merparten tillhör målgruppen nyanlända. Extratjänster finns nu inom samtliga sjukvårdsförvaltningar.

Arbetet med att hitta former för traineejobb, det vill säga arbete på halvtid medan resterande tid ägnas åt studier, har inte lyckats. Dessa anställningar har visat sig vara allt för komplicerade att koordinera mellan inblandade parter – kommuner, Arbetsförmedling och Region Skåne. Extratjänster kan med fördel ersätta satsningen på traineejobb då det finns möjlighet att inneha en Extratjänst på deltid, kombinerat med studier, vilket en handfull medarbetare hittills valt att göra.

### Arbetslivsintroduktionsanställningar

*Arbetslivsintroduktionsanställning* innebär en introduktion i ett specifikt arbete. Anställningar sträcker sig över ett år och en fjärdedel av arbetstiden ska bestå av introduktion, handledning och utbildning medan resterande tid ska vara ordinarie arbete. Samtliga arbetslivsintroduktionsanställningar görs inom förvaltningen regionservice och delar av personalkostnaden finansieras med statligt stöd för yrkesintroduktion. Under året har kontinuerligt 20 ungdomar varit anställda på arbetslivsintroduktionsanställning inom verksamheter som måltid, transport, lokalvård samt inom projektet tillgänglighetsdatabasen.

### Studentmedarbetare

Syftet med studentmedarbetare är dels att underlätta övergången från studier till arbete, dels är studentmedarbetare en viktig del i Region Skånes arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare. Samtliga förvaltningar har anställt studentmedarbetare och satsningen är mycket uppskattad både av studenter och av Region Skåne som arbetsgivare. Under 2017 har Region Skåne anställt cirka 55 personer.



Region Skåne arbetar långsiktigt och strategiskt för att säkra tillgången på ST-läkare. Att kunna erbjuda en bra arbetsmiljö är en viktig faktor i detta.

### Tekniksprånget

*Tekniksprånget* är en satsning som initierats av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien och Region Skåne har arbetat med tekniksprånget sedan 2014. Syftet med Tekniksprånget är att ge ungdomar med slutförd gymnasieutbildning inom naturvetenskap eller teknik en inblick i ingenjörsvrket och därmed locka till högskolestudier inom dessa områden. Ungdomarna praktiserar i fyra månader och Region Skåne ges möjlighet att visa bredden av tekniska yrken som finns inom Region Skåne samt synliggöra Region Skåne som en attraktiv arbetsgivare. Praktikplatserna har varit uppskattade, under 2017 har medicinsk service, regionservice och Skånes universitetssjukvård tagit emot praktikanter från tekniksprånget. Under 2017 har Region Skåne haft 16 praktikplatser.

### Rekrytering av personer med utbildning i annat land

Det finns en stor potential i att ta till vara kompetensen hos redan utbildade personer som kommer till Sverige från andra länder. Region Skåne beslutade 2015 om ett introduktionsprogram för utomeuropeiskt utbildade personer med legitimationsyrken, för att stödja och korta vägen till den skånska arbetsmarknaden, ett så kallat *snabbspår*. År 2017 togs beslut om att etablera ett Internationellt kompetenscentrum för ut-

landsutbildade. Syftet är att ytterligare tydliggöra erbjudandet för utlandsutbildade som vill arbeta inom Region Skåne och samordna den introduktion och den komplettering som krävs för att erhålla svensk legitimation. Under 2017 har 41 utlandsutbildade personer med legitimationsyrken gjort språkauskultation inom Region Skånes verksamheter (2016: 27 personer). Syftet med språkauskultation är att ge den utlandsutbildade möjlighet att träna svenska språket i hälso- och sjukvårdsmiljö och samtidigt få en inblick i hur svensk sjukvård är organiserad och ges möjlighet till nätverk i professionen.

Under 2016-2017 har 17 läkare gjort provtjänstgöring och erhållit svensk legitimation. Region Skåne har knutit till sig värdefull kompetens såsom läkare som i sina hemländer arbetat som urologer, akutläkare, radiologer, ögonläkare med flera. Vad gäller sjuksköterskor har 14 personer gjort sin praktiska tjänstgöring och arbetar nu i Region Skåne som legitimerade sjuksköterskor.

I ett samverkansprojekt mellan Region Skåne, Arbetsförmedlingen och Medicinska fakulteten vid Lunds universitet, har 20 läkare erhållit en förberedande teoretisk och klinisk utbildning inför det kunskapsprov som Socialstyrelsen genomför som ett av kraven för att erhålla svensk legitimation.

## Region Skånes medarbetare i siffror

Den 31 december 2017 hade Region Skåne 33 517 månadsavlönade medarbetare inom förvaltningsdriven verksamhet, en ökning med 357 medarbetare jämfört med samma datum föregående år.

De flesta personalgrupper ökar. De tre personalgrupper som ökat mest i absoluta tal är undersköterskor/skötare, med flera, icke specialistkompetenta läkare och handläggarsarbete (främst inom IT och vårdverksamheten). Minskningen inom gruppen ledningsarbete är i huvudsak en effekt av omkodning av teamledare från gruppen ledningsarbete till främst sjuksköterskor.

### Bisysslor

En ändring i gällande kollektivavtal, *Allmänna Bestämmelser (AB) 17*, har medfört att medarbetare på eget initiativ ska anmäla bisysslor till arbetsgivaren. Samtliga fackliga organisationer, med undantag för Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund, har ingått AB 17.

Årligen redovisas antalet medgivna respektive avslagna bisysslor. Av tabellen framgår att läkare är den yrkesgrupp som har flest bisysslor med koppling till Region Skånes verksamhet.

### Medgivna bisysslor

	Med koppling till Region Skåne	Utan koppling till Region Skåne
Läkare	544	195
Övriga	248	464
<b>Totalt</b>	<b>792</b>	<b>659</b>

#### Läs mer i:

- Personalnämndens verksamhetsberättelse

## Antal månadsavlönade medarbetare<sup>1</sup>

(avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet samt särredovisat Folkandvården AB)

Avser förhållandet den 31 dec respektive år	2017	2016	Förändring %
<b>Förvaltningsdriven verksamhet totalt</b>	<b>33 517</b>	<b>33 160</b>	<b>1,1 %</b>
Skånes universitetssjukvård	13 677	13 423	1,9 %
Skånevård Sund	8 233	8 103	1,6 %
Skånevård Kryh	5 069	5 152	-1,6 %
Regionservice	1 998	2 151	-7,1 %
Medicinsk service	1 660	1 663	-0,2 %
Habilitering och hjälpmedel	844	809	4,3 %
Koncernkontoret	817	814	0,4 %
Hälsostaden Ängelholm	643	645	-0,3 %
Skånetrafiken	363	366	-0,8 %
Regionfastigheter	174	0	-
Kulturförvaltningen (fd Kultur Skåne)	34	32	6,3 %
Patientnämnden Skåne	16	15	6,7 %
Revisionen	7	6	16,7 %
Södra Regionvårdsnämnden	4	5	-20,0 %
<b>Folkandvården AB</b>	<b>1 440</b>	<b>1 420</b>	<b>1,4 %</b>

1. Observera att viss differens kan råda mellan totalsumman och summan av raderna, då ett fåtal har anställningar på mer än en (1) förvaltning.

## Antal månadsavlönade medarbetare per personalgrupp<sup>1</sup> (AID)

(avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

Avser förhållandet den 31 dec respektive år	2017	2016	Förändring %
<b>Antal månadsavlönade totalt</b>	<b>33 517</b>	<b>33 160</b>	<b>1,1 %</b>
Sjuksköterska	8 799	8 753	0,5 %
Undersköterska, skötare m fl	6 629	6 402	3,4 %
Specialistkompetenta läkare	2 763	2 711	1,9 %
Medicinsk sekreterare	2 054	2 062	-0,4 %
Icke specialistkompetenta läkare	1 837	1 742	5,2 %
Handläggarsarbete	1 779	1 697	4,6 %
Ledningsarbete	1 496	1 610	-7,6 %
Administratörsarbete	1 305	1 310	-0,4 %
Biomedicinsk analytiker	991	974	1,7 %
Fysioterapeut	784	767	2,2 %
Socialt och kurativt arbete	694	681	1,9 %
Städ-, tvätt- och renhållningsarbete	613	649	-5,9 %
Barnmorska	596	586	1,7 %
Psykolog	582	563	3,3 %
Hantverksarbete	437	458	-4,8 %
Sjukhustekniker, laboratoriepersonal	431	392	9,0 %
Arbetsterapeut	382	369	3,4 %
Köks- och måltidsarbete	306	372	-21,6 %
Övriga grupper	1 069	1 080	-1,0 %

1. Observera att viss differens kan råda mellan totalsumman och summan av raderna, då ett fåtal har anställningar på mer än en (1) förvaltning.

# Region Skånes samlade ekonomi



FOTO: © BENGT FLEMARK

## Finansiella mål

Målet för Region Skånes ekonomiska politik är att nå en långsiktigt stark ekonomi som lever upp till kommunalagens krav på god ekonomisk hushållning. Det fleråriga perspektivet är viktigare än de enskilda räkenskapsåren. Alla verksamheter som Region Skåne finansierar ska vara effektiva. En långsiktigt stark ekonomi är en förutsättning för att trygga verksamheten och därmed ge regioninvånarna en god service i form av säker och lättillgänglig hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik.

För att nå god ekonomisk hushållning krävs strikt acceptans och respekt för de finansiella målsättningarna. De finansiella målen som regionfullmäktige för 2017 fattat beslut om är:

### Långsiktigt resultatmål:

Region Skånes resultat ska över en rullande femårsperiod uppgå till minst 2 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag.

### Kortsiktigt resultatmål:

Region Skånes resultat ska årligen utgöra minst 1 procent av de samlade intäkterna.

Ett överskott är nödvändigt dels för att parera förändringar i sysselsättning, skatteunderlag och utjämningsystem, men också för det stora investeringsbehov, framför allt för sjukhusbyggnader som finns de kommande åren.

Region Skånes resultat 2017 uppgick till 238 miljoner kronor (Mkr), vilket motsvarar 0,6 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Därmed uppnåddes inte det kortsiktiga resultatmålet. Under den senaste femårsperioden 2013-2017 har resultatet uppgått till 1 527 Mkr,<sup>h</sup> vilket motsvarar 0,9 procent av de samlade intäkterna. Därmed uppnåddes inte heller det långsiktiga resultatmålet.

### Finansieringsmål:

- Investeringar i utrustning ska självfinansieras till 100 procent.
- Investeringar i fastigheter ska självfinansieras till minst 50 procent.
- Investeringar i tåg och bussar ska självfinansieras till minst 40 procent.

Resultatet och avskrivningarna uppgick 2017 till 1 615 Mkr. Investeringarna

h. Exklusive effekt av sänkt diskonteringsränta i RIPS 2013.

uppgick till 2 793 Mkr och därmed ligger den totala självfinansieringsgraden på 58 procent. I förhållande till finansieringsmålet uppgår måluppfyllelsen till knappt 94 procent.

## Balanskravet

Det lagstadgade balanskravet innebär en miniminivå där intäkterna varje år måste balansera kostnaderna. Ett negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år.

Kommunallagen medger dock att återställning inte behöver ske om det finns synnerliga skäl. Region Skåne har sedan lång tid bokfört pensionsskulder enligt fullfonderingsmodellen. Med hänsyn till kommande lagstiftning beslutade regionfullmäktige i budget för 2017 att annullera återställningskraven för 2014 och 2015. Återställningskraven

## Balanskravsberäkning 2017

	Mkr
Årets resultat	238
Justering för realisationsvinster	-53
Justering för orealiserade kursförluster	-21
<b>Justerat resultat</b>	<b>164</b>
Justering för blandmodell	-560
<b>Balanskravsresultat</b>	<b>-396</b>

för 2016 och 2017 täcks inom budgeterat resultat för 2019 och 2020 i budget för 2018 och verksamhetsplan för 2019-2020.

### Omvärldsanalys

Den svenska bruttonationalprodukten ökade 2017 med 2,4 procent jämfört med 2016. Det som främst bidrog till ökningen var hushållens konsumtion och investeringar. Antalet sysselsatta i hela ekonomin ökade med 2,3 procent och antalet arbetade timmar ökade med 1,2 procent.

De svenska regionerna och lands-tingen redovisade 2017 ett överskott, beräknat enligt blandmodellen, på 2 682 Mkr. Resultatet 2016 uppgick till 3 425 Mkr. Prisutvecklingen 2017 i landsting och regioner (LPIK) beräknades till 2,8 procent och exklusive läkemedel till 3,2 procent. Konsumentprisindex (KPI) ökade med cirka 1,8 procent under 2017.

Under 2018 fortsätter högkonjunkturen och tillväxten i omvärlden väntas förstärkas 2019 vilket gynnar svensk export, samtidigt som den inhemska efterfrågan försvagas. Högkonjunkturen når då sin topp och resursutnyttjandet i

svensk ekonomi börjar minska. Antalet arbetade timmar förväntas inte öka nästa år vilket medför att det sker en snabb uppbromsning av skatteunderlagstillväxten. Det innebär att ett betydande glapp riskerar uppstå mellan kommunsektorns intäkter och det kraftigt växande behovet av skola, vård och omsorg som den snabba befolkningsutvecklingen för med sig.

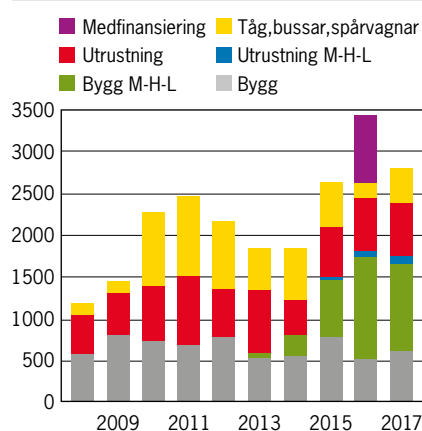
(Källor Omvärldsanalys: SKL och SCB)

### Investeringar

Region Skåne står inför mycket stora investeringar framförallt inom hälso- och sjukvården, men även i kollektivtrafiken genomförs stora satsningar för att uppnå fördubblingsmålet 2020.

Budgeten för Region Skånes investeringar under 2017 var 3 719 Mkr och utfallet blev 2 793 Mkr. Årets utfall var, bortsett från utgiften för medfinansiering av ESS under 2016, det högsta investeringsutfallet i Region Skånes historia. Trots detta var utfallet 961 Mkr lägre än budget. Jämfört med de antaganden som gjordes inför budget 2017 består huvuddelen av budgetavvikelsen, nästan 800 Mkr, av lägre utgifter för bygginvesteringar. Resterande 160 Mkr

### Investeringar (Mkr)



avser avsatta medel för investeringar i e-hälsa och vårdinformationssystem som av olika anledningar skjutits framåt eller inte blivit av.

### Bygginvesteringar

Inför budget 2017 beräknades investeringarna i bygginvesteringar till 2,4 miljarder. Huvuddelen av detta avsåg hälso- och sjukvården, och då framförallt utvecklingsplaneobjekten i Malmö, Helsingborg och Lund, vilka går under samlingsbeteckning NSX, (Nya Sjukhusområdet i X). Till skillnad från tidi-

### Resultatbegrepp

Region Skånes årsredovisning 2017 är kommenterad utifrån regionresultatet beräknat enligt fullfonderingsmodell om inte annat specifikt anges. Nedan ges en förklaring till vad som ingår i de olika resultatbegreppen:

#### Årets resultat/Periodens resultat

Resultatet på sista raden i resultaträkningen. Här ingår samtliga kostnader och intäkter.

#### Resultat exklusive jämförelsestörande poster

Från årets resultat frånräknas större ekonomiska händelser, >60 Mkr, av engångskaraktär som just stör jämförelser med tidigare år, men inte kan anses främmande för verksamheten. Exempel på poster som förekommit de senaste åren är realisationsvinster eller förluster och återbetalning av försäkringspremier från AFA.

#### Balanskravsresultat

Balanskravet är lagstadgat i den kommunala

redovisningslagen och innebär att intäkterna ska vara större än kostnaderna. Om balanskravsresultatet är negativt ska underskottet återställas inom tre år. Balanskravsresultatet beräknas i en så kallad balanskravsutredning som utgår från årets resultat, som minskas med reavinster och justeras för reservering och användning av resultatutjämningsreserv. I Region Skånes balanskravsutredning görs också en justering för pensionskostnader enligt blandmodell.

#### Regionresultat och koncernresultat

Region Skånes resultat är summan av alla resultat för de nämnder och förvaltningar som ingår i regionen. I koncernresultatet inräknas, förutom Region Skånes nämnder och förvaltningar, även koncernbolagen Region Skåne Holding AB och Folkandvården Skåne AB.

#### Blandmodell och fullfonderingsmodell

Blandmodell och fullfonderingsmodell är två olika modeller för redovisning av pensions-

kostnader. Blandmodellen är lagstadgad sedan 1998, och ersatte då rådande praxis som var fullfondering.

I fullfonderingsmodellen är pensioner intjänade före 1998 upptagna som en skuld i balansräkningen och värdesäkringen bokförs som en kostnad i resultaträkningen. I blandmodellen redovisas inte pensioner intjänade före 1998 som en skuld, och värdesäkringen av skulden (ränta, inflation antaganden om livslängd) redovisas inte som en kostnad i resultaträkningen. Däremot redovisas utbetalningarna av pension intjänad före 1998 som en kostnad i resultaträkningen.

När pensionsutbetalningarna för pension intjänad före 1998 är högre än kostnaden för värdesäkringen på denna skuld blir kostnaderna högre och resultatet sämre i blandmodellen än i fullfonderingsmodellen. Kostnaden för Region Skåne 2017 blev 560 Mkr mer med beräkning enligt blandmodell jämfört med fullfonderingsmodell.

gare år avsattes även medel i budgeten för ytterligare tre större byggprojekt utanför hälso- och sjukvården: depåer för Öresundståg i Hässleholm och spårvagnar i Lund samt en samlad anläggning för logistik i Lund. De två senare projekten har försenats eller omprövats under 2017, vilket gör att det inte fattats beslut om tilldelning av medel avseende dessa under året. Det innebär att medel för detta ligger kvar ofördelade under regionstyrelsens investeringsanslag.

Nedan beskrivs status för objekt med en investeringsbudget på över 100 Mkr. Mer detaljerade beskrivningar av statusen för sjukhusområdena i Malmö, Lund, Helsingborg och Ängelholm ges i separata ärenden till regionstyrelsen i juni och december.

Pågående bygginvesteringar inom kollektivtrafiken

- *Öresundstågsdepå i Hässleholm*

Region Skåne ingår som största svenska part i samarbetet kring Öresundstågs-trafiken. Verkstadskapaciteten för att säkerställa hög service och kvalitet i den dagliga skötseln och underhållet av Öresundstågen är idag otillräcklig. Överläggningar med ägarna i Öresundståg AB har resulterat i att Region Skåne påtar sig ansvaret för att uppföra och hyra ut en anläggning till Öresundståg AB. Regionfullmäktige godkände i februari 2017 en investering om 1,5 miljarder kronor, varav 1,4 miljarder är bygginvestering och 0,1 miljarder utrustning för att bygga en ny tågdepå i Kärråkra utanför Hässleholm. Inledande markentreprenader har påbörjats under 2017 och upphandlingar av entreprenörer har genomförts. I samarbete med de olika entreprenörerna har projekteringsarbetet fortsatt, vilket har inneburit att mindre justeringar i tidplanen genomförts. Anläggningen förväntas nu tas i drift 2020. Utfallet under året har varit 119 Mkr.

- *Spårvagnsdepå i Lund*

I arbetet med *Tita – Regional mobilisering kring ESS och Max IV* föreslås en etablering av spårväg mellan Lund C och ESS, som en viktig del i etableringen av en attraktiv kollektivtrafik. Regionstyrelsen godkände i juni ett ge-

nomförandeavtal när det gäller spårvagn i Lunds kommun. Region Skåne ska stå för spårvagnar och spårvagnsdepå. Under 2017 har projekteringsarbete pågått och en upphandling har påbörjats. Beslutsförslag om medelstilldelning bedöms komma under våren 2018. Depån väntas stå klar under 2020. I regionstyrelsens beslut om genomförandeavtal var utgångspunkten att spårvagnsdepån inklusive infrastrukturkostnader skulle innebära en investering om högst 200 Mkr. Utfallet under året har varit 17 Mkr.

Pågående bygginvesteringar inom hälso- och sjukvårdssektorn

- *Nya sjukhusområdet i Malmö*

Det pågår sedan flera år ett arbete för att genom nybyggnation knyta samman och koncentrera verksamheten på sjukhusområdet i Malmö med utgångspunkt från akut- och infektionsbyggnaden. Regionstyrelsen fastslog i december 2013 inriktningen för det fortsatta arbetet med sjukhusområdet. I en första fas rivs äldre byggnader samtidigt som en större etablering av ersättningsbyggnader har genomförts på två platser på sjukhusområdet. Denna etablering möjliggör att ytterligare äldre byggnader kan lämnas och rivas för att bereda plats för en ny vårdbyggnad och en servicebyggnad. Därutöver ska teknik och transportkultvertsystem moderniseras och byggas ut, och nya gröna, läkande miljöer ska anläggas.

Regionfullmäktige tog i juni 2017 ställning till ett förslag som innebär att omfattningen av nybyggnaden för vårdbyggnad respektive servicebyggnad utökas. I samband med detta fastställdes en ny budget för byggprojektet om 12,3 miljarder kronor. Utöver detta finns behov av betydande utrustningsinvesteringar som kommer fastställas senare. Arbetena på sjukhusområdet beräknas med nuvarande tidplan pågå till 2024. Under 2017 präglades arbetet av framtagande av ett underlag för det utökade omfånget. Detta innebar forskjutningar avseende genomförandet jämfört med de antaganden som låg till grund för budget 2017. Under året har arbete på kulvertar pågått, liksom inledande markarbete för den norra vårdbyggnaden. Rivningsarbete pågår för att frigöra

mark även för den södra vårdbyggnaden. Parallellt med detta pågår avslutande etablering av ersättningsbyggnader och programarbete för verksamheterna som på sikt skall flytta in i de nya byggnaderna. Under året har 465 Mkr investerats i byggnader inom ramen för Nya sjukhusområdet i Malmö, vilket är nästan 200 Mkr lägre än den bedömning som gjordes när regionfullmäktige fastställde den utökade ramen i juni 2017. Detta beror bland annat på forskjutningar i processen att ta fram programhandlingar för servicebyggnaden.

- *Nya sjukhusområdet i Lund*

Arbetet med att utveckla sjukhusområdet i Lund har hittills inte på samma sätt som i Malmö fokuserat på ett genomförande, utan har mer haft karaktären av ett fördjupat planeringsarbete för fastighetsutveckling. Under våren 2017 genomfördes ett omfattande arbete för att utreda olika alternativ för en satsning på neonatalverksamheten i Lund. För att säkerställa en långsiktigt hållbar lösning förordade utredningen att satsningen skulle ingå i utvecklingen av sjukhusområdet i Lund som nu påbörjas genom en påbyggnad av befintligt barn- och ungdomssjukhus.

Under året har arbetet fokuserat på infrastrukturen i form av kulvertar och förberedande arbete med planering av servicecentral. Etableringen av spårväg i staden påverkar sjukhusområdet, och en ny entrégata har etablerats. Samtidigt har arbetet fortsatt med ombyggnadsarbete för labmedicins verksamheter.

En revidering av fastighetsutvecklingsplanen har genomförts och arbetet med lokalförsörjningsplan och fysisk utvecklingsplan fortsätter. Eftersom arbetet med sjukhusområdet i Lund är i ett så tidigt skede finns det ingen bedömning av den samlade investeringsutgiften. Utfallet under året blev 82 Mkr.

- *Nya sjukhusområdet i Helsingborg*

Regionstyrelsen godkände i mars 2012 utvecklingsplanen för sjukhusområdet i Helsingborg. Projektet består av dels en nybyggnad, dels en omfattande ombyggnation av den befintliga huvudbyggnaden. En ersättningsbyggnad är

FOTO: © BENGT FLEMARK



Projekt Hälsostaden finns sedan 2013 på Ängelholms sjukhus. Betydande investeringar görs i huvudbyggnaden och på sjukhusområdet.



Utbyggnaden av PET-CT-kapacitet i Malmö, Lund och Kristianstad fortgår.

på plats på sjukhusområdet och befintligt parkeringshus har utökats med ytterligare fyra halvplan.

Arbetet med den första flygeln i höghusdelen pågår och verksamheter började successivt flytta in med början tidig höst 2017. Detta delprojekt beräknas vara färdigt i mars 2018 och därefter påbörjas arbetet med nästa flygel. Regionfullmäktige beslutade i november 2016 om en utökad byggyta när det gäller nybyggnationen samt en utökad bedömd bygginvesteringarutgift, 6,1 miljarder kronor. Utöver detta finns behov av betydande utrustningsinvesteringar som kommer fastställas senare. Utfallet under året blev 499 Mkr.

#### • Hälsostaden Ängelholm

Region Skåne har tillsammans med PEAB och Wihlborgs Fastigheter AB bildat ett bolag med syfte att utveckla sjukhusområdet med en inriktning på att koncentrera sjukvårdsverksamheten till det norra sjukvårdsområdet. I maj 2013 beslutade regionstyrelsen om ramavtal avseende om- och nybyggda lokaler på sjukhusområdet i Ängelholm. En nybyggnation har uppförts på det norra sjukhusområdet där Region Skåne kommer att hyra cirka 8 000 kvadratmeter. Samtidigt har 5 400 kvadratme-

ter i huvudbyggnaden byggts om och betydande investeringar har genomförts i infrastrukturen på sjukhusområdet. De pågående projekten kommer vara avslutade under våren 2018. I juni 2016 beslutade regionstyrelsen att inleda förhandlingar om ytterligare externa förhyrningar för de delar som inte ryms i beslutad ny- och ombyggnation.

#### Planerade bygginvesteringar inom hälso- och sjukvårdssektorn

Inom ramen för planerade bygginvesteringar inom hälso- och sjukvården avsätts medel till kommande beslut om medelsttildelning för de stora bygginvesteringarna inom hälso- och sjukvården. Den huvudsakliga prioriteringen avseende bygginvesteringar inom hälso- och sjukvården är utvecklingen av sjukhusområdena i Malmö, Lund, Helsingborg och Ängelholm. I budgeten för 2018 beslutades att sätta av medel för att ta fram en fysisk utvecklingsplan för sjukhusområdet i Hässleholm, i syfte att belysa vilka övriga insatser som behövs utöver det tidigare prioriterade nya huset för operationsverksamhet. Utrymmet för övriga insatser sattes under 2017 till 300 Mkr av detta utgjorde 85 Mkr lokala potter till hälso- och sjukvårdens förvaltning. Utfallet under året be-

gränsades till drygt 100 Mkr. Flertalet projekt över 5 Mkr som är aktuella inför budget 2017 har skjutits på framtiden på grund av bristande resurser både inom Regionfastigheter och i sjukvårdsförvaltningarna. De åtgärder som genomförts och planeras under året är kopplat till utbyggnaden av PET-CT-kapacitet i Malmö, Lund och Kristianstad. En ombyggnad av klinisk kemisk lokaler i Kristianstad har påbörjats och planeringsarbete för lung- och endoskopimottagning, även det i Kristianstad, har genomförts.

#### Serviceämnden

Ramen för fastighetsägarinvesteringar används för att förbättra, förnya och anpassa befintliga byggnader eller deras befintliga tekniska system i de fall där förändringen inte huvudsakligen beror på verksamhetsförändringar hos hyresgästen. Fastighetsägarinvesteringarna disponeras av serviceämnden och uppgick under 2017 till 271 Mkr. Under året beslutades om ytterligare 55 Mkr för riktade investeringar i energibesparingar i Region Skånes fastighetsbestånd. Det samlade utfallet för dessa områden under året blev 308 Mkr.

Serviceämnden disponerar en lokal ram för investeringar i utrustning och

byggnader kopplade till sin verksamhet om 34 Mkr per år. Utfallet blev 17,1 Mkr.

Regionstyrelsen beslutade i juni 2017 om ett införande av ett modernt IT-stöd för servicenämndens verksamhet. Projektet har en samlad investeringsram om 55 Mkr. Under året har en upphandling genomförts. Den samlade utgiften under året blev 11 Mkr.

### Utrustningsinvesteringar inom hälso- och sjukvårdssektorn

I budgeten för 2017 avsattes 608 Mkr för investeringar i utrustning inom hälso- och sjukvårdssektorn under 2017.

Utrustning inom projekten med de nya sjukhusen inklusive Ängelholm beräknades vid budgettillfället till 70 Mkr och utfallet blev något högre, 88 Mkr. I utfallet ingår dock 38 Mkr som budgeterats som bygginvesteringar men redovisningsmässigt klassificeras som utrustning framförallt reservkraftaggregatet i Lund.

Inför 2017 bedömdes investeringarna i ett nytt vårdinformationssystem till 62 Mkr. Processen avseende anskaffandet av ett nytt system förändrades och en upphandling genomfördes som resulterade i ett beslut i regionfullmäktige i september om en sammanhållen digital vårdmiljö (SDV) och medelstilldelning om drygt 1 miljard kronor fram till 2022. Upphandlingen har dock överklagats vilket har förskjutit processen ytterligare vilket har inneburit att det inte har blivit några utgifter under året.

Resterande medel, 476 Mkr, har avsatts för huvudsakligen ny- och reinvestering i medicinteknisk utrustning men även annan utrustning nödvändig för driften av hälso- och sjukvården. Budgeten har fördelats på lokala potter, 311 Mkr, och objekt över 5 Mkr, 135 Mkr. Resterande medel har inte använts. Utfallet har totalt sett blivit i nivå med budget, 276 Mkr, i lokala potter och 180 Mkr i objekt över 5 Mkr. I början av året antogs en utbyggnadsplan avseende kapaciteten av PET-CT, inte minst kopplat till införandet av standardiserade vårdförlopp. Under året investerades 84 Mkr inom ramen för utbyggnadsplanen. Under året har två äldre utrustningar bytts ut mot nya och en ny utrustning har installerats vilket inne-

bär att Region Skåne nu har fyra utrustningar i drift. Dessutom har utbyte av en av två cyklotroner genomförts. Detta arbete har framförallt under första halvåret haft stor påverkan på driften och under en längre period har endast två utrustningar varit i drift. Trots detta har antalet undersökningar under året ökat med 14 procent. Under 2018 installeras utrustning 5 och 6 i Kristianstad respektive Lund.

### Kollektivtrafiknämnden

Region Skåne förnyar och utökar sin flotta av Pågatåg. Fram till 2014 har 69 nya Pågatåg tagits i drift. Regionfullmäktige har beslutat om anskaffning av ytterligare 30 tåg och av dessa har 11 levererats, varav 7 under 2017. Detta är något färre tåg levererade än planerat i budget 2017. Samtidigt har två begagnade Öresundståg som köpts av SJ levererats under året vilket gör att det sammanlagda utfallet för tåg är i paritet med budget. Resterande Pågatåg levereras under 2018.

Under 2017 har Skånetrafiken bland annat lanserat en ny app, vilket är en del av projektet *Framtidens resande* som innefattar ett helt nytt biljettsystem. Sammanlagt är 223 Mkr avsatt i både hård- och mjukvara. Under året har utgiften inom projektet varit 72 Mkr.

Kollektivtrafiknämnden disponerar under planperioden 40 Mkr årligen i syfte att förbättra informationen till resenärerna, genomföra anpassningar för funktionshindrade och för att öka framkomligheten för busstrafiken. På grund av tidigare års eftersläpningar har det under året genomförts investeringar om 53 Mkr inom denna ram.

Slutligen har under året påbörjats en renovering av samtliga Öresundståg. Renoveringen hanteras huvudsakligen som en driftkostnad men innehåller även en del nya funktionaliteter som hanteras som investering. Årets utfall avseende investeringsdelen var 11 Mkr.

### Regionstyrelsen

Regionstyrelsen disponerar utrymme för byggnads- och utrustningsinvesteringar inom dess verksamheter, resultatneutrala investeringar, samt oförutsedda behov. Här avsätts medel för

fastighets- och servicenämnden och kollektivtrafiknämnden att avropa från regionstyrelsen. Sammanlagt budgeterades 558 Mkr i denna ram under 2017, och av dessa har 319 Mkr fördelats i olika projekt som redovisas under respektive facknämnd. Av de 239 Mkr som inte fördelats är den största posten, 100 Mkr, investeringar i e-hälsa. Här har insatserna under året koncentrerats till insatser som inneburit driftkostnader. Samtidigt som mycket arbete har lagts ner på förberedelser för upphandling av *Sammanhållen digital vårdmiljö (SDV)*.

I ramen under regionstyrelsen avsattes medel för nya lokaler för åkeri och hjälpmedelsdistribution med distributionscentralsfunktion med placering i närheten av Lund. Under året har projektet omprövats och alternativa lösningar undersöks nu.

### Finansiell analys

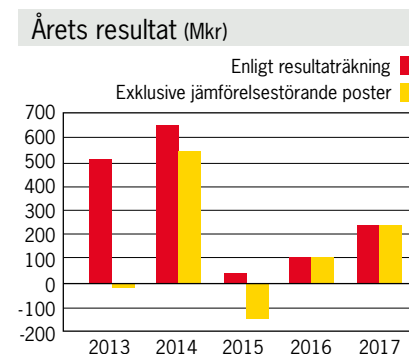
Den finansiella analysen utgår från RK-modellen och syftet är att genom en utvärdering av de fyra aspekterna Resultat-Kapacitet och Risk-Kontroll klargöra huruvida det råder god ekonomisk hushållning i Region Skåne.

### Resultat – Kapacitet

#### Årets resultat

Region Skånes resultat för 2017 blev ett överskott med 238 Mkr. Årets resultat uppgår till 0,6 procent av de samlade intäkterna från skatter, statsbidrag och utjämnings. Det budgeterade resultatet var 375 Mkr, vilket ger ett budgetunderskott på 137 Mkr.

I nedanstående diagram redovisas resultatet justerat för jämförelsestörande poster. Under 2013 påverkades resultatet av återbetalning från AFA Försäk-



ring med 381 Mkr och reavinster med 134 Mkr. 2014 var reavinsterna 244 Mkr och bidrag till Max IV 145 Mkr. Under 2015 uppgick återbetalning från AFA till 176 Mkr medan det under de två senaste åren inte förekommit någon jämförelsestörande post över 60 Mkr.

2013 års resultat är redovisat exklusive effekt av sänkt diskonteringsränta (RIPS)

### Finansiering – Intäkterna

Region Skånes intäkter i form av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning uppgick 2017 till 37 609 Mkr, vilket är 458 Mkr mer än budgeterat belopp. Jämfört med 2016 ökade intäkterna med 5,3 procent eller med 1 878 Mkr. Skatteintäkterna ökade med 1 411 Mkr eller 5,2 procent, vilket är 237 Mkr bättre än budget.

Under 2017 utdebiterades 10,69 procent av beskattningsbar inkomst i landstingsskatt, jämfört med rikssnittet som uppgick till 11,42 procent. Region Skåne hade 2017 den lägsta skattesatsen i landet. Om skattesatsen justeras för olikheter i verksamhetsansvar för kollektivtrafik, färdtjänst, hemsjukvård och utbildning var den näst lägst i landet.

### Nettokostnaderna

Under 2017 uppgick verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar till 45 008 Mkr och de verksamhetsanknuna intäkterna till 8 386 Mkr. Nettokostnadsökningen uppgick till 3,9 procent. Det vägda medelvärdet på nettokostnadsökningen för alla landsting och regioner 2017 låg på 4,9 procent, en ökning på 0,6 procentenheter jämfört

med 2016. Region Skåne minskade ökningstakten med närmare 2 procentenheter, vilket motsvarar cirka 700 Mkr.

### Investeringarna

Under 2017 uppgick investeringarna till 2 793 Mkr. Likviditetsramen för året var 3 753 Mkr. Fastighetsinvesteringarna uppgick till 1 649 Mkr medan 1 100 Mkr investerades i utrustning, varav 413 Mkr gick till tåginvesteringar. Investeringsnivån 2017 var den högsta i Region Skånes historia. Vid en jämförelse av skattefinansieringsgraden i landets regioner och landsting, där resultat plus avskrivningar sätts i relation till investeringarna, har Region Skåne, enligt blandmodell, med 38 procent ett klart lägre värde än snittet som uppgick till 56 procent.

### Soliditeten

Nyckeltalet soliditet är ett mått på Region Skånes långsiktiga finansiella handlingsutrymme och visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med egna medel. Soliditeten ökade med 4,1 procentenheter under 2017 och uppgick till -76,8 procent vid årsskiftet. Den genomsnittliga soliditeten för regioner och landsting i landet med beräkning av samtliga pensionsförpliktelser uppgick till -29 procent. Det kan noteras att samtliga regioner och landsting, med undantag för Östergötland och Jönköping, har en negativ soliditet, det vill säga att skulderna är större än tillgångarna. Det är dock bara två landsting i landet som har en svagare soliditet än Region Skåne. Det finns inget uttalat balansmål i Region Skåne, men för att

skapa långsiktigt stabila förutsättningar bör det långsiktiga soliditetsmålet vara att tillgångarna ska vara större än skulderna.

### Risk – Kontroll

#### Räntebärande tillgångar och skulder

De räntebärande finansiella tillgångarna uppgår till 1 588 Mkr medan motsvarande skulder, exklusive pensionskulden, uppgår till 5 565 Mkr. Det innebär en räntebärande nettoskuld-sättning om 3 977 Mkr. Nettoskulden har ökat med 381 Mkr under året framförallt beroende på att resultat, avskrivningar och pensionsavsättningar inte räckt till för att finansiera investeringsverksamheten som under året uppgått till 2 682 Mkr.

### Likviditet

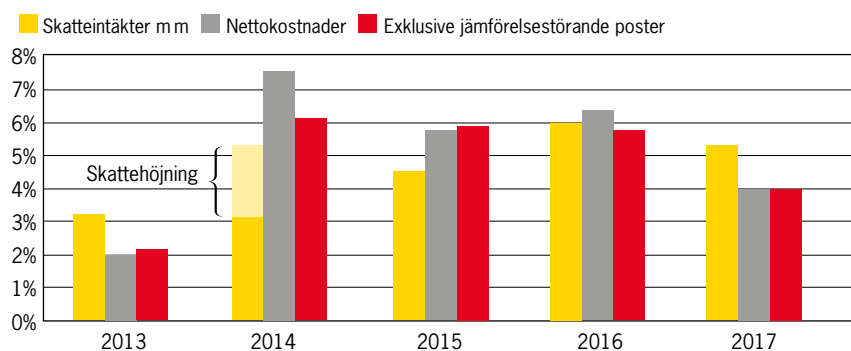
Region Skånes likviditet har under 2017 minskat med 407 Mkr från 1 913 till 1 506 Mkr. All likviditet under året har varit placerad på konto i bank med mer förmånliga inlåningsvillkor och större tillgänglighet än andra korta placeringsalternativ. Avkastningen på placeringarna uppgick för 2017 till 0 procent på en genomsnittlikviditet om 1575 Mkr.

### Låneskuld

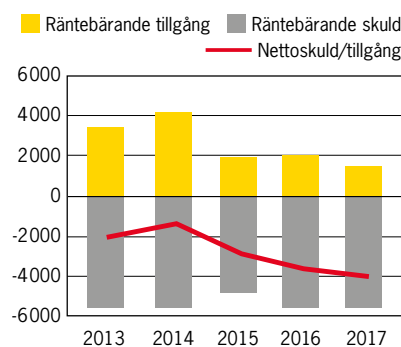
Den totala låneskulden, som inkluderar kreditmarknadsupplåning via MTN<sup>i</sup>

i. MTN, är ett löpande skuldebrev som vanligtvis förfaller till återbetalning inom fem till tio år efter att det emitterats. Löptiden kan dock i enskilda fall variera betydligt. Utgivningen av MTN-obligationer sker ofta inom ramen för ett så kallat MTN-program, vars syfte är att förse emittenten med en kontinuerlig finansieringskälla utan att vid varje tillfälle behöva upprätta en omfattande legal dokumentation från grunden.

Kostnads- och intäktsutveckling 2013-2017



Nettoskuld/tillgång (Mkr)





och certifikatprogram, långfristiga reverslån, långfristiga finansiella leasingavtal samt deras kortfristiga del som utgörs av kommande års amortering, uppgår vid årsskiftet till 5 214 Mkr varav leasingkulden uppgår till 1 243 Mkr. Skulden har minskat med 254 Mkr medan nyupplåning genomförts med 250 Mkr, det vill säga en nettoförändring om 4 Mkr. Upplåningen har genomförts i certifikatprogrammet från mars månad i 3 månaders perioder med varierande belopp. Räntan på upplåningen har varit negativ och i genomsnitt uppgått till -0,56 procent vilket förstärkt finansnettot med 2,2 Mkr.

Region Skåne har sedan 2015 ett ratingbetyg från Standard & Poor's som uppgått till AA+. En revidering av betyget har genomförts 2017 med oförändrat betyg.

Stora delar av låneskulden löper med rörlig ränta och därför används ränteswappar för att förändra räntebindningstiden i existerande lån på portföljbasis. Under året har två nya swapavtal tecknats för att öka andelen bundna räntor i låneportföljen. Avtalen utgör 200 respektive 100 Mkr, med löptid på 5 år respektive 6 år, och med räntesats om 0,16 procent respektive 0,18 procent. Efter en räntekonvertering av lån från Nordiska investeringsbanken från rörlig till fast ränta tecknades ytterligare ett 5-årigt ränteswapavtal på 250 Mkr från fast till rörlig ränta för att ligga

inom riktlinjernas gränser. Genomsnittsräntan för den totala låneskulden inklusive swapavtal uppgick 2017 till 1,07 procent.

### Ej räntebärande finansiella tillgångar och skulder

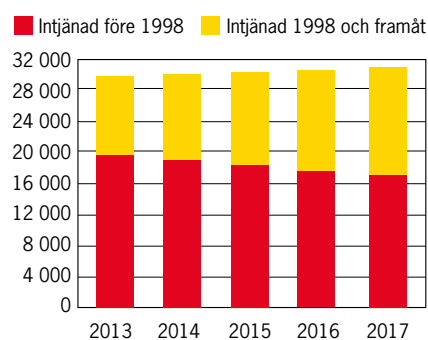
Ej räntebärande finansiella tillgångar utgörs av aktier i dotter- och intressebolag samt andelar om 439 Mkr, bidrag till infrastruktur som upplöses på 25 år om 868 Mkr samt långfristiga fordringar på 248 Mkr som avser förskottering till Trafikverket. Sedan bildandet av Region Skåne Holding AB under 2013 äger Region Skåne utöver andelar i intressebolag enbart aktier i holdingbolaget, Skåne European Office och Region Skåne Depå Hässleholm. Inga nya bolag har tillkommit eller avvecklats i koncernen under året.

Den räntefria förskottringen till Trafikverket har avseende infrastrukturinvesteringar i Pågatåg Nordost återbetalats med 55 Mkr. Räntelösa handkassar uppgår till 2,3 Mkr.

### Pensionsåtaganden

De totala pensionsförpliktelsena, inklusive löneskatt, uppgick vid årsskiftet till 31 024 Mkr, fördelat på 13 966 Mkr som avser skuld intjänad från och med 1998 och 17 058 Mkr avser skuld intjänad före 1998. Pensionsförpliktelsena har ökat med 566 Mkr sedan föregående år. Region Skåne har inte avsatt någ-

Totala pensionsförpliktelser (Mkr)



ra medel till framtida pensionsutbetalningar utan återlånar medlen till investeringsverksamheten, vilket innebär att någon specifik tillgångsportfölj för pensionsändamål inte föreligger.

### Räntenetto

Tillgångarna har genererat 1 Mkr i intäkter medan räntekostnaden för skulderna uppgår till -53 Mkr, alltså ett räntenetto om -52 Mkr vilket är 7 Mkr lägre än föregående år. Räntenettet utgör 0,1 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. Ränteswapkontrakten, som förlänger den genomsnittliga löptiden i låneportföljen, har medfört utökade räntekostnader under 2017 med 59 Mkr, då de långa räntorna varit högre än de korta. Låne- och leasingkuldens undervärden på -17 respektive -6 Mkr enligt tabell, resultatförs inte. Region Skåne tillämpar säkringsredovisning för derivattransaktioner. Några av Region Skånes låne- och leasingavtal har räntegolv, vilket inte swapparna har. Det innebär att swapparna inte matchar låneskuldens räntegolv, då stiborräntan var negativ vid årsskiftet. Därför har 33 Mkr av det negativa marknadsvärdet för swapparna i tabell nedan kostnadsförts i enlighet med regelverket för säkringsredovisning, varav 21 Mkr, som kostnadsfördes under 2016, har kunnat återföras 2017. Eftersom Region Skåne hade hela likviditeten på konton i bank vid årsskiftet har inte någon värdering till verkligt värde för placeringsportföljen påverkat resultatet. Utöver räntenettet har uttagna avgifter för borgensåtaganden intäktsförts med 14 Mkr.

### Räntekostnad och avkastning (Mkr)

	2017	2016	2015	2014	2013
Räntekostnad lån, %	0,05	0,16	0,49	1,27	1,77
Räntekostnad leasing, %	-0,36	-0,25	0,05	0,80	1,30
Räntekostnad netto swapkontrakt, %	2,45	2,73	2,58	1,78	1,45
Räntekostnad total skuld inkl ränteswapkontrakt, %	1,07	1,35	1,61	1,89	2,30
Avkastning placeringar och bank, %	0,00	0,00	0,07	0,75	1,39

### Räntebärande tillgångar och skulder (Mkr)

	Bokfört värde	Bokfört värde inkl upplupen ränta	Verkligt värde	Övervärden (+) undervärden (-)
Låneskuld	-3 971	-3 972	-3 989	-17
Leasingskuld	-1 243	-1 241	-1 247	-6
Swapkontrakt	0	-2	-103	-101
Total låneportfölj	-5 214	-5 215	-5 339	-124
Placeringsportfölj	1 503	1 503	1 503	0
<b>Netto</b>	<b>-3 711</b>	<b>-3 711</b>	<b>-3 835</b>	<b>-124</b>

## Borgen

Ett av Region Skånes större borgensåtagande om 2 579 Mkr består av solidarisk borgen gentemot andra landsting för Transitio AB:s finansiering av tåganskaffning. Med nuvarande regelverk med enskild propriëborgens minskas successivt den solidariska borgen när lånen refinansieras, en minskning som tillsammans med övrig amortering inneburit en lägre solidarisk borgen för 2017 om 58 Mkr. Regressrätt föreligger mot övriga landsting med 2 302 Mkr.

Regionfullmäktige beslutade under 2017 att lämna borgen till direkt eller indirekt helägda bolag för deras pensionsutfästelser enligt avsättningen i bolagets balansräkning för de bolag som är berörda. Borgen har tecknats för Folkhälsövården Skåne AB med säkerhet i form av spärr mot uttag på bolagets koncernkonto motsvarande borgensåtagandet som vid bokslutstillfället uppgick till 96 Mkr.

Övriga borgensåtaganden består av ramborgen till Hälsostaden i Ängelholm AB om totalt 1 084 Mkr för finansiering av renovering och nyproduktion av sjukvårdsfastigheter i Ängelholm. Vid årsskiftet är 1 005 Mkr av borgensbeslutet utnyttjat, en ökning med 290 Mkr sedan föregående årsskifte. Som säkerhet för borgensåtagandet finns underborgen med en tredjedel vardera från de övriga delägarna i bolaget, Wihlborgs Fastigheter AB och Peab Sverige AB. Borgen har även ingåtts med 785 Mkr

för Wihlborgs Fastigheter AB:s upplåning för ny psykiatribyggnad i Lund, som Region Skåne tecknat ett långfristigt hyreskontrakt för. Säkerhet för borgensåtagandet finns med pant i fastigheten.

## Budgetföljsamhet

Årets resultat blev 238 Mkr. Budgeterat resultat var 375 Mkr, vilket innebär att årsutfallet blev 137 Mkr sämre än budgeterat. Det motsvarar 0,4 procent i relation till verksamhetens nettokostnader. Utfallet för verksamhetens nettokostnader blev 748 Mkr sämre än budgeterat, vilket motsvarar en avvikelse med 2,1 procent.

## Budgetavvikelser 2017

Högre statsbidrag och andra bidrag samt försäljning av hälso- och sjukvård står för 273 Mkr av budgetöverskottet för verksamhetens intäkter. Personalkostnadernas underskott består till större delen av löner och arbetsgivaravgifter, 254 Mkr. Övriga personalkostnader gav ett underskott på 50 Mkr medan pensionskostnaderna blev 57 Mkr lägre än budget.

Omkostnaderna gav ett budgetunderskott på 841 Mkr. Större budgetunderskott redovisas för köpt vård 373 Mkr, kostnader för inhyrd personal 135 Mkr, verksamhetsanknutna tjänster 113 Mkr samt kostnader för sjukvårdsartiklar och medicinskt material med drygt 100 Mkr.

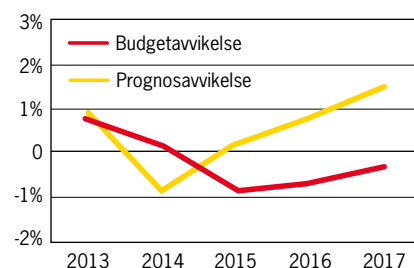
Bättre utveckling än budgeterat av

skatteunderlaget ledde till 237 Mkr i överskott för skatteintäkterna. Förhandlingarna om bidraget till läkemedelsförmånen gav ett bättre utfall på 151 Mkr jämfört med budgeten, som byggde på uppgifter i statens budgetproposition. Det var framförallt ett bättre utfall av kostnadsutjämnningen som bidrog till budgetöverskottet på 68 Mkr för den kommunalekonomiska utjämnningen. De finansiella kostnaderna för värdesäkring av pensionskulden blev 122 Mkr lägre än budgeterat.

## Prognossäkerhet

Prognosen för årets resultat som lämnades i samband med tertialbokslutet i augusti var -291 Mkr och avvek från det slutgiltiga bokslutet med 529 Mkr eller med 1,4 procent. Prognosen för verksamhetens nettokostnader i augustibokslutet avvek med 0,6 procent från bokslutet.

Budget- och prognosavvikelse för årets resultat i relation till verksamhetens nettokostnader



## Budgetuppföljning (Mkr)

	ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL			ENLIGT BLANDMODELL		
	Bokslut 2017	Budget 2017	Budgetavvikelse	Bokslut 2017	Budget 2017	Budgetavvikelse
Verksamhetens intäkter	8 386	8 077	309	8 386	8 077	309
Personalkostnader	-20 480	-20 233	-247	-21 442	-21 160	-282
Omkostnader	-23 151	-22 311	-841	-23 151	-22 311	-841
Avskrivningar	-1 377	-1 407	30	-1 377	-1 407	30
<b>Verksamhetens nettokostnader</b>	<b>-36 622</b>	<b>-35 874</b>	<b>-748</b>	<b>-37 585</b>	<b>-36 801</b>	<b>-784</b>
Skatteintäkter	28 630	28 393	237	28 630	28 393	237
Kommunalekonomisk utjämnning	5 487	5 419	68	5 487	5 419	68
Generella statliga bidrag	3 492	3 339	153	3 492	3 339	153
<b>Skatt, utjämnning och bidrag</b>	<b>37 609</b>	<b>37 151</b>	<b>458</b>	<b>37 609</b>	<b>37 151</b>	<b>458</b>
Finansiella intäkter	56	43	13	56	43	13
Finansiella kostnader	-62	-79	17	-62	-79	17
Värdesäkring av pensionskulden	-744	-866	122	-341	-340	-1
<b>Finansnetto</b>	<b>-749</b>	<b>-902</b>	<b>153</b>	<b>-347</b>	<b>-376</b>	<b>29</b>
<b>RESULTAT</b>	<b>238</b>	<b>375</b>	<b>-137</b>	<b>-323</b>	<b>-26</b>	<b>-296</b>

### Känslighetsanalys

I tabellen nedan redovisas hur ett antal scenarier skulle påverka Region Skåne ekonomi beräknat i 2017 års prisnivå.

#### Känslighetsanalys (Mkr)

	Kostnad/intäkt
Förändring av skattekraften med 1 %-enhet, brutto	± 310
Förändring av skattekraften med 1 %-enhet, netto	± 39
10 öre förändrad utdebitering	± 269
Löneförändring med 1 %	± 204
Omkostnadsförändring med 1 %	± 232
LPIK-förändring med 1 %	± 363
Förändring av utjämningsbidrag/avgift 100 kr/invånare	± 132
Läkemedelskostnadsförändr. med 1 %	± 45
Ränteförändring med 1 %, kostnader	± 14
Ränteförändring med 1 %, intäkter	± 11

### Sammanfattning finansiell analys

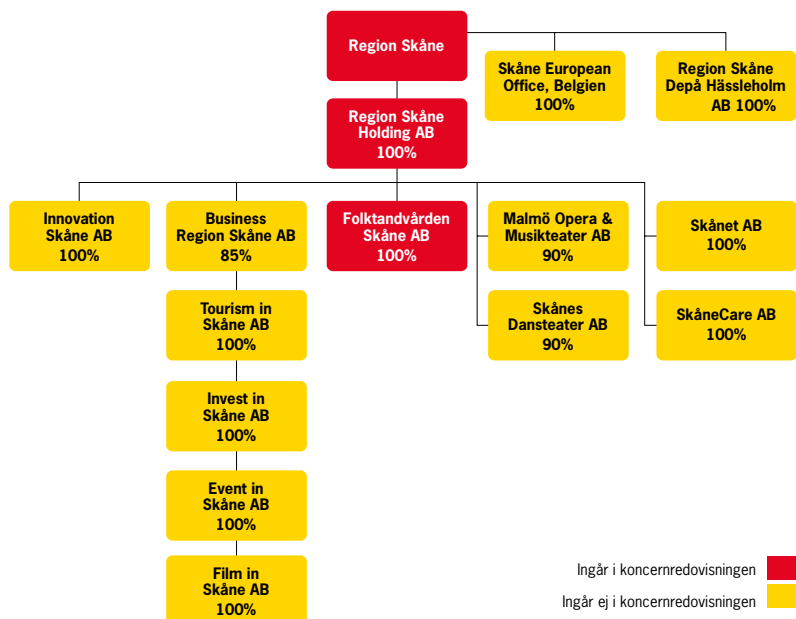
Den finansiella analysen visar att Region Skåne inte uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning. Det grundläggande problemet är obalansen mellan intäkter och kostnader. Under perioden 2008-2017 har kostnaderna ökat snabbare än intäkterna för sex år av tio, vilket har försämrat det finansiella handlingsutrymmet att möta risker framöver. 2017 innebar en förbättring såtillvida att nettokostnadsutvecklingen sjönk med närmare 2 procentenheter. Med tanke på att intäktsutvecklingen förväntas minska i takt med att högkonjunkturen avklingar är det av största vikt att kostnadsutvecklingen fortsätter att utvecklas i rätt riktning. De kommande åren planeras för att kraftigt öka

investeringsnivån samtidigt som det demografiska trycket kommer att öka belastningen i verksamheten. Med nuvarande ränteläge har inte ökningen av låneskulden fått någon dramatisk effekt på kostnaderna men allt talar för en normalisering av ränteläget, vilket kommer att medföra ökade lånekostnader och en kraftig ökning av kostnaderna för att värdesäkra pensionsskulden. Dessa kostnader riskerar att minska utrymmet för den löpande verksamheten. Därför är det av yttersta vikt att sträva efter att intäkterna framöver ökar snabbare än kostnaderna, allt i syfte att skapa finansiellt handlingsutrymme för kommande generationers framtida konsumtionsbehov.

### Koncernen – Sammanställd redovisning

I den konsoliderade koncernen ingår, förutom alla nämnder och förvaltningar, moderbolaget Region Skåne Holding AB och Folkandvården Skåne AB. Koncernresultatet uppgår till 233 Mkr, efter bokslutsdispositioner vilket är 151 Mkr sämre än budgeterat resultat. Nettokostnadsutvecklingen uppgick till 4,0 procent.

Den räntebärande nettoskulden för koncernen uppgick den 31 december 2017 till 3 673 Mkr. Nettoskulden har ökat med 396 Mkr under 2017. Koncernens nettoskuld är 304 Mkr lägre än regionens, framför allt beroende på Folkandvårdsbolagets positiva kassaflöde.



## Riskhantering

De räntebärande finansiella tillgångarna och skulderna hanteras i enlighet med Region Skånes riktlinjer för medelsförvaltning vilken innehåller följande riskbegränsningar.

### Ränterisk

Den genomsnittliga återstående räntelöptiden tillåts inte överskrida 2 år avseende penningmarknadsplaceringar. All likviditet finns på bankkonto och är omedelbart tillgänglig. För låneskulden gäller ett riktvärde om 2 år i genomsnittlig räntelöptid med en tillåten avvikelse inom intervallet 1 till 3 år samt att högst 50 procent av låneskulden får exponeras mot ränteförändringar det kommande året. Finansiell leasing jämföras med övrig upplåning och omfattas av samma limiter som låneskulden. De faktiska värdena vid årsskiftet framgår av tabell nedan.

Ränteswapkontrakt har tecknats om 2 350 Mkr i avsikt att uppnå rätt räntefalloprofil och genomsnittlig återstående löptid. Ränteswapkontrakten förlänger den genomsnittliga räntelöptiden i låneskulden med 1,3 år till 2,8 år.

Räntebindningstiden avgör hur snabbt en ränteförändring påverkar finansnettot. Med ovanstående räntebindning påverkar en förändring av räntan med en procentenhet på balansdagen finansnettot med nedanstående belopp:

Kommande året	Mkr
Låneskuld	-21,4
Leasingskuld	-7,5
Ränteswapkontrakt	+14,7
<b>Total låneportfölj</b>	<b>-14,2</b>
Placeringar, konton	+11,1
<b>Nettoskuld</b>	<b>-3,1</b>

### Valutarisk

Enligt riktlinjerna ska alla lån i utländsk valuta samt alla avtal i utländsk valuta där motvärdet överstiger 5 Mkr valutasäkras. Alla lån i låneportföljen är upptagna i svenska kronor. Alla identifierade större avtal i utländsk valuta har valutasäkrats vilket innebär att det vid balansdagen finns

valutasäkrade utländska framtida betalningar med ett motvärde i svenska kronor om 734 Mkr avseende anskaffning av nya pågatåg med betalning i euro. Avtalen valutasäkras med valutaterminer och hanteras med valutawappar eller stängningar om tidpunkterna för betalning inte överensstämmer med leveransplan. För valutasäkringar tillämpas säkringsredovisning varför över- eller undervärden inte resultatförs. Valutasäkringarna avser investeringsverksamheten vilket innebär att resultaträkningen inte omedelbart påverkas av eventuella övervärden eller undervärden av valutasäkringarna. Investeringarna bokförs till den kurs utgifterna är säkrade till och påverkar resultatet efterhand genom avskrivningar.

	Mkr
Säkringsvärde terminspris	734
Marknadsvärde terminskurser	748
Övervärde/undervärde	+15

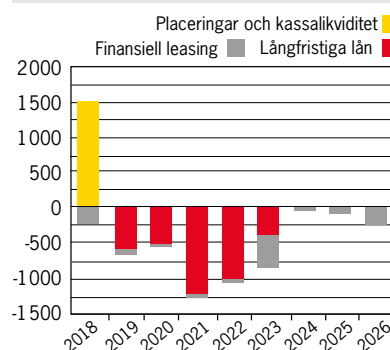
### Finansieringsrisk

Rörelsekapitalet, som beräknas som samtliga omsättningsstillgångar minus kortfristiga skulder har under 2017 försämrats med 691 Mkr och uppgår vid årsskiftet till minus 4 840 Mkr.

Vid årsskiftet uppgick andelen förfallande låneskulder inom en och samma 12-månadersperiod till 25 procent vilket ligger inom limiten 30 procent i riktlinjerna. Under nästa år är det framförallt några leasingavtal som upphör där restvärdena inlöses. Förfalloprofilen för låneskuld och placeringar framgår av diagram nedan. Vid årsskiftet uppgick kapitalbindningen för låneskulden till 4,3 år.

Tillgängliga likvida medel, som ska uppgå till minst 3 000 Mkr, uppgick till 5 003 Mkr. Förutom redovisad likviditet inkluderas i tillgänglig likviditet även outnyttjad checkräkningskredit om 1 000 Mkr, samt låneavtal med Europeiska Investeringsbanken om 2 500 Mkr med ny- och ombyggnationen på Helsingborgs sjukhusområde som underlag. Region Skåne kan klara sina betalningsåta-

Förfallostruktur (Mkr)



ganden, trots ett stort negativt rörelsekapital, på grund av ett jämnt inflöde av säkra intäkter och outnyttjade bekräftade krediter om 3 500 Mkr. För närvarande bedöms också marknadsförutsättningarna för kapitalanskaffning genom Region Skånes korta och långa marknadsprogram och med ett ratingbetyg på AA+ som goda.

### Likviditets- och kreditrisk

Likviditeten placeras i penningmarknaden utifrån krav på kreditvärdighet samt även i vissa fall med löptids- och beloppsbegränsningar. Likviditeten placeras i papper utgivna av svenska staten, svenska kommuner och dess helägda bolag, säkerställda obligationer, svenska bank- och bolåneinstitut samt i företag. För placeringar i företag, för vilka löptiden uppgår till högst tre månader, ställs krav på högsta kortfristig kreditvärdighet. Beloppsbegränsningar per kategori av emittenter innebär att väsentliga koncentrationer av kreditrisk undviks.

Placeringar i räntemarknaden genomförs i värdepapper med god likviditet där löptiderna inte är längre än prognostiserat framtida utflöde av likviditet.

På balansdagen hade samtliga motparter i ingångna derivatavtal en kreditvärdighet om A eller högre (Standard & Poor's).

## Räntebindningstid

	2017	2016	2015	2014	2013
Räntebindningstid låneskuld, år	1,4	0,6	0,2	0,2	0,2
Räntebindningstid swapkontrakt, år	1,3	2,1	4,0	3,9	4,7
Räntebindningstid lån inkl ränteswapkontrakt, år	2,8	2,7	2,6	2,2	2,6
Räntebindningstid placeringar, år	0	0	0	0,1	0,1
Räntebindningstid nettoskuld, år	4,1	4,5	4,3	5,3	4,8
Exponering mot ränteförändring inom 1 år %	22,5	41,2	38,7	49,5	48,2

## Resultaträkning

REGION SKÅNE		ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL		ENLIGT BLANDMODELL	
Miljoner kronor	Not	2017	2016	2017	2016
Verksamhetens intäkter	1	8 386	8 217	8 386	8 217
Verksamhetens kostnader	2	-43 631	-42 124	-44 594	-43 055
Avskrivningar	3	-1 377	-1 332	-1 377	-1 332
<b>Verksamhetens nettokostnader</b>		<b>-36 622</b>	<b>-35 239</b>	<b>-37 585</b>	<b>-36 170</b>
Skatteintäkter	4	28 630	27 219	28 630	27 219
Generella statliga bidrag	5	3 492	3 423	3 492	3 423
Kommunalekonomisk utjämning	6	5 487	5 089	5 487	5 089
<b>Intäkter från skatt, utjämning och bidrag</b>		<b>37 609</b>	<b>35 731</b>	<b>37 609</b>	<b>35 731</b>
Finansiella intäkter	7	56	55	56	55
Finansiella kostnader	8	-62	-97	-62	-97
Värdesäkring av pensionsskuld	8	-744	-346	-341	-139
<b>Finansnetto</b>		<b>-749</b>	<b>-388</b>	<b>-347</b>	<b>-181</b>
<b>ÅRETS RESULTAT</b>	9	<b>238</b>	<b>103</b>	<b>-323</b>	<b>-621</b>

KONCERN		ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL		ENLIGT BLANDMODELL	
Miljoner kronor	Not	2017	2016	2017	2016
Verksamhetens intäkter	1	8 881	8 724	8 881	8 724
Verksamhetens kostnader	2	-44 068	-42 553	-45 031	-43 484
Avskrivningar	3	-1 401	-1 353	-1 401	-1 353
<b>Verksamhetens nettokostnader</b>		<b>-36 588</b>	<b>-35 182</b>	<b>-37 550</b>	<b>-36 113</b>
Skatteintäkter	4	28 630	27 219	28 630	27 219
Generella statliga bidrag	5	3 492	3 423	3 492	3 423
Kommunalekonomisk utjämning	6	5 487	5 089	5 487	5 089
<b>Intäkter från skatt, utjämning och bidrag</b>		<b>37 609</b>	<b>35 731</b>	<b>37 609</b>	<b>35 731</b>
Finansiella intäkter	7	22	12	22	12
Finansiella kostnader	8	-65	-99	-65	-99
Värdesäkring av pensionsskuld	8	-745	-346	-343	-140
<b>Finansnetto</b>		<b>-788</b>	<b>-434</b>	<b>-386</b>	<b>-227</b>
<b>ÅRETS RESULTAT</b>	9	<b>233</b>	<b>115</b>	<b>-327</b>	<b>-609</b>

## Kassaflödesanalys

Miljoner kronor	Not	ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL				ENLIGT BLANDMODELL			
		REGION SKÅNE		KONCERN		REGION SKÅNE		KONCERN	
		2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
<b>LÖPANDE VERKSAMHET</b>									
Årets resultat	9, 19	238	103	233	115	-323	-621	-327	-609
Justering för ej likviditetspåverkande poster <sup>1</sup>		2 994	2 628	3 023	2 745	2 323	2 166	2 351	2 283
Pensionsutbetalningar inklusive löneskatt	20	-1 231	-1 186	-1 232	-1 186	0	0	0	0
Realisationsvinster/förluster	1, 2	-40	-34	-39	-34	-40	-34	-39	-34
<b>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</b>		<b>1 960</b>	<b>1 511</b>	<b>1 984</b>	<b>1 640</b>	<b>1 960</b>	<b>1 511</b>	<b>1 984</b>	<b>1 640</b>
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar	16	-251	202	-285	204	-251	202	-285	204
Ökning (-)/minskning (+) av förråd och varulager	15	16	-32	16	-32	16	-32	16	-32
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder	23	519	518	545	488	519	518	545	488
<b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>		<b>2 245</b>	<b>2 199</b>	<b>2 261</b>	<b>2 300</b>	<b>2 245</b>	<b>2 199</b>	<b>2 261</b>	<b>2 300</b>
<b>INVESTERINGSVERKSAMHET</b>									
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-44	-32	-44	-32	-44	-32	-44	-32
Investering i materiella anläggningstillgångar		-2 749	-2 601	-2 782	-2 624	-2 749	-2 601	-2 782	-2 624
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		107	3	107	3	107	3	107	3
Erhållna investeringsbidrag		8	648	8	648	8	648	8	648
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-5	0	-5	0	-5	0	-5	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		1	0	1	0	1	0	1	0
<b>Medel från investeringsverksamheten</b>		<b>-2 682</b>	<b>-1 982</b>	<b>-2 715</b>	<b>-2 004</b>	<b>-2 682</b>	<b>-1 982</b>	<b>-2 715</b>	<b>-2 004</b>
<b>FINANSIERINGSVERKSAMHET</b>									
Nyupptagna lån	22	250	1 228	250	1 228	250	1 228	250	1 228
Amortering av lån	22	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortering leasing	22	-248	-434	-248	-434	-248	-434	-248	-434
Förändring koncernlån		-19	10	-3	-69	-19	10	-3	-69
Ökning av långfristiga fordringar	13	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortering av långfristiga fordringar	13	59	90	59	90	59	90	59	90
<b>Medel från finansieringsverksamheten</b>		<b>42</b>	<b>894</b>	<b>58</b>	<b>815</b>	<b>42</b>	<b>894</b>	<b>58</b>	<b>815</b>
<b>Utbetalning av bidrag till infrastruktur</b>		<b>-12</b>	<b>-812</b>	<b>-12</b>	<b>-812</b>	<b>-12</b>	<b>-812</b>	<b>-12</b>	<b>-812</b>
<b>ÅRETS KASSAFLÖDE</b>		<b>-407</b>	<b>298</b>	<b>-408</b>	<b>298</b>	<b>-407</b>	<b>298</b>	<b>-408</b>	<b>298</b>
<b>Likvida medel vid periodens början</b>	17,18	<b>1 913</b>	<b>1 615</b>	<b>1 915</b>	<b>1 617</b>	<b>1 913</b>	<b>1 615</b>	<b>1 915</b>	<b>1 617</b>
<b>Likvida medel vid periodens slut</b>	17,18	<b>1 506</b>	<b>1 913</b>	<b>1 507</b>	<b>1 915</b>	<b>1 506</b>	<b>1 913</b>	<b>1 507</b>	<b>1 915</b>
Räntebärande nettotillg (+)/skuld (-) vid årets början		-3 596	-2 839	-3 277	-2 593	-3 596	-2 839	-3 277	-2 593
Räntebärande nettotillg (+)/skuld (-) vid årets slut		-3 977	-3 596	-3 673	-3 277	-3 977	-3 596	-3 673	-3 277
<b>1. Specifikation av ej likviditetspåverkande poster</b>									
Justering för av- och nedskrivningar	3	1 378	1 332	1 402	1 353	1 378	1 332	1 402	1 353
Justering för avsättningar		1 805	1 458	1 821	1 476	1 134	996	1 150	1 014
Justering för upplösning av bidrag till infrastruktur		38	38	38	38	38	38	38	38
Justering för kortfristiga finansiella poster		-211	-127	-232	-48	-211	-127	-232	-48
Justering för periodiserade reavinster		35	37	35	37	35	37	35	37
Justering för periodiserade investeringsbidrag		-32	-27	-32	-27	-32	-27	-32	-27
Justering för periodiserade hyresintäkter		-26	-2	-26	-2	-26	-2	-26	-2
Justering för periodiserad överkursränta		-6	-1	-6	-1	-6	-1	-6	-1
Justering för Eget kapital – uppskjuten skatt		0	0	10	0	0	0	10	0
Justering för bidrag till infrastruktur		12	-81	12	-81	12	-81	12	-81
<b>Summa</b>		<b>2 994</b>	<b>2 628</b>	<b>3 023</b>	<b>2 745</b>	<b>2 323</b>	<b>2 166</b>	<b>2 352</b>	<b>2 283</b>

## Balansräkning

Miljoner kronor	Not	ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL				ENLIGT BLANDMODELL			
		REGION SKÅNE		KONCERN		REGION SKÅNE		KONCERN	
		2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
<b>TILLGÅNGAR</b>									
Immateriella anläggningstillgångar	10	141	152	141	152	141	152	141	152
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	11 114	10 011	11 114	10 011	11 114	10 011	11 114	10 011
Maskiner och inventarier	12	8 383	8 164	8 506	8 278	8 383	8 164	8 506	8 278
Finansiella anläggningstillgångar	13	725	784	557	612	725	784	557	612
<b>Anläggningstillgångar</b>		<b>20 363</b>	<b>19 110</b>	<b>20 319</b>	<b>19 052</b>	<b>20 363</b>	<b>19 110</b>	<b>20 319</b>	<b>19 052</b>
<b>Bidrag till infrastruktur</b>	14	<b>868</b>	<b>905</b>	<b>868</b>	<b>905</b>	<b>868</b>	<b>905</b>	<b>868</b>	<b>905</b>
Förråd och varulager	15	280	296	280	296	280	296	280	296
Kortfristiga fordringar	16	3 124	2 873	3 144	2 859	3 124	2 873	3 144	2 859
Kortfristiga placeringar	17	0	0	0	0	0	0	0	0
Kassa och bank	18	1 506	1 913	1 507	1 915	1 506	1 913	1 507	1 915
<b>Omsättningstillgångar</b>		<b>4 909</b>	<b>5 081</b>	<b>4 931</b>	<b>5 070</b>	<b>4 909</b>	<b>5 081</b>	<b>4 931</b>	<b>5 070</b>
<b>SUMMA TILLGÅNGAR</b>		<b>26 140</b>	<b>25 097</b>	<b>26 117</b>	<b>25 027</b>	<b>26 140</b>	<b>25 097</b>	<b>26 117</b>	<b>25 027</b>
<b>EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER</b>									
<b>Eget kapital</b>	19	<b>-20 073</b>	<b>-20 311</b>	<b>-20 052</b>	<b>-20 295</b>	<b>-3 015</b>	<b>-2 692</b>	<b>-2 994</b>	<b>-2 676</b>
Därav årets resultat		238	103	233	115	-323	-621	-327	-609
Avsättningar för pensioner	20	31 024	30 458	31 120	30 528	13 966	12 839	14 062	12 909
Övriga avsättningar	21	166	159	178	181	166	159	178	181
<b>Avsättningar</b>		<b>31 190</b>	<b>30 617</b>	<b>31 298</b>	<b>30 709</b>	<b>14 132</b>	<b>12 998</b>	<b>14 240</b>	<b>13 090</b>
Långfristiga skulder	22	5 273	5 561	5 273	5 561	5 273	5 561	5 273	5 561
Kortfristiga skulder	23	9 749	9 230	9 598	9 052	9 749	9 230	9 598	9 052
<b>Skulder</b>		<b>15 023</b>	<b>14 791</b>	<b>14 871</b>	<b>14 613</b>	<b>15 023</b>	<b>14 791</b>	<b>14 871</b>	<b>14 613</b>
<b>SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER</b>		<b>26 140</b>	<b>25 097</b>	<b>26 117</b>	<b>25 027</b>	<b>26 140</b>	<b>25 097</b>	<b>26 117</b>	<b>25 027</b>
<b>Ansvarsförbindelser</b>									
Pensionsåtagande inklusive löneskatt intjänade före 1998	20	0	0	0	0	17 058	17 619	17 058	17 619
Borgensåtaganden <sup>1</sup>	24	4 516	4 174	4 516	4 174	4 516	4 174	4 516	4 174
Övriga ansvarsförbindelser	25	228	340	228	340	228	340	228	340
1. Varav borgen med regressrätt		2 302	2 351	2 302	2 351	2 302	2 351	2 302	2 351

## Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning (1997:614) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) med undantag av 5 kap 4§ i lagen om kommunal redovisning, som föreskriver att en förpliktelse att betala ut pensionsförmåner som intjänats före 1998 inte ska tas upp som skuld eller avsättning.

Region Skåne tillämpar från och med 2010 den så kallade fullfonderingsmodellen vid redovisning av pensionsförpliktelser. Det innebär att hela pensionsskulden redovisas som en avsättning eftersom det ger en mer rättvisande bild. Effekten framgår i balanskravsberäkning och i separat redovisning enligt blandmodellen.

### Sammanställd redovisning

Enligt bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen även omfatta den verksamhet som bedrivs i bolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en sammanfattande och rättvisande bild av Region Skånes totala ekonomiska ställning och resultat oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltnings- eller företagsform.

I den sammanställda redovisningen ingår Folkvandvärden Skåne AB och dess moderbolag Region Skåne Holding AB. Övriga ägda företags verksamhet är av obetydlig omfattning i förhållande till Region Skånes andel av omsättning och omslutning, det vill säga mindre än 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Sammanlagd andel som undantas understiger 5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

### Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är sällan förekommande händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. När jämförelsestörande poster förekommer redovisas dessa i not 9 i resultaträkningen samt i förekommande fall i kassaflödesanalysen. I Region Skånes årsredovisning tas normalt upp endast jämförelsestörande poster som uppgår till minst 60 Mkr.

### Anläggningstillgångar

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett prisbasbelopp för materiella anläggningstillgångar. Utgifter för rivning och evakuering kostnadsförs.

För att få en mer rättvisande redovisning samt minska gränsdragningsproblematiken mellan investeringar och pla-

nerat underhåll särredovisas komponenter inom fastighetsområdet.

Gränsen för mindre värde har satts till minst 1 Mkr för komponenter. För aktivering av finansiella leasingavtal som anläggningstillgångar har en gräns satts till 1 Mkr vilket avviker från rekommendationen som anger att samma bedömning bör användas som för förvärvade tillgångar. Gränsen har valts för att fånga de väsentliga beloppen och samtidigt hålla administration av leasingavtal på en rimlig nivå. Effekten av en högre aktiveringsgräns är försumbar.

En viss försiktighet ska tillämpas vid redovisning av immateriella tillgångar. Därför har Region Skåne valt att tillämpa en beloppsgräns på 1 Mkr. Av praktiska skäl finns det ingen möjlighet att bedöma hur stort belopp som skulle ha redovisats som immateriella tillgångar om aktiveringsbeloppsgränsen varit samma som för materiella tillgångar.

### Anskaffningsvärde

Materiella anläggningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet med avdrag för nedskrivningar och ackumulerade avskrivningar. Investeringsbidrag tas upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. I anskaffningsvärdet för fastigheter och tåg ingår länekostnader enligt alternativmetoden i RKR 15.1. Bedömning av nedskrivningsbehov görs när det finns omständigheter som pekar på att redovisat värde är för högt.

En viss försiktighet ska tillämpas vid redovisning av immateriella tillgångar. Därför görs en prövning av immateriella tillgångar huruvida de kommer att generera troliga framtida ekonomiska fördelar. Prövning görs löpande under året vid bedömning av nya objekt och av samtliga redovisade objekt i delårs- och årsbokslut. Om en immateriell tillgång har ett värde som understiger det redovisade värdet skrivs värdet ned om värdenedgången kan antas vara bestående.

### Avskrivningstider

Avskrivningsperioden baseras på verklig nyttjandeperiod. En samlad bedömning av nyttjandeperioden görs för respektive tillgångstyp. Nyttjandetider ligger normalt inom intervallen:

Immateriella anläggningstillgångar	3-10 år
Markanläggningar	20-40 år
Byggnader	30-50 år
Om- och nybyggnationer	20-30 år
Byggnadskomponenter	10-50 år
Vindkraftskomponenter	10-30 år
Byggnadsinventarier	10-15 år
Medicintekniska produkter	8-12 år
Tåg	25 år
Övriga maskiner och inventarier	3-10 år



Omprovning av materiella anläggningstillgångars nyttjandeperiod sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt.

För immateriella tillgångar görs en omprovning av nyttjandeperiod för samtliga redovisade objekt i samband med delårsbokslut och årsbokslut.

#### Avskrivningsmetod

Planenliga avskrivningar görs från den tidpunkt anläggningstillgången tas i bruk, och sker linjärt med lika stora årliga avskrivningar på investeringens avskrivningsbara belopp, ned till ett bedömt restvärde.

#### Finansiella tillgångar

Region Skåne följer rekommendationerna i RKR 20 vid redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Redovisning sker på likviddag, det gäller även uppföljning av riskpositioner. Lägsta värdets princip följs när det gäller finansiella omsättningstillgångar.

Finansiella omsättningstillgångar värderas kollektivt, varför nedskrivning endast sker om hela portföljen uppvisar negativt värde. Vid försäljning av identiska räntebärande värdepapper som inköpts vid olika tillfällen tillämpas metoden att det värdepapper som inköpts först säljs först. Vid stängning eller nedskrivning av valutaterminer utnyttjas termin med närmast förfalldatum.

Effektivräntemetoden används för finansiella tillgångar och från och med 2014 för finansiella skulder. Region Skåne tillämpar säkringsredovisning enligt RKR:s rekommendation 21.

#### Förråd

Förråd värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

#### Skuld till personalen

Region Skånes skuld till personalen, det vill säga semester-skuld, ej kompenserad övertid, jour och beredskap, och därpå upplupen arbetsgivaravgift, har värderats och redovisats i löneläget den 31 december 2017 som kortfristig skuld.

#### Pensionsförpliktelser

Region Skåne tillämpar från och med 2010 den så kallade fullfonderingsmodellen vid redovisning av pensionsförpliktelser. Det innebär att förpliktelsen att betala ut pensionsförmåner som intjänats före 1998 redovisas som en avsättning. Förpliktelser för pensionsåtaganden är beräknade enligt SKL:s riktlinjer för beräkning av pensions-skuld, RIPS 17. Pensions-skuld för förtroendevalda som ger rätt till visstids-pension redovisas som avsättning när det är troligt att den

kommer att leda till utbetalningar. Dessförinnan redovisas den som en ansvarsförbindelse.

#### Ansvarsförbindelser

Uppgifter om borgensförbindelser och andra ansvarsförbindelser redovisas i not 24 och 25. Ansvarsförbindelser är osäkrare än en avsättning eftersom det ofta inte är troligt att betalning kommer att krävas, eller så kan storleken inte beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

#### Särredovisning tandvård

Särredovisning av tandvård har upprättats av Folktandvården Skåne AB, Skånes universitetssjukhus käkkirurgi och hälso- och sjukvårdsnämnden, som är beställare av tandvård.

#### Förändrade redovisningsprinciper

##### Avdrag för läkemedelsförmånen

Region Skåne har under 2017 ändrat redovisningsprincip avseende avdrag för läkemedelsförmånen, som görs för vårdgivares kostnad inom LOV (Lagen om valfrihetssystem). Anpassningen påverkar not 2 Verksamhetskostnader och innebär för 2016 en minskad kostnad för läkemedel (förmån) med 493 Mkr och en motsvarande ökad kostnad för Köpt vård.

## Noter till resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys (miljoner kronor)

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2017	2016	2017	2016
<b>NOT 1. VERKSAMHETENS INTÄKTER</b>				
Patientavgifter	468	485	966	987
Trafikantavgifter	3 001	2 852	3 001	2 852
Försäljning hälso-, sjuk- och tandvård	1 256	1 217	1 414	1 372
Försäljning medicinska tjänster	460	443	446	428
Försäljning övriga varor och tjänster	958	968	811	830
Specialdestinerade statsbidrag	1 370	1 470	1 370	1 470
Realisationsvinster	52	40	52	40
Övriga bidrag och intäkter	821	743	822	746
<b>SUMMA</b>	<b>8 386</b>	<b>8 217</b>	<b>8 881</b>	<b>8 724</b>

<b>NOT 2. VERKSAMHETENS KOSTNADER</b>				
Lönekostnader	13 926	13 308	14 415	13 768
Arbetsgivaravgifter	4 322	4 125	4 474	4 269
Pensioner och löneskatt (Fullfondering)	1 929	1 859	1 984	1 905
Pensioner och löneskatt (Blandmodell)	2 891	2 790	2 947	2 836
Övriga personalkostnader	303	307	329	330
Kostnader för inhyrd personal	366	483	369	483
Köpt hälso- och sjukvård	4 341	4 129	4 325	4 102
Köpt tandvård	775	705	315	297
Trafikkostnader	4 323	4 114	4 323	4 114
Verksamhetsanknutna tjänster	970	904	978	904
Sjukvårdsartiklar, material och varor	1 492	1 449	1 558	1 515
Övrigt material och varor	663	631	668	637
Läkemedel	4 503	4 384	4 507	4 388
Fastighetskostnader	1 419	1 521	1 429	1 530
Lämnade bidrag	1 241	1 191	1 157	1 108
IT-tjänster	1 053	1 069	1 068	1 084
Konsultkostnader och övriga tjänster	1 108	1 080	1 243	1 217
Reaförluster	13	6	13	6
Bolagsskatt	0	0	8	0
Övriga kostnader	882	860	904	895
<b>SUMMA Fullfondering</b>	<b>43 631</b>	<b>42 124</b>	<b>44 068</b>	<b>42 553</b>
<b>SUMMA Blandmodell</b>	<b>44 594</b>	<b>43 055</b>	<b>45 031</b>	<b>43 484</b>

<b>NOT 3. AVSKRIVNINGAR</b>				
Immateriella anläggningstillgångar	55	49	55	49
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	464	433	464	433
Maskiner och inventarier	840	829	864	850
<b>Nedskrivningar</b>				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	18	9	18	9
Maskiner och inventarier	0	13	0	13
<b>SUMMA</b>	<b>1 377</b>	<b>1 332</b>	<b>1 401</b>	<b>1 353</b>

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2017	2016	2017	2016
<b>NOT 4. SKATTEINTÄKTER</b>				
Preliminärskatt	28 721	27 305	28 721	27 305
Prognos slutavräkning bokslutsår	-137	-129	-137	-129
Justeringspost föregående bokslutsår	46	43	46	43
<b>SUMMA</b>	<b>28 630</b>	<b>27 219</b>	<b>28 630</b>	<b>27 219</b>
<b>Avräkningsbelopp per invånare, kronor</b>				
Prognos slutavräkning bokslutsår	-104,01	-99,16	-104,01	-99,16
Slutavräkning föreg bokslutsår	-63,91	78,15	-63,91	78,15

<b>NOT 5. GENERELLA STATLIGA BIDRAG</b>				
Statsbidrag för läkemedelsreformen	3 377	3 123	3 377	3 123
Återbäring till staten, läkemedelsrabatter	-40	0	-40	0
Bidrag förstärkning av hälso- och sjukvården	0	132	0	132
Bidrag flyktingsituationen	155	168	155	168
<b>SUMMA</b>	<b>3 492</b>	<b>3 423</b>	<b>3 492</b>	<b>3 423</b>

<b>NOT 6. KOMMUNALEKONOMISK UTJÄMNING</b>				
Inkomstutjämningsbidrag	6 171	5 912	6 171	5 912
Kostnadsutjämningsavgift	-158	-202	-158	-202
Regleringsavgift	-525	-621	-525	-621
<b>SUMMA</b>	<b>5 487</b>	<b>5 089</b>	<b>5 487</b>	<b>5 089</b>

<b>Bidrag/avgift per invånare, kronor</b>				
Inkomstutjämningsbidrag	4 676	4 542	4 676	4 542
Kostnadsutjämningsavgift	-120	-155	-120	-155
Regleringsavgift	-398	-477	-398	-477

<b>NOT 7. FINANSIELLA INTÄKTER</b>				
Ränta på placeringar och bankmedel	6	1	6	1
Kreditivränta	31	40	31	40
Koncernbidrag	0	0	-35	-43
Övriga finansiella intäkter	19	14	19	14
<b>SUMMA</b>	<b>56</b>	<b>55</b>	<b>22</b>	<b>12</b>

<b>NOT 8. FINANSIELLA KOSTNADER</b>				
Värdesäkring avsättning till pensioner (Fullfondering)	744	346	745	346
Värdesäkring avsättning till pensioner (Blandmodell)	341	139	343	140
Låneräntor	59	62	59	62
Ränta finansiell leasing	-5	-4	-5	-4
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar	1	0	1	0
Övriga finansiella kostnader	8	40	10	42
<b>SUMMA FULLFONDERING</b>	<b>806</b>	<b>443</b>	<b>810</b>	<b>446</b>
<b>SUMMA BLANDMODELL</b>	<b>403</b>	<b>236</b>	<b>408</b>	<b>239</b>

**NOT 9. ÅRETS RESULTAT**

Inga jämförelsestörande poster >60 Mkr har förekommit under 2016-2017.

Noter till resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys (miljoner kronor)

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2017	2016	2017	2016
<b>NOT 10. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</b>				
Ingående anskaffningsvärde	282	295	282	295
Årets investeringar, genomförda	53	0	53	0
Årets försäljningar/utrangeringar	0	-12	0	-12
Omklassificeringar	-1	0	-1	0
<b>Utgående anskaffningsvärde</b>	<b>335</b>	<b>282</b>	<b>335</b>	<b>282</b>
<b>Ingående pågående invest värde</b>	<b>32</b>	<b>0</b>	<b>32</b>	<b>0</b>
Årets utgifter	44	32	44	32
Årets genomförda	-53	0	-53	0
<b>Utgående pågående invest värde</b>	<b>24</b>	<b>32</b>	<b>24</b>	<b>32</b>
<b>Ingående avskrivningsvärde</b>	<b>-161</b>	<b>-124</b>	<b>-161</b>	<b>-124</b>
Årets avskrivningar	-55	-49	-55	-49
Årets försäljningar/utrangeringar	0	12	0	12
Omklassificeringar	0	0	0	0
<b>Utgående avskrivningsvärde</b>	<b>-215</b>	<b>-161</b>	<b>-215</b>	<b>-161</b>
<b>Ingående nedskrivningar</b>	<b>-2</b>	<b>-2</b>	<b>-2</b>	<b>-2</b>
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Omklassificeringar	1	0	1	0
<b>Utgående nedskrivningar</b>	<b>-1</b>	<b>-2</b>	<b>-1</b>	<b>-2</b>
<b>SUMMA UTG BOKFÖRT VÄRDE</b>	<b>141</b>	<b>152</b>	<b>141</b>	<b>152</b>
<b>Specifikation immateriella anläggningstillgångar</b>				
Biljettsystem Skånetrafiken	53	26	53	26
HR-Fönster Personalsystem	26	31	26	31
PMO Journalsystem	19	36	19	36
CAFM Regionservice	17	6	17	6
PC Klientplattform	14	30	14	30
Single sign on	9	12	9	12
Melior 1.5 Journalsystem	2	10	2	10
<b>Summa</b>	<b>141</b>	<b>152</b>	<b>141</b>	<b>152</b>

<b>NOT 11. MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR</b>				
<b>Ingående anskaffningsvärde</b>	<b>14 908</b>	<b>13 132</b>	<b>14 908</b>	<b>13 132</b>
Årets investeringar, genomförda	485	1 776	485	1 776
Årets försäljningar/utrangeringar	-64	0	-64	0
<b>Utgående anskaffningsvärde</b>	<b>15 329</b>	<b>14 908</b>	<b>15 329</b>	<b>14 908</b>
<b>Ingående pågående invest värde</b>	<b>1 551</b>	<b>1 692</b>	<b>1 551</b>	<b>1 692</b>
Årets utgifter	1 651	1 738	1 651	1 738
Årets genomförda	-485	-1 777	-485	-1 777
Årets försäljningar/utrangeringar	0	-11	0	-11
Omklassificeringar	-1	-91	-1	-91
<b>Utgående pågående invest värde</b>	<b>2 715</b>	<b>1 551</b>	<b>2 715</b>	<b>1 551</b>
<b>Ingående avskrivningar</b>	<b>-6 347</b>	<b>-5 914</b>	<b>-6 347</b>	<b>-5 914</b>
Årets avskrivningar	-464	-433	-464	-433
Årets försäljningar/utrangeringar	1	0	1	0
<b>Utgående avskrivningar</b>	<b>-6 810</b>	<b>-6 347</b>	<b>-6 810</b>	<b>-6 347</b>

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2017	2016	2017	2016
<b>NOT 11. forts</b>				
<b>Ingående nedskrivningar</b>	<b>-102</b>	<b>-104</b>	<b>-102</b>	<b>-104</b>
Årets nedskrivningar	-18	-9	-18	-9
Årets försäljningar/utrangeringar	0	11	0	11
<b>Utgående nedskrivningar</b>	<b>-120</b>	<b>-102</b>	<b>-120</b>	<b>-102</b>
<b>SUMMA UTG BOKFÖRT VÄRDE</b>	<b>11 114</b>	<b>10 011</b>	<b>11 114</b>	<b>10 011</b>
Varav byggnader med finansiell leasing	460	483	460	483

<b>Lånekostnader som under året har aktiverats i fastigheternas anskaffningsvärden</b>				
Årets lånekostnader	28	31	28	31
Genomsnittlig räntesats	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%

<b>NOT 12. MASKINER OCH INVENTARIER</b>				
<b>Ingående anskaffningsvärde</b>	<b>12 807</b>	<b>12 319</b>	<b>13 067</b>	<b>12 560</b>
Årets investeringar, genomförda	1 193	825	1 231	845
Årets försäljningar/utrangeringar	-487	-338	-580	-338
Omklassificeringar/justeringar	-126	0	-126	0
<b>Utgående anskaffningsvärde</b>	<b>13 388</b>	<b>12 807</b>	<b>13 592</b>	<b>13 067</b>
<b>Pågående investeringsvärde</b>	<b>811</b>	<b>682</b>	<b>817</b>	<b>685</b>
Årets utgifter	1 098	854	1 125	877
Årets genomförda	-1 193	-815	-1 224	-835
Årets utrangeringar	0	-1	0	-1
Omklassificeringar/justeringar	127	90	127	90
<b>Utgående anskaffningsvärde</b>	<b>844</b>	<b>811</b>	<b>845</b>	<b>817</b>
<b>Ingående avskrivningar</b>	<b>-5 416</b>	<b>-4 918</b>	<b>-5 567</b>	<b>-5 050</b>
Årets avskrivningar	-840	-829	-864	-850
Årets försäljningar/utrangeringar	447	332	540	333
Omklassificeringar/justeringar	0	0	0	0
<b>Utgående avskrivningar</b>	<b>-5 809</b>	<b>-5 416</b>	<b>-5 891</b>	<b>-5 567</b>

<b>Ingående nedskrivningar</b>	<b>-39</b>	<b>-26</b>	<b>-39</b>	<b>-26</b>
Årets nedskrivningar	0	-13	0	-13
<b>Utgående nedskrivningar</b>	<b>-39</b>	<b>-39</b>	<b>-39</b>	<b>-39</b>
<b>SUMMA UTG BOKFÖRT VÄRDE</b>	<b>8 383</b>	<b>8 164</b>	<b>8 506</b>	<b>8 278</b>
Varav medicinsk apparatur	1 553	1 505	1 640	1 586

<b>Lånekostnader som under året har aktiverats i utrustningarnas anskaffningsvärden</b>				
Årets lånekostnad	4	9	4	9
Genomsnittlig räntesats	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%

## Noter till resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys (miljoner kronor)

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2017	2016	2017	2016
<b>NOT 13. FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</b>				
Aktier i majoritetsägda bolag <sup>1</sup>	225	225	57	52
Aktier i intressebolag och andra bolag <sup>2</sup>	28	24	28	24
Långfristig utlåning (exkl Trafikverket)	38	39	38	39
Långfristig räntefri utlåning till Trafikverket	248	303	248	303
Övriga finansiella anläggningstillgångar	186	194	186	194
<b>SUMMA</b>	<b>725</b>	<b>784</b>	<b>557</b>	<b>612</b>

	Org. nummer	Ägd andel %
<b>1. Aktier i majoritetsägda bolag</b>		
Region Skåne Holding AB	556936-0877	100
Skåne European Office	0821.752.821	100
Region Skåne Depå Hässleholm AB	556835-1364	100
<b>2. Aktier i intressebolag och andra bolag</b>		
ALMI Företagspartner i Skåne AB	556488-1208	49
Öresundståg AB	556794-3492	40
Science Village Scandinavia AB	556788-3680	35
Hälsostaden Ängelholm Holding AB	556790-5723	33,3
Samverkansprojektet E22 AB	556715-0205	20
Busstoppen i Kristianstad AB	556612-6222	15
Resekortet i Sverige AB	556691-8222	13
AB Busstoppen i Helsingborg	556653-6487	26
AB Transitio	556033-1984	5
Inera AB	556559-4230	4,5
Samtrafiken i Sverige AB	556467-7598	2
HSH N CRC Malmö AB	556629-2297	1
LB Kiel Pildammen AB	556605-9316	1

<b>NOT 14. BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR</b>				
Enligt beslut 2016-06-20 av regionfullmäktige: ESS Eric, 800 miljoner kronor.				
Utbetalt 2016, upplöses under 25 år.	736	768	736	768
Banverket, Södra Stambanan, Hjärup, 50 miljoner kronor. Avsättning.	53	55	53	55
Banverket, Södra Stambanan, Åkarp-Arlöv, 75 miljoner kronor. Avsättning.	79	82	79	82
<b>SUMMA</b>	<b>868</b>	<b>905</b>	<b>868</b>	<b>905</b>

<b>NOT 15. FÖRRÅD OCH VARULAGER</b>				
Resekort	39	64	39	64
Hjälpmiddel	100	79	100	79
Sjukvårdsmaterial och övrigt	141	153	141	153
<b>SUMMA</b>	<b>280</b>	<b>296</b>	<b>280</b>	<b>296</b>

<b>NOT 16. KORTFRISTIGA FORDRINGAR</b>				
Kundfordringar	483	423	479	412
Fordringar på staten	107	100	136	103
Mervärdesskatt	324	372	324	372
Fordran internbank koncernbolag	42	22	39	18
Förutbetalda kostnader, upplupna intäkter	2 098	1 797	2 091	1 793
Övriga kortfristiga fordringar	70	157	75	160
<b>SUMMA</b>	<b>3 124</b>	<b>2 873</b>	<b>3 144</b>	<b>2 859</b>

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2017	2016	2017	2016
<b>NOT 17. KORTFRISTIGA PLACERINGAR</b>				
Vid årsskiftet fanns inga placeringar.				
<b>NOT 18. KASSA OCH BANK</b>				
Kassa	2	3	3	3
Bank	1 503	1 910	1 504	1 911
<b>SUMMA</b>	<b>1 506</b>	<b>1 913</b>	<b>1 507</b>	<b>1 915</b>

<b>NOT 19. EGET KAPITAL</b>				
<b>Enligt fullfonderingsmodellen</b>				
Ingående eget kapital	-20 311	-20 414	-20 295	-20 410
Koncernjustering	0	0	10	0
Årets resultat	238	103	233	115
<b>SUMMA</b>	<b>-20 073</b>	<b>-20 311</b>	<b>-20 052</b>	<b>-20 295</b>

<b>Enligt blandmodellen</b>				
Ingående eget kapital	-2 692	-2 071	-2 676	-2 068
Koncernjustering	0	0	10	0
Årets resultat	-323	-621	-327	-609
<b>SUMMA</b>	<b>-3 015</b>	<b>-2 692</b>	<b>-2 994</b>	<b>-2 676</b>

<b>NOT 20. AVSÄTTNING FÖR PENSIONER</b>				
Pensionsskuld exkl löneskatt	24 967	24 511	25 044	24 568
Löneskatt	6 057	5 947	6 076	5 960
<b>Summa pensionsskuld</b>	<b>31 024</b>	<b>30 458</b>	<b>31 120</b>	<b>30 528</b>

**Specifikation avsättningar till pensionsförpliktelser i Region Skåne:**

	PA-KL skuld ≤1997	KAP-KL skuld ≥1998	PBF-KL PRF-KL OPF-KL
<b>Avsättning 2017-01-01</b>	<b>14 179</b>	<b>10 315</b>	<b>18</b>
Nyintjänad pension	0	841	7
Basbeloppsuppräknig	142	113	0
Ränteuppräknig	266	161	0
Pension till efterlevande	0	4	0
Årets pensionsutbetalningar	-763	-228	0
Nya särskilda pensioner	0	1	0
Övrigt	-96	5	0
<b>Summa</b>	<b>13 728</b>	<b>11 214</b>	<b>26</b>
Löneskatt	3 330	2 720	6
<b>Pensionsskuld</b>	<b>17 058</b>	<b>13 934</b>	<b>32</b>
<b>TOTAL PENSIONSSKULD</b>			<b>31 024</b>

Aktualiseringsgraden är 97 procent.

Förpliktelsen är minskad genom försäkring, Ängelholms sjukhus AB, 40 Mkr.

Överskottsmedel i försäkringen uppgår till 4 Mkr.

<b>Antal visstidsförordnanden</b>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
Politiker	14	14
Förpliktelsen uppgår, inklusive löneskatt, till 32 Mkr för förtroendevalda där utbetalning sker och där det finns grund att anta att utbetalning kommer att ske.		

## Noter till resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys (miljoner kronor)

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2017	2016	2017	2016
<b>NOT 21. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR</b>				
<b>Avsatt för riskreserv</b>				
Redovisat värde vid årets början	10	10	10	10
Förändring av nuvärdet	1	1	1	1
<b>Utgående avsättning</b>	<b>11</b>	<b>10</b>	<b>11</b>	<b>10</b>
<b>Avsatt för infrastrukturella bidrag</b>				
Redovisat värde vid årets början	145	56	145	56
Nya avsättningar	0	143	0	143
Outnyttjat belopp som återförts	0	-56	0	-56
Förändring av nuvärdet	6	2	6	2
<b>Utgående avsättning</b>	<b>152</b>	<b>145</b>	<b>152</b>	<b>145</b>
<b>Avsatt för uppskjuten skatteskuld</b>				
Redovisat värde vid årets början	0	0	22	16
Nya avsättningar	0	0	0	6
lanspråktaga avsättningar	0	0	-10	0
<b>Utgående avsättning</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>12</b>	<b>22</b>
<b>Övriga avsättningar</b>				
Redovisat värde vid årets början	3	4	3	4
Nya avsättningar	1	0	1	0
lanspråktaga avsättningar	-1	-1	-1	-1
<b>Utgående avsättning</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>3</b>
<b>SUMMA</b>	<b>166</b>	<b>159</b>	<b>178</b>	<b>181</b>

<b>NOT 22. LÅNGFRISTIGA SKULDER</b>				
Lån i banker och kreditinstitut	3 721	3 727	3 721	3 727
Långfristig leasingkuld	1 010	1 243	1 010	1 243
Förutbetalda investeringsbidrag	498	522	498	522
Förutbetalda långfristiga intäkter	43	69	43	69
<b>Summa</b>	<b>5 273</b>	<b>5 561</b>	<b>5 273</b>	<b>5 561</b>
<b>Kreditgivare</b>				
European Investment Bank	400	400	400	400
Nordic Investment Bank	1 000	1 000	1 000	1 000
MTN-upplåning	2 321	2 327	2 321	2 327
<b>Summa långgivare</b>	<b>3 721</b>	<b>3 727</b>	<b>3 721</b>	<b>3 727</b>

<b>Årets förändring låneskuld</b>				
Nyupptagna långfristiga lån	0	1 228	0	1 228
Årets amortering, långfristiga lån	0	0	0	0
Periodisering överkurs	-6	-1	-6	-1
<b>Summa</b>	<b>-6</b>	<b>1 227</b>	<b>-6</b>	<b>1 227</b>
<b>Årets förändring långfristig leasingkuld</b>				
Nyupptagen långfristig leasing	0	0	0	0
Årets amortering, långfristiga leasing	-40	-434	-40	-434
Överföring kortfristig del	-193	-75	-193	-75
<b>Summa</b>	<b>-232</b>	<b>-509</b>	<b>-232</b>	<b>-509</b>

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2017	2016	2017	2016
<b>NOT 22. forts</b>				
<b>Förutbetalda långfristiga intäkter</b>				
Investeringsbidrag	498	522	498	522
- återstående antal år (vägt snitt)	18	18	18	18
Periodiserad vinst vid försäljning fastigheter	33	57	33	57
- återstående antal år (vägt snitt)	5	6	5	6
Externa hyror	11	12	11	12
- återstående antal år (vägt snitt)	3	8	3	8
<b>Summa</b>	<b>542</b>	<b>591</b>	<b>542</b>	<b>591</b>

<b>NOT 23. KORTFRISTIGA SKULDER</b>				
Leverantörsskulder	2 892	2 584	2 875	2 579
Mervärdesskatt	18	21	19	23
Upplupna löneskulder	1 508	1 517	1 539	1 546
Källskatt och arbetsgivaravgifter	1 520	1 450	1 552	1 480
Skuld internbank koncernbolag	351	350	44	26
Kortfristig del av leasingkulder	232	248	232	248
Upplupna pensionskostnader	687	656	711	678
Övriga kortfristiga skulder	2 541	2 403	2 626	2 471
<b>SUMMA</b>	<b>9 749</b>	<b>9 230</b>	<b>9 598</b>	<b>9 052</b>

### NOT 24. BORGENSÅTAGANDEN

Ursprunglig beslutad borgen	Utestående borgen			
	2017	2016	2017	2016
Stiftelsen Sommarsol	3	0	1	0
Stiftelsen Kristianstads läns museum	8	8	7	8
Folkvandvården Skåne AB:s pensionsutfästelse	96	96	0	96
Hälsostaden Ängelholm AB	1 084	1 005	715	1 005
Wihlborgs Fastigheter AB	894	785	785	785
Stiftelsen Skånes Djurpark	5	5	5	5
Borgen Transitio, proprieborgen	42	38	24	38
Borgen Transitio, efter regress	350	277	286	277
<b>Summa</b>	<b>2 482</b>	<b>2 214</b>	<b>1 823</b>	<b>2 214</b>

Säkerhet för borgen till Hälsostaden i Ängelholm utgörs av underborgen för 2/3 av åtagandet från Wihlborgs Fastigheter AB och Peab Sverige AB. Säkerhet för borgen till Wihlborgs Fastigheter AB utgörs av pantbrev i fastigheten Landsdomaren 6. Säkerhet för borgen till Folkvandvårdens pensionsutfästelse utgörs av spärrade medel på koncernkontot

#### Borgen Transitio, solidarisk borgen

Region Skåne har tecknat borgen för AB Transitios lån och leasingavtal enligt följande (utestående krediter):

Handelsbanken Finans, 10 tåg	599 Mkr				
SEB/SEK, 6 tåg	418 Mkr				
SEB/NIB, 8 tåg	582 Mkr				
NIB, 10 tåg	892 Mkr				
Bedömda termineringskostn	88 Mkr				
<b>Summa AB Transitio med regressrätt</b>	<b>2 881</b>	<b>2 302</b>	<b>2 351</b>	<b>2 302</b>	<b>2 351</b>

Borgensåtagandena har tecknats solidariskt av AB Transitios ägare vilka utgörs av landsting och kommunalförbund. Borgensteckningen har skett i enlighet med det fullmäktigebeslut om borgensutfästelse och det regressavtal som ingicks när Region Skåne beslutade om delägarskap i AB Transitio.

<b>SUMMA INKL BORGEN MED REGRESSRÄTT</b>	<b>5 363</b>	<b>4 516</b>	<b>4 174</b>	<b>4 516</b>	<b>4 174</b>
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

## Noter till resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys (miljoner kronor)

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2017	2016	2017	2016
<b>NOT 25. ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER<sup>1</sup></b>				
<b>Visstidspension</b>				
Förtroendevaldas vistidspension före aviserad avgång.	9	11	9	11
Pensionsskuld för inkomstsamordnad vistidspension. Om reducering på grund av inkomst skulle upphöra för vistidspensioner, inklusive löneskatt.	6	12	6	12
<b>AB Busspunkten i Helsingborg</b>	62	67	62	67
Om hyresgäst saknas garantier Skånetrafiken bashyresintäkten.				
<b>Busstoppen i Kristianstad AB</b>	28	31	28	31
Om hyresgäst saknas garantier Skånetrafiken bashyresintäkten				
<b>Jernhusen verkstäder AB</b>	50	55	50	55
Om hyresgäst saknas garantier Skånetrafiken bashyresintäkten				
<b>Återköpsklausuler i entreprenadavtal</b>				
<b>avseende bussar<sup>2</sup></b>	165	165	165	165
<b>SUMMA</b>	<b>321</b>	<b>340</b>	<b>321</b>	<b>340</b>

1. Region Skåne ansvarar som delägare i Patientförsäkringen LÖF för bolagets förbindelser till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie landstinget har att erlagga för vart år som förlust har uppkommit i patientförsäkringen. År 2017 uppgår premien till 184,7 Mkr och 2016 till 167,3 Mkr.

2. Fördelning av återköpsklausulernas förfall:

2018	2019	Totalt 2018-2019	Totalt 2020-2024
0	29	29	136

Vid avtalsförfall finns klausul som stipulerar att Region Skåne ska köpa bussar ifall entreprenören vill det. Avser bussflottans restvärde vid avtalsförfall.

## Investeringar

Miljoner kronor	BUDGET		UTFALL	
	Total investeringsutgift (total projektbudget)	därav 2017	Totalt utfall t o m 2017	därav 2017
<b>BYGGINVESTERINGAR</b>				
<b>Bygginvesteringar över 100 miljoner kronor</b>				
<b>Kollektivtrafik</b>				
Öresundsstågsdepån Hässleholm	1 367	177	147	119
Spårvagnsdepå Lund	20	0	18	17
<b>Summa</b>	<b>1 387</b>	<b>177</b>	<b>165</b>	<b>136</b>
<b>Hälsa- och sjukvård</b>				
Rättpsykiatri, Skånevård Sund	487	0	464	13
Nya sjukhusområdet i Malmö <sup>1</sup>	12 294	640	1 575	465
Nya sjukhusområdet i Lund <sup>1</sup>	870	233	315	82
Nya sjukhusområdet i Helsingborg <sup>1</sup>	5 467	561	1 375	499
Hälsostaden i Ängelholm, planering (extern förhyrning)	0	0	0	0
Koncentration barn- och ungdomsverksamhet i Malmö (planering)	18	3	0	0
Operationsbyggnad i Hässleholm (planering)	13	5	2	0
<b>Summa</b>	<b>19 149</b>	<b>1 442</b>	<b>3 730</b>	<b>1 060</b>
<b>Bygginvesteringar under 100 miljoner kronor</b>				
Vård och hälsa <sup>1</sup>	419	161	322	103
Ej använd ram	0	156	0	0
<b>Servicenämnden</b>				
Fastighetsägarinvesteringar <sup>1</sup>	703	271	567	259
Övriga investeringar Regionservice	192	55	146	64
<b>SUMMA BYGGINVESTERINGAR</b>	<b>21 849</b>	<b>2 261</b>	<b>4 930</b>	<b>1 622</b>
<b>UTRUSTNINGSPROJEKTER</b>				
Pågående utrustningsobjekt, vård och hälsa <sup>1</sup>	1 723	547	966	544
Ej använd ram		62		
Kollektivtrafiken, varav	2 524	544	1 264	534
– nya Pågatåg 70–99	2 071	450	1 023	322
– övrig utrustning <sup>2</sup>	453	94	241	212
<b>SUMMA UTRUSTNINGSPROJEKTER</b>	<b>4 247</b>	<b>1 152</b>	<b>2 230</b>	<b>1 079</b>
<b>Servicenämnden</b>				
Utrustning <sup>1,2</sup>	222	67	67	61
<b>Regionstyrelsen</b>				
Utrustning pågående projekt	0	0	0	1
Ej använd ram, bygg och utrustning	0	239	0	0
<b>Summa</b>	<b>0</b>	<b>239</b>	<b>0</b>	<b>1</b>
<b>SUMMA INVESTERINGAR TOTALT</b>	<b>26 317</b>	<b>3 719</b>	<b>7 228</b>	<b>2 762</b>
Kreditivränta, bygg	0	30	0	27
Kreditivränta, tåg	0	4	0	4
<b>INVESTERINGAR, inklusive kreditivränta</b>	<b>26 317</b>	<b>3 753</b>	<b>7 228</b>	<b>2 793</b>

1. Utfall 83 Mkr 2017 utrustning budgeterat som bygginvestering, (32,7 NSL, 4,4 NSM, 0,5 Mkr NSH, 10,2 Mkr HS under 100 Mkr, 29,3 Mkr fastighetsägarinvesteringar).

2. Varav 44 Mkr avser immateriella investeringar.

## Leasingredovisning

	FÖRFALLOTIDPUNKT		
	Inom 1 år	Senare än 1 år men inom 5 år	> 5 år
Framtida minimileasavgifter per 2017-12-31			
<b>NOT 1. OPERATIONELL LEASE GIVNING</b> Icke uppsägningsbara avtal överstigande 1 miljon kronor.			
Fastigheter, extern uthyrning	77	177	67
<b>SUMMA</b>	<b>77</b>	<b>177</b>	<b>67</b>
<b>NOT 2. OPERATIONELL LEASING</b> Icke uppsägningsbara avtal överstigande 1 miljon kronor.			
Mark och byggnader	2	9	21
Fastigheter, extern inhyrning,	707	1 514	1 622
MT-utrustning	57	104	56
Övriga maskiner och inventarier	24	30	0
<b>SUMMA</b>	<b>789</b>	<b>1 656</b>	<b>1 699</b>
<i>Minimileasavgifter för operationella leasingavtal vars värde understiger 1 miljon kronor uppgår till 7 miljoner kronor,</i>			
<b>NOT 11, 12. FINANSIELL LEASING</b> Finansiella leasingåtaganden, avtal tecknat fr o m 2003-01-01, avtal överstigande 1 miljon kronor			
Parkeringshus III Lund	1	29	0
Parkeringshus Helsingborg	3	14	70
CRC	17	99	280
Öresundståg, 5 st	191	0	0
Öresundståg, 10 st	21	518	0
<b>SUMMA</b>	<b>232</b>	<b>660</b>	<b>350</b>
<i>Leasingavgifter för finansiella leasingavtal 2017 uppgick till -5 miljoner kronor, och snitträntan uppgår vid årets slut till -0,32 procent.</i>			

Jämförelser med andra Källa: SKL och SCB

LANDSTING/ REGION	LÅNGSIKTIG KAPACITET				KORTFRISTIG BEREDSKAP			
	Justerad landstings- skattesats	Soliditet	Egenfinansie- ringsgrad av investeringar	Relativ nettokostn. utveckling	Justerad landstings- skattesats	Kassa- likviditet	Resultat före jämförelse- störande poster	Nettokostn. utveckling per invån.
Stockholm (koncern)	11,58	-12%	46%	0,1%	11,58	40%	3,0%	2,3%
Västra Götaland (koncern)	11,30	-41%	53%	-1,3%	11,30	131%	1,2%	5,4%
Skåne (koncern)	10,94	-77%	37%	-0,3%	10,94	48%	-0,9%	2,2%
<b>Medelvärde landsting/regioner i Sverige</b>	<b>11,42</b>	<b>-26%</b>	<b>56%</b>	<b>-0,3%</b>	<b>11,42</b>	<b>121%</b>	<b>1,6%</b>	<b>3,5%</b>

**Definitioner Finansiella nyckeltal**

**Justerad landstingskattesats:** Landstingens skattesats justeras för olikheter i verksamhetsansvar baserat på landstingens faktiskt redovisade kostnader för kollektivtrafik, hemsjukvård, färdtjänst och utbildning, framtagen av SKL.

**Soliditet:** Eget kapital – pensionsförmåner intjänade före 1998 samt löneskatt som redovisas utanför balansräkningen/totala tillgångar.

**Skattefinansieringsgrad av investeringar:** Resultat före extraordinära poster plus avskrivningar/investeringar exklusive finansiella investeringar.

**Relativ nettokostnadsutveckling:** Nettokostnadsutveckling i relation till real utveckling av rikets skatteunderlag t och t-5. 5-årsperspektiv.

**Kassalikviditet:** Kortfristiga fordringar och placeringar samt kassa och bank/kortfristiga skulder.

**Resultat före jämförelsestörande poster:** Resultat före extraordinära poster/nettokostnader.

**Nettokostnadsutveckling/invånare:** Nettokostnadsutveckling, nettokostnad år t/nettokostnad år t-1 justerad för befolkningsutveckling totalt, skatteväxling, etc.

## VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER 2016, KRONOR PER INVÅNARE

LANDSTING/ REGION	Primär- vård	Spec. somatisk vård	Spec. psyk. vård	Övr. hälso- o sjukvård	Politisk verk. HoS	Läkem. inom förmån.	TOTAL HoS exkl tandvård	Tand- vård	TOTAL HoS inkl tandvård	TOTAL Regional utveckl.	Trafik o infrast.
Stockholm	4 432	13 831	2 770	2 343	85	2 063	25 524	453	25 977	4 564	4 260
Västra Götaland	4 696	11 821	1 838	2 526	124	1 917	22 922	623	23 544	3 811	2 580
Skåne	4 209	13 807	1 918	1 548	105	2 176	23 763	544	24 307	2 397	1 763
<b>Medelvärde landsting/regioner i Sverige</b>	<b>4 200</b>	<b>13 700</b>	<b>2 180</b>	<b>2 110</b>	<b>132</b>	<b>2 259</b>	<b>24 652</b>	<b>593</b>	<b>25 245</b>	<b>2 948</b>	<b>2 278</b>



## Driftsredovisning

Miljoner kronor	Region- bidrag	Verksam- hetens intäkter	Verksam- hetens kostnader	Intäkter/kostn. utanför verk- samhet.res.	Resultat	Budget- avvikelse
<b>REGIONAL UTVECKLING</b>						
Kulturnämnden	309,9	207,0	-516,0	0,0	1,0	1,0
Kollektivtrafiknämnden	2 348,8	3 217,6	-5 425,2	-83,2	58,1	58,1
Regionala utvecklingsnämnden	203,9	104,4	-301,6	0,0	6,7	6,7
<b>Summa regional utveckling</b>	<b>2 862,6</b>	<b>3 529,1</b>	<b>-6 242,7</b>	<b>-83,2</b>	<b>65,7</b>	<b>65,7</b>
<b>HÄLSO- OCH SJUKVÅRD</b>						
Habiliterings- och hjälpmedelsnämnden	722,2	72,4	-781,4	-0,7	12,5	12,5
Sjukvårdsnämnd Sus	9 023,0	5 186,1	-14 799,0	-20,3	-610,2	-629,0
Sjukvårdsnämnd Sund	5 572,9	2 261,1	-7 948,8	-8,3	-123,2	-133,6
Sjukvårdsnämnd Kryh	3 371,9	1 431,9	-4 967,2	-4,2	-167,6	-175,5
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	13 111,4	2 398,9	-15 867,6	-3,6	-360,9	-361,3
– Hälsa- och sjukvårdsnämnden <sup>1</sup>	13 111,4	767,2	-14 230,9	-0,5	-352,8	-352,8
– Medicinsk serviceförvaltning	0,0	1 740,9	-1 738,1	-2,8	0,0	0,0
– Hälsostaden	0,0	588,8	-596,6	-0,3	-8,1	-8,5
<b>Summa hälso- och sjukvård</b>	<b>31 801,4</b>	<b>11 350,3</b>	<b>-44 364,0</b>	<b>-37,1</b>	<b>-1 249,4</b>	<b>-1 286,9</b>
<b>VERKSAMHETSSTÖD OCH ÖVRIGA NÄMNDER</b>						
Service- och förvaltningsnämnden	0,0	3 646,1	-3 417,4	-166,1	62,5	-9,3
– Regionservice	0,0	1 962,6	-1 952,4	-2,5	7,6	-39,4
– Regionfastigheter	0,0	2 088,7	-1 870,1	-163,6	55,0	30,2
Regionstyrelsen	1 508,7	1 603,6	-2 941,2	-1,7	169,4	169,4
Personalnämnden	136,3	21,8	-120,0	0,0	38,0	38,0
Södra Regionvårdsnämnden	0,0	5,3	-5,3	0,0	0,0	0,0
Patientnämnden	15,4	0,2	-13,5	0,0	2,1	2,1
Revisionen	18,7	0,2	-14,9	0,0	4,0	4,0
<b>Summa verksamhetsstöd/övriga</b>	<b>1 679,1</b>	<b>5 277,1</b>	<b>-6 512,3</b>	<b>-167,8</b>	<b>276,1</b>	<b>204,3</b>
<b>SUMMA NÄMNDER OCH STYRELSE</b>	<b>36 343,1</b>	<b>20 156,5</b>	<b>-57 119,1</b>	<b>-288,1</b>	<b>-907,6</b>	<b>-1 016,8</b>
Central finansiering	-36 343,1	590,5	-250,2	37 148,0	1 145,2	879,5
Eliminering av interna poster	0,0	-12 361,2	12 361,2	0,0	0,0	0,0
<b>SUMMA REGION SKÅNE</b>	<b>0,0</b>	<b>8 385,8</b>	<b>-45 008,1</b>	<b>36 859,9</b>	<b>237,6</b>	<b>-137,4</b>
<b>Bolag före bokslutsdispositioner</b>						
– Region Skåne holding AB	0,0	83,8	-88,1	0,0	-4,3	-4,3
– Folktandvården Skåne AB	0,0	1 184,7	-1 150,3	-4,4	30,1	2,0
<b>Koncernelimineringar och bokslutsdispositioner</b>	<b>0,0</b>	<b>-773,4</b>	<b>777,7</b>	<b>-34,7</b>	<b>-30,4</b>	<b>-14,6</b>
<b>SUMMA KONCERNEN</b>	<b>0,0</b>	<b>8 881,0</b>	<b>-45 468,8</b>	<b>36 820,8</b>	<b>233,1</b>	<b>-154,2</b>

1. Hälsa- och sjukvårdsnämnden exklusive Medicinsk serviceförvaltning och Hälsostaden.

## Fem år i sammandrag

	2013	2014	2015	2016	2017
Skattesats (kr)	10,39	10,69	10,69	10,69	10,69
Intäkter från skatt, statsbidrag och utjämning (Mkr)	30 637	32 266	33 720	35 731	37 609
Verksamhetens nettokostnader (Mkr)	29 133	31 334	33 132	35 239	36 622
Intäktsutveckling (%)	2,7%	5,3%	4,5%	6,0%	5,3%
Nettokostnadsutveckling (%)	2,0%	7,6%	5,7%	6,4%	3,9%
Nettokostnadsutveckling exklusive jämförelsestörande (%)	1,9%	6,0%	6,0%	5,8%	3,9%
Årets resultat (Mkr)	-2 158	647	32	103	238
Eget kapital (Mkr), blandmodellen	-1 385	-1 514	-2 072	-2 692	-3 015
Eget kapital (Mkr), fullfonderingsmodellen	-21 092	-20 446	-20 414	-20 311	-20 073
Likviditet per 31/12 (Mkr)	3 303	4 106	1 615	1 913	1 506
Låneskuld per 31/12 (Mkr)	5 512	5 547	4 749	5 568	5 565
Investeringsutgifter (Mkr)	1 825	1 839	2 357	2 582	2 793
Pensionsförpliktelser intjänade fr o m 1998 (Mkr)	10 203	11 027	11 932	12 839	13 966
Pensionsförpliktelser intjänade t o m 1997 (Mkr)	19 708	18 932	18 343	17 619	17 058
Totala pensionsförpliktelser (Mkr)	29 911	29 959	30 275	30 474	31 024
Soliditet, enligt blandmodell (%)	-6%	-6%	-9%	-11%	-12%
Soliditet, enligt fullfonderingsmodell (%)	-90%	-83%	-87%	-81%	-77%
Sveriges folkmängd (31/12)	9 644 864	9 747 355	9 851 017	9 995 153	10 120 242
Skånes folkmängd (31/12)	1 274 069	1 288 908	1 303 627	1 324 565	1 344 689
Andel i Skåne	13,21%	13,22%	13,23%	13,25%	13,29%
Antal medarbetare	31 720	32 378	33 435	34 589	34 957
Använd tid för anställda omräknat till heltid <sup>1</sup>		23 760	24 597	25 353	25 924
Sjukfrånvaro kalenderdagar per medarbetare	17,6	19,0	20,4	21,3	20,7
Sjukfrånvaro, kvinnor	19,3	20,9	22,5	23,4	22,8
Sjukfrånvaro, män	10,4	11,1	12,3	13,0	12,5

1. Jämförelsesiffror saknas före 2014

## Koncerninterna mellanhavanden

	Ägarandel %	KONCERNBIDRAG		FÖRSÄLJNING OCH DRIFTBIDRAG	
		Givna	Mottagna	Köpare	Säljare
<b>Region Skåne</b>		<b>39</b>	<b>43</b>	<b>885</b>	<b>206</b>
Region Skåne Holding AB	100 %	39		88	84
- Folktandvården Skåne AB	100 %		39	172	536
- Malmö Opera och Musikteater AB	90 %				193
- Skånes Dansteater AB	90 %	4		1	45
- Skåne Care AB	100 %			24	
- Business Region Skåne AB	85 %			77	72
- Tourism in Skåne AB	85 %			2	30
- Invest in Skåne AB	85 %			2	20
- Event in Skåne AB	85 %			1	11
- Film i Skåne AB	85 %			0	22
- Innovation Skåne AB	100 %			2	27
Region Skåne Depå Hässleholm AB	100 %				
Skåne European Office (Belgien)	100 %				6

Tabellen visar ekonomiska mellanhavanden mellan Region Skåne och de majoritetsägda bolagen och dess underkoncerner i enlighet med Rådet för kommunal redovisningsrekommendation 8.2. Beloppen avser faktiska belopp, ej utifrån ägd andel.

## Vårdproduktion och vårdkonsumtion

	2016			2017			Förändring		
	Egen regi	Annan regi	Totalt	Egen regi	Annan regi	Totalt	Egen regi	Annan regi	Totalt
<b>Skånes folkmängd</b>			<b>1 319 663</b>			<b>1 342 180</b>			<b>1,7%</b>
<b>SOMATISK VÅRD</b>									
Vårdtillfällen	163 407	3 580	166 987	156 215	4 040	160 255	-4%	13%	-4%
– varav Avancerad sjukvård i hemmet	3 280		3 280	3 333		3 333	2%		2%
Vård dagar	945 382	16 084	961 466	920 904	16 848	937 752	-3%	5%	-2%
– varav Avancerad sjukvård i hemmet	127 562		127 562	129 843		129 843	2%		2%
Läkarbesök	1 284 669	463 564	1 748 233	1 288 777	455 088	1 743 865	0%	-2%	0%
Övriga besök	814 427	127 904	942 331	812 024	131 475	943 499	0%	3%	0%
Kvalificerade distanskontakter	227 692	8 433	236 125	233 508	7 807	241 315	3%	-7%	2%
<b>PSYKIATRISK VÅRD</b>									
Vårdtillfällen	11 637	–	11 637	11 989	–	11 989	3%		3%
Vård dagar	169 765	–	169 765	167 608	–	167 608	-1%		-1%
Läkarbesök	103 763	56 151	159 914	97 710	50 102	147 812	-6%	-11%	-8%
Övriga besök	475 970	139 014	614 984	468 448	153 808	622 256	-2%	11%	1%
Kvalificerade distanskontakter	49 042	631	49 673	51 416	2 278	53 694	5%	261%	8%
<b>PRIMÄRVÅRD</b>									
Läkarbesök	1 002 828	823 875	1 826 703	973 241	815 744	1 788 985	-3%	-1%	-2%
Övriga besök	1 974 084	1 891 269	3 865 353	1 884 170	1 880 553	3 764 723	-5%	-1%	-3%
Kvalificerade distanskontakter	3 161 223	1 575 293	4 736 516	3 249 050	1 695 173	4 944 223	3%	8%	4%
<b>HABILITERING</b>									
Läkarbesök	3 895	–	3 895	3 699	–	3 699	-5%		-5%
Övriga besök	153 742	–	153 742	149 891	–	149 891	-3%		-3%
Kvalificerade distanskontakter	16 849	–	16 849	18 551	–	18 551	10%		10%
<b>VÅRD I ANDRA LANDSTING</b>									
Vårdtillfällen	2 761	434	3 195	2 862	379	3 241	4%	-13%	1%
Vård dagar	16 851	2 431	19 282	16 532	1 106	17 638	-2%	-55%	-9%
Öppen vård <sup>1</sup>	37 560	27 954	65 514	39 499	58 715	98 214	5%	110%	50%

1. Inklusive digitala vårdkontakter

Totalt gjorde skåningarna drygt 9 miljoner sjukvårdsbesök, och 163 000 sjukhusvårdtillfällen under 2017. All vårdkonsumtion (slutenvård, läkarbesök, övriga besök, privat och ofentlig vård) har totalt minskat med 1,0 procent jämfört med 2016. Slutenvården har för 2017 en minskning på 3,2 procent, och besök inom öppenvård en minskning på 1,2 procent. Minskningen av vårdproduktionen och -konsumtionen är densamma som för övriga Sverige och kan bland annat förklaras av både en effektivisering och en förflyttning till nya vårdformer. Exempelvis vårdtillfälle blir läkarbesök, läkarbesök blir sjuksköterskebesök, sjuksköterskebesök blir telefonkontakt. Många återbesök idag är enbart en telefonkontakt och besök inför operation kan idag göras på operationsdagen – en positiv utveckling för både patienterna och ekonomin.

Cirka 47 procent av primärvårdens kontakter 2017 består av distanskontakter. Distanskontakter består av kvalificerade

brev, telefonkontakter och digitala vårdkontakter, som ska ersätta ett vanligt besök. I denna grupp kan även vårdkontakter som 1177 Vårdguidens e-tjänster, där man kommer i kontakt med sin vårdgivare, ingå. Antalet kvalificerade distanskontakter ökade med cirka 5 procent jämfört med 2016.

Specialistvården och psykiatrin har en mycket lägre andel distanskontakter, men även där ses en ökning.

Andelen privat vård har varit växande under flera år, men ligger 2017 på ungefär samma nivå som 2016 på alla vårdområden.

Köpt vård i andra landsting har ökat med cirka 50 procent, från cirka 64 000 kontakter till 97 000 kontakter. Ökningen består huvudsakligen av de nyetablerade digitala vårdcentralerna. De digitala vårdkontakterna för köpt vård registreras idag felaktigt som läkarbesök, varvid det exakta antalet är ungefärligt.

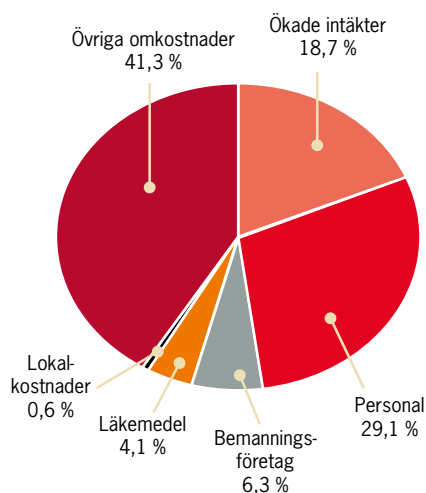
## Ekonomiska åtgärder för en ekonomi i balans

I syfte att dämpa kostnadsutvecklingen och förbättra det ekonomiska resultatet har verksamheten, nämnder, regionstyrelsen och regionfullmäktige bedrivit ett omfattande arbete med åtgärder som leder till besparingar. Samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar (Sus, Sund, Kryh och Hälsostaden), hälso- och sjukvårdsnämnden och servicenämnden redovisar ett underskott i ekonomin. Stort fokus har därför under året varit på att utarbeta resultatförbättrande åtgärder. Regionstyrelsen har under 2017 vid ett flertal tillfällen, förutom ordinarie månads- och delårsrapporter, behandlat särskilda ärenden rörande åtgärder för att nå en ekonomi i balans. I tertiärrapporten januari-april (T1) redovisades vidtagna ekonomiska åtgärder. I samband med delårsrapporten januari-augusti redovisades ett omfattande underlag som beskrev status i arbetet med ekonomiska åtgärder. Vid regionstyrelsens decembersammanträde rapporterade berörda nämnder till styrelsen hur arbetet fortskred.

Under årets sista månader framkom flera positiva tecken på att vidtagna åtgärder började ge effekt. Takten i nettokostnadsutvecklingen minskade månad för månad. Under de sista månaderna uppvisades till och med en negativ nettokostnadsutveckling inom en förvaltning.

Sammantaget redovisas resultatförbättrande åtgärder 2017 om totalt cirka 590 Mkr, jämfört med prognosticerat resultat om inga åtgärder vidtagits. Av dessa är cirka 20 procent ökade intäkter, och resterande 80 procent avser minskade kostnader. Utan detta omfattande arbete hade således Region Skånes samlade resultat varit motsvarande sämre. Trots detta kan dock konstateras att flera förvaltningar har en lång väg att gå för att nå en ekonomi i balans, medan andra förvaltningar uppvisar att beslutade och verkställda åtgärder gett avsedd effekt och att underskotten i ekonomin successivt minskar.

Flera av de beslutade och verkställda åtgärderna 2017 kommer medföra helårseffekter först 2018, vilket således innebär ytterligare förbättringar. Under 2017 beslutades även om åtgärder som innebär ett fortsatt och förstärkt fokus på arbetet med att nå en ekonomi i balans. Bland annat beslutades att ordinarie månadsrapport vid två tillfällen ska kompletteras med ett särskilt fokus på arbetet med resultatförbättrande åtgärder. Rapportering ska ske till regionstyrelsen i april och november 2018.



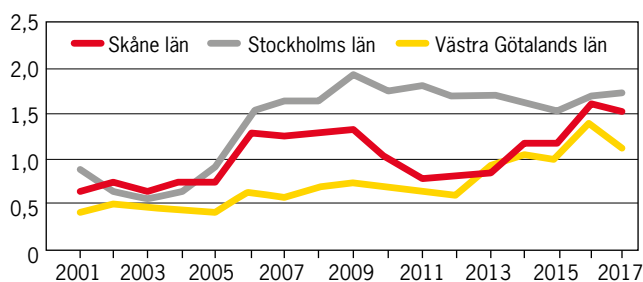
## Befolkningsförändringar

### Skånes befolkning ökar kraftigt

Under 2017 var Skånes befolkningsökning fortsatt mycket stor. Totalt ökade befolkningen med 20 124 individer, vilket dock är ungefär 800 personer färre än 2016 års rekordökning. Vid årsskiftet 2017/2018 hade Skåne totalt 1 344 689 invånare. Skånes befolkning ökade med 1,5 procent, vilket är på en historiskt hög nivå. Det är fortsatt den stora mängden asylsökande som kom till Sverige under hösten 2015 som påverkar folkökningen. I samband med att de folkbokförs i Sverige kommer de med i befolkningsstatistiken. Skåne har också en naturlig folkökning och ett positivt flyttnetto mot andra län i Sverige. Förutom Simrishamn och Perstorp ökade alla kommuner i Skåne sin befolkning under 2017. Störst ökning har Malmö, Helsingborg och Lund. Den västra delen av Skåne ökar snabbare än de östra.

Sverige som helhet ökade med 125 089 invånare vilket är en lägre folkökning än föregående år. Störst ökning bland Sveriges län hade Stockholms län med 39 083 invånare. Procentuellt hade dock Uppsala län högst andel med 2,1 procent. Skånes befolkningsökning hamnar på en andraplats bakom Stockholms län, medan Västra Götalands län halkat ner och nu inte alls ökar sin befolkning i samma takt.

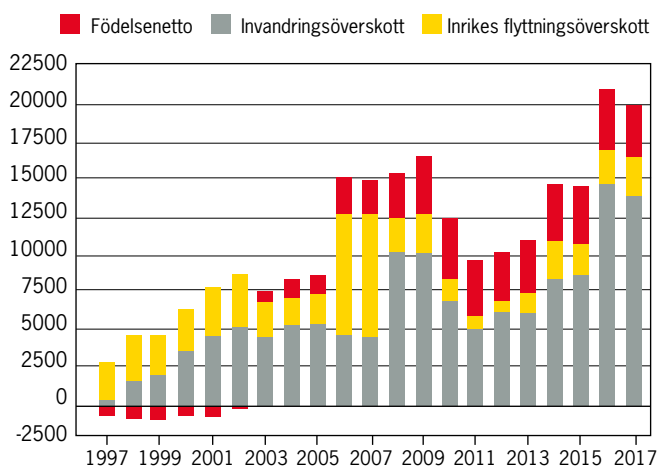
### Procentuell folkökning i Sveriges storstadslän



### Många immigranter och fortsatt många nyfödda.

Skånes befolkningsökning bestod till största del, cirka 70 procent, av nettoinflyttning av människor som flyttade till Skåne från andra länder. Den naturliga folkökningen, alltså antal födda minus antal avlidna personer, utgör ungefär 18 procent av Skånes totala folkökning, vilket är en liten minskning jämfört med 2016. Skånes inrikes flyttnetto, de personer som har flyttat till Skåne från andra delar av Sverige, ökade jämfört med 2016 men är fortsatt en liten del av folkökningen.

### Skånes befolkningsförändring 1997-2017



Naturlig folkökning = Födda > avlidna  
Nettoflyttning = Inflyttade – utflyttade

Vid *nettoinflyttning* är inflyttningen större än utflyttningen.  
Motsvarande är utflyttningen större än inflyttningen vid *nettoutflyttning*.

Nettoflyttningar kan även delas in i inrikes nettoflyttningar för flyttningar inom Sverige och utrikes nettoflyttningar som avser flyttrelationen med utlandet.

forts ►

## Befolkningsförändringar forts.

Kommun	Folkmängd	Folkökning	Födda	Avidna	Födelse- överskott	Inflyttade totalt	Utflyttade totalt	Flyttnings- netto totalt
Bjuv	15 429	227	161	151	10	1 489	1 274	215
Bromölla	12 699	74	129	136	-7	786	702	84
Burlöv	18 073	427	213	152	61	2 138	1 778	360
Båstad	14 796	182	107	163	-56	1 142	907	235
Eslöv	33 236	358	378	323	55	2 270	1 962	308
Helsingborg	143 304	2 757	1 723	1 294	429	9 771	7 473	2 298
Hässleholm	52 003	336	533	527	6	2 910	2 577	333
Höganäs	26 193	346	208	297	-89	1 754	1 321	433
Hörby	15 552	269	189	156	33	1 196	969	227
Höör	16 478	286	181	148	33	1 282	1 033	249
Klippan	17 462	243	169	191	-22	1 371	1 106	265
Kristianstad	84 151	960	948	814	134	4 290	3 459	831
Kävlinge	30 959	427	324	235	89	1 870	1 529	341
Landskrona	45 286	675	609	434	175	3 150	2 659	491
Lomma	24 264	377	192	178	14	1 599	1 235	364
Lund	121 274	2 732	1 136	796	340	12 215	9 825	2 390
Malmö	333 633	5 139	5 062	2 707	2 355	23 686	20 943	2 743
Osby	13 182	33	141	132	9	858	837	21
Perstorp	7 335	-3	85	79	6	778	793	-15
Simrishamn	19 376	-109	168	306	-138	1 406	1 380	26
Sjöbo	19 071	329	191	217	-26	1 386	1 032	354
Skurup	15 642	234	169	144	25	1 211	1 003	208
Staffanstorps	24 167	567	251	147	104	1 805	1 344	461
Svalöv	14 025	106	141	122	19	1 363	1 276	87
Svedala	21 074	303	193	166	27	1 457	1 181	276
Tomelilla	13 416	86	146	158	-12	934	839	95
Trelleborg	44 595	682	484	447	37	2 677	2 030	647
Vellinge	35 790	533	280	294	-14	2 284	1 737	547
Ystad	29 848	400	261	324	-63	2 087	1 626	461
Åstorp	15 828	300	165	126	39	1 544	1 284	260
Ängelholm	41 786	450	446	433	13	2 525	2 089	436
Örkelljunga	10 047	89	100	123	-23	831	721	110
Östra Göinge	14 715	309	163	140	23	1 471	1 185	286
<b>SKÅNE TOTALT</b>	<b>1 344 689</b>	<b>20 124</b>	<b>15 646</b>	<b>12 060</b>	<b>3 586</b>	<b>46 328</b>	<b>29 901</b>	<b>16 427</b>

# Utdrag ur revisionsberättelsen

Det ekonomiska resultatet är positivt med 238 miljoner kronor. Region Skåne har under året bedrivit aktivt arbete med besparingsåtgärder. Takten i nettokostnadsutvecklingen minskade under året. För hela året blev nettokostnadsökningen 3,9 procent, en minskning jämfört med föregående år med närmare två procentenheter, vilket dock överskrider den av fullmäktige fastställda nettokostnadsökningen på 1,5 procent.

Regionen har under en följd av år redovisat resultat som inte är förenliga med god ekonomisk hushållning vilket revisorerna framfört upprepad kritik mot. Revisorerna har också under tidigare år framfört kritik mot bristerna i den ekonomiska styrningen. Vi konstaterar att problemen kvarstår.

Vår bedömning är att den för sjukvården upprättade budgeten för 2017 inte var realistisk. Kostnadsvolymen är för stor i relation till beslutad budget. Det är uppenbart att intäkter och kostnader inte står i proportion till varandra samtidigt som brister i ledning, styrning, uppföljning och kontroll måste åtgärdas för att kunna åstadkomma en långsiktigt förbättrad ekonomi.

Vår bedömning är att Region Skånes resultatutveckling inte är förenlig med de av fullmäktige fastslagna finansiella målen. Vi anser vidare att Region Skånes ekonomiska situation inte är förenlig med en långsiktig stark ekonomi som fullmäktige har fastslagit.

Vi ser fortsatt allvarligt på Region Skånes ekonomiska situation. Revisorerna vill understryka betydelsen av att åtgärder vidtas i syfte att nå målen med god ekonomisk hushållning och de verksamhetsmässiga målen.

Vår granskning av hälso- och sjukvårdsnämnden visar att flertalet av fullmäktiges verksamhetsmässiga mål inte nås inom den skånska hälso- och sjukvården. Revisorerna bedömer att styrningen och ledningen av hälso- och sjukvårdsområdet bör förbättras, samtidigt som vi noterar att nämndens roll och ansvar kan förtydligas i flera aspekter

Vår samlade bedömning av sjukvårdsnämnderna SUS, Sund och Kryh är att flera av verksamheternas mål ej uppnås och verksamheternas ekonomi har stora underskott i jämförelse med fastlagd budget inför 2017. Vår bedömning är att det är uppenbart att budgeten inte var realistisk. Sjukvårdsnämnderna SUS och Kryh har under året utvecklat sitt arbete med

intern kontroll även om fortsatt förbättring är möjlig. För sjukvårdsnämnd Sund har arbetet med intern kontroll inte varit tillräckligt.

Vår granskning av kollektivtrafiknämndens arbete visar att detta sker på ett ändamålsenligt sätt trots att samtliga verksamhetsmässiga mål inte uppnås. Verksamheten bedrivs med tillfredsställande ekonomi. Nämndens arbete med intern kontroll har varit tillräckligt.

Vår granskning av regionala utvecklingsnämndens arbete visar att detta bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och att målen för verksamheten uppnås. Vi noterar att nämndens måluppföljning kan förbättras. Verksamheten bedrivs med tillfredsställande ekonomi. Nämndens arbete med intern kontroll har varit tillräckligt.

Servicenämnden redovisar ett positivt resultat med 63 miljoner kronor. Dock når inte servicenämnden det budgeterade avkastningskravet på 72 miljoner kronor. Verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och målen för verksamheten uppnås i huvudsak. Nämndens arbete med intern kontroll är tillräckligt.

Med beaktande av de synpunkter som lämnats här tillstyrker vi att regionfullmäktige godkänner årsredovisningen. Vi tillstyrker, trots allvarlig kritik avseende regionstyrelsen och kritik avseende hälso- och sjukvårdsnämnden och sjukvårdsnämnderna SUS, Sund och Kryh, att regionstyrelsen och samtliga nämnder samt dessas enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gånge verksamhetsåret.

Kristianstad den 27 mars 2018

## *Region Skånes revisorer*

Lars-Erik Lövdén	Louise Rehn Winsborg	Anders Arenhag
Rolf Bengtsson	Magnus Bergström	Jan Erlandsson
Hans Johansson	Jana Lund	Michael Michaelsen
Marie Nielsén	Mats Svanberg	Inger Åbonde
Stefan Larsson <sup>1</sup>		

Den fullständiga revisionsberättelsen finns att tillgå på Rådhus Skåne, Kristianstad, alternativt på [www.skane.se/revisionen](http://www.skane.se/revisionen).

1. Stefan Larsson är nyvald revisor fr o m 27 februari 2018 och har på egen begäran på grund av kort tid i uppdraget valt att inte underteckna revisionsberättelsen.

# Ekonomisk ordlista

## AFA

Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag.

## Anläggningstillgång

Tillgång avsedd för stadigvarande innehav, såsom fastigheter och inventarier.

## Avskrivning

Planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela anskaffningskostnaden över tillgångens livslängd.

## Avsättning

De betalningsförpliktelse som är säkra eller sannolika till sin existens, men där det finns osäkerhet beträffande beloppets storlek eller tidpunkten för betalning, till exempel avsättning för pensioner.

## Balanskrav

Balanskrav innebär att årets resultat ska överstiga noll. Från och med verksamhetsåret 2005 infördes en ändring i kommunallagen som innebär att negativa resultat ska återställas senast tre år efter att underskottet uppkommit. Om synnerliga skäl finns behöver resultatet inte återställas.

## Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid verksamhets-årets slut uppdelat på tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder.

## Diskonteringsränta

Kalkylränta. Den räntesats som uttrycker avkastningskrav på kapital.

## Eget kapital

Skillnaden mellan totala tillgångar och avsättningar och skulder enligt balansräkningen det vill säga nettoförmögenheten.

## Emittent

Utgivare av värdepapper.

## Extraordinära intäkter/kostnader

Intäkter eller kostnader som saknar tydligt samband med ordinarie verksamhet och är av sådan art att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet samt uppgår till väsentligt belopp.

## Finansiellt leasingavtal

Ett leasingavtal vari de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

## Immateriell tillgång

En tillgång som är identifierbar men icke-monetär. Tillgången är en resurs som förväntas ge ekonomiska fördelar i framtiden.

## Infrastrukturell investering

Byggande av väg eller järnväg som staten ansvarar för. Lämnade bidrag till infrastrukturell investering kan dock inte avse att helt finansiera en viss investering.

## Intern ränta

Kalkylmässigt beräknad räntekostnad grundad på anläggningstillgångarnas bokförda värde.

## Jämförelsestörande poster

Viktiga händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men viktiga att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder och mellan olika landsting.

## Kassaflödesanalys

Visar kassaflöden från den löpande verksamheten, investerings- och finansieringsverksamheten samt förändring av rörelsekapital. Summa av dessa komponenter utgör förändringen av likvida medel.

## Kortfristiga fordringar och skulder

Forordningar och skulder som förfaller till betalning inom ett år efter balansdagen.

## Kreditivränta

Kalkylmässigt beräknad räntekostnad under byggnadstid.

## Leasingavtal

Ett avtal enligt vilket en leasegivare på avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar.

## Likvida medel

Kontanter eller tillgångar som kan omsättas på kort sikt, till exempel kassa- och banktillgångar, postväxlar samt värdepapper som statskuldväxlar eller bankcertifikat.

## Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt. Kan uttryckas i olika mått, exempelvis rörelsekapital och ställas i relation till externa utgifter.

## Långfristiga fordringar och skulder

Forordningar och skulder som förfaller till betalning senare än ett år efter balansdagen.

## Omsättningstillgångar

Tillgång som beräknas innehas kortvarigt, exempelvis kundfordringar och förrädsartiklar.

## Patientrörlighetsdirektivet

EU:s patientrörlighetsdirektiv innebär att medborgare har rätt att få ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat EU- eller ESS-land. Svenska medborgare som vill söka vård utomlands vänder sig till Försäkringskassan som är den myndighet som hanterar ersättningsfrågan till både patienter och vårdgivare.

## Produktionsmix

Ett sammanvägt mått, mätt i antal poäng, för att mäta vårdproduktionen hos Region Skånes egna vårdgivare.

## Resultaträkning

Redovisning av samtliga intäkter och kostnader under en viss period, till exempel verksamhetsåret.

## RIPS

Riktlinjer för beräkning av pensionskostnad. Pensionskostnaden räknas som nuvärdet av alla framtida pensionsutbetalningar. Den diskonteringsränta som används för att beräkna pensionskostnaden avstämms utifrån utvecklingen av den tioåriga statsobligationsräntan. För att räntan ska vara stabil finns ett toleransintervall på  $\pm 1$  procent kring den fastställda diskonteringsräntan.

## Ränteswap

Swappar är finansiella instrument som innebär ett byte av kassaflöden mellan två parter på ett underliggande nominellt belopp.

## Rörelsekapital

Den del av kapitalet som står till förfogande för finansiering av utgifter, det vill säga skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

## Sammanställd redovisning

Sammanställning av resultaträkningar och balansräkningar för olika juridiska personer i vilka Region Skåne har ett betydande inflytande. Ger en helhetsbild av ekonomiska åtaganden oavsett i vilken juridisk form verksamheten bedrivs.

## Skattekraft

Är ett mått på skatteunderlag per invånare och kan uttryckas absolut i termer av kronor per invånare eller som relativ skattekraft (alltså som en andel av genomsnittlig skattekraft).

## Skatteunderlag

Det underlag man använder för beräkning av regionens skatteinkomster (består av personers och företags beskattningsbara inkomster och personers förmögenheter).

## Soliditet

Långsiktig betalningsförmåga, uttrycks vanligen som eget kapital i förhållande till totala tillgångar.

## Vårdkonsumtion

Den vård som Region Skåne finansierar produceras av Region Skånes egna vårdgivare, privata vårdgivare eller i annat landsting. Vårdkonsumtion är den vård som produceras till Region Skånes invånare oavsett var vården sker.

## Vårdproduktion

Den vård som produceras av Region Skånes egna vårdgivare till Skånes invånare och till invånare i andra landsting och huvudmän.



# Region Skånes engagemang i aktiebolag

## Region Skånes engagemang i aktiebolag

Region Skåne har valt att bedriva viss verksamhet i aktiebolagsform. Nedan presenteras de bolag som ingår i Region Skånes bolagskoncern där Region Skåne är majoritetsägare.

**Region Skåne Holding** är moderbolag i Region Skånes bolagskoncern och äger och förvaltar aktier i bolag som Region Skåne använder för att bedriva verksamhet som är till nytta för Skåne och dess medborgare.

### Viktiga händelser under året

Bolaget har under året på uppdrag av Region Skåne utfört insatser för marknadsföring av Skåne, för utveckling och etablering av befintliga och nya företag samt för att Skånes ska utvecklas som innovativ region. Arbete har skett genom uppdrag till dotterbolag.

### Ekonomi

Bolaget redovisar ett resultat före bokslutsdispositioner på -4,3 miljoner kronor. Koncernbidrag har erhållits med 43,4 miljoner kronor och koncernbidrag har lämnats med 39 miljoner kronor. Årets resultat blev 0,1 miljoner kronor.



FOLK  
TAND  
VÅRDEN  
SKÅNE

**Folk tandvården Skåne AB** har cirka 1 400 heltidsanställda och kliniker för allmäntandvård, specialisttandvård och sjukhustandvård. Nästan 80 procent av alla barn och ungdomar, 3-21 år, och cirka 25 procent av de vuxna får tandvård hos Folk tandvården Skåne.

Folk tandvården Skåne erbjuder komplett och modern tandvård baserad på gedigen kunskap, erfarenhet och forskning. Vårdfilosofin är att vara hälsofrämjande, vävnadsbevarande och förebyggande.

### Viktiga händelser under året

Under året har en uppdatering och revidering av affärsplan och strategier för 2018-2021 samt aktivitetsplaner kopplade till dessa gjorts. Arbetet med etablering av Leendecentralen i Lund (nytt huvudkontor, integrerad klinik samt centrum för munhälsa) har varit intensivt. Inflyttning planeras under försommaren 2018.

Folk tandvården Skåne Academy fortsätter att erbjuda ett brett utbud av vidareutbildning till alla medarbetare och programmet för chefs- och ledarutveckling fortsatte under våren med stort deltagande. Under första tertiet har samtliga receptionister gått en tredagars utbildning i service och bemötande.

Ett projekt för att öka tillgängligheten, antalet kunder och optimera lokalutnyttjandet startades under året. Klinikerna i Bunkeflo och Hörby har under året ersatts av nya moderna kliniker. Folk tandvården Skåne tilldelades under våren pris som Årets Pactaföretag 2017.

### Ekonomi

Folk tandvården Skåne redovisar för 2017 ett positivt resultat före bokslutsdispositioner på 30,1 miljoner kronor. Prognosticerat resultat för helåret var 28,1 miljoner kronor. Bolaget har lämnat koncernbidrag på 39 miljoner kronor. Omsättningen uppgår till 1 184,7 miljoner kronor. Investeringarna uppgår till 33 miljoner kronor. Årets totala resultat är 26,6 miljoner kronor.



**Innovation Skåne AB** har i uppdrag att stödja utvecklingen av innovationer och entreprenörskap i Skåne med särskild inriktning mot innovativa uppstarts företag samt att stödja utvecklingen av innovationer, förbättringsaktiviteter och entreprenörskap i Region Skånes egna verk-

samheter. Bolaget ska främja och utveckla möjligheten till industrikontakter, provningar och införande av innovativa lösningar i Region Skånes samtliga verksamheter med särskilt fokus på att stödja utvecklingen av life science-sektorn i Skåne.

### Viktiga händelser under året

Under 2017 har ett antal verksamhetsstödande projekt dragits igång inom hälso- och sjukvård, vilket resulterat i insatser i 16 aktiva projekt. Dessutom har Innovation Skåne drivit Materials Business Center, HealthTech Nordic och Lightning Metropolis som internationella projekt. Kontakter med Skånetrafiken har etablerats för eventuella gemensamma framtida projekt inom framtida transportsystem. Affärsrådgivning har getts till 135 entreprenörer och startups och Anställdas idéer har emottagit 173 idéer varav 10 har blivit licensaffärer.

### Ekonomi

Verksamheten har omsatt 42,0 miljoner kronor under 2017, med ett grunduppdrag finansierat från Region Skåne på 18,5 miljoner kronor, men med ett resultat på -0,8 miljoner kronor.



**Skåne Care** är ett helägt dotterbolag till Region Skåne Holding AB som i sin tur är helägt av Region Skåne. Skåne Care AB har i uppdrag att bedriva vårdexport. Bolagets arbete tar stöd i offentlig exportfrämjande verksamhet på regional och nationell nivå. Internationella samförståndsavtal tecknade av Region Skåne och nationella officiella aktörer ger en viktig vägledning för val av geografi och verksamhetsinriktning.

### Viktiga händelser under året

Bolaget arbetade under 2017 med tre verksamhetsområden: konsulttjänster, utbildning och planerad vård. Utbild-

ningsinsatserna har främst bestått i utbildning av specialitälkare från tredje land. Bolaget har under året som gått satsat på att utveckla verksamhetsområdet konsulttjänster med sikte på nya marknader. Sådana avtal möjliggör kortare tjänstgöring utomlands för regionens medarbetare och bidrar till att göra Region Skåne till en mer attraktiv arbetsgivare och föra in ny kompetens i verksamheten. Arbetet med konsulttjänster bar frukt under året och bolaget genomförde bland annat ett större projekt inom strokesjukvård på ett allmänsjukhus i Förenade Arabemiraten. Inom planerad vård utgjorde det fortsatta samarbetet med Island och Norge viktiga komponenter.

#### Ekonomi

Bolagets nettoomsättning var 41,1 miljoner kronor under 2017. Resultatet efter finansiella poster var 4,4 miljoner kronor 2017, motsvarande 11 procent av nettoomsättningen. Bolaget lämnar ett koncernbidrag för året på 4,4 miljoner kronor.



**Malmö Opera och Musikteater** ägs till 90,03 procent av Region Skåne via Region Skåne Holding AB. Malmö Stad äger 9,97 procent av bolaget. Som en följd av ägarbildningen och ägarnas överenskommelse omfattar verksamheten, förutom uppsättningarna på stora scenen, även regional turnéverksamhet och barn- och ungdomsverksamheten Operaverkstan. Malmö Opera har enligt bolagsordningen till uppgift att utöva teaterverksamhet med huvudsaklig inriktning på musikteater i hela dess bredd, främst genom egen ensemble, samt att driva därmed förenlig verksamhet.

#### Viktiga händelser under året

En ny VD, Michael Bojesen, tillträdde sin tjänst den 1 juli 2017. Antalet besök, 197 398, under året var något lägre än under föregående år och biljettintäkterna sjönk från 63,5 miljoner kronor till

52,0 miljoner kronor. Uppsättningarna var dock av oförändrat hög nivå.

#### Ekonomi

Den totala omsättningen under 2017 uppgick till 295,1 miljoner kronor. Huvuddelen av intäkterna (71 procent) utgörs av bidrag erhållna via Region Skåne, Malmö stad, Statens kulturråd. Biljettintäkterna uppgick till 52,0 miljoner kronor (63,5 miljoner kronor) medan övriga intäkter uppgår till 32,5 miljoner kronor (34,1 miljoner kronor). Årets resultat före bokslutsdispositioner är en förlust om 45 miljoner kronor. Det fria egna kapitalet uppgår, efter hållande av 39 miljoner kronor i koncernbidrag, vid årets slut till 14,1 miljoner kronor. Tillsammans utgör totalt eget kapital 34,1 miljoner kronor, vilket innebär att Malmö Opera även fortsatt står finansiellt starkt och har en hög soliditet.

## Skånes Dansteater

**Skånes Dansteater** har ett regionalt ansvar att producera, främja, stärka och utveckla dansverksamheten i Skåne genom en verksamhet som kännetecknas av hög konstnärlig kvalitet.

#### Väsentliga händelser under året

Arbetet har följt upprättad verksamhetsplan. Ett särskilt samarbete sker inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige. Vår dialogverksamhet fortsätter utvecklas. Att framhålla särskilt är arbetet med *Dans för Parkinsons*, *Dans och integration* samt *Dans och funktionsnedsättning*.

Årets stora produktioner var *Spectrum*, *Something about wilderness*, *Sånger från en inställd skilsmässa* samt en återuppsättning och fullskalig filmning av *The feeling of going*.

100 föreställningar och 178 dialogaktiviteter har genomförts och nått 28 505 personer (publik och deltagare).

Dansteaterns styrelse har beslutat om en ny utvecklingsplan för åren 2018-2021 och gett VD i uppdrag att börja sondera möjligheterna att hitta

större lokaler med ett bättre geografiskt läge.

#### Ekonomi

Inför 2017 äskade bolaget hos ägaren om 2,4 miljoner kronor för det tredje och uppskjutna sista året i bolagets utvecklingsplan 2014-2016. Äskandet reviderades senare till 1,6 miljoner kronor men som inte heller det beviljades. Skånes Dansteater budgeterade därefter för ett underskott. Under våren har bolaget haft vissa oförutsedda kostnadsökningar. Kostnaderna är av engångskaraktär och följer inte med in i 2018. Årets resultat slutar på -1,6 miljoner kronor. Den totala omsättningen var 54,5 miljoner kronor.

## business region skåne

**Business Region Skåne** (BRS) med fyra dotterbolag, har till uppgift att främja investeringar, export, turism, evenemang och filmverksamhet i Skåne. Bolagen ska gemensamt utveckla, samordna och utveckla marknadsföringen av Skåne samt Öresundsregionen. Bolaget drivs utan vinstsyfte.

#### Viktiga händelser under året

Styrelsen beslutade i juni 2017 att tillsätta Susanne Magnusson som VD från den 11 augusti. Ägardirektiven i dotterbolagen har reviderats. Styrelseutvärdering är genomförd i alla dotterbolag.

Dotterbolagen i koncernen visar på fortsatt starka framgångar som är resultat av fleråriga insatser. Koncernen arbetar med flera gemensamma strategiska projekt, såsom utveckling, förnyelse och förankring av varumärket Skåne och en förbättrad generell digital närvaro.

Koncernen har via avtal med *Greater Copenhagen & Skåne Committee* arbetat med uppdrag kring implementeringen av varumärket Greater Copenhagen i Skåne och stärkt bilden av Skåne. BRS har även uppdrag för projekten *Internationell marknadsföring*, *En digitaliserad investorportal* och *One Point Entry* i Skåne.

## Ekonomi

Moderbolaget avslutar året med ett resultat på 59 000 kronor och en nettoomsättning på 83,8 miljoner kronor. Balansomslutningen ligger på 24 miljoner kronor.

## event in skåne

part of business region skåne

**Event in Skåne** marknadsför Skåne som en eventregion. Event in Skåne AB ska vara ett kompetenscentrum och en samverkanspartner vad gäller event i Skåne samt verka för att fler, större och bättre evenemang, mässor och kongresser förläggas till Skåne.

### Viktiga händelser under året

Bolaget har identifierat, värderat och värvat evenemang tillsammans med kommuner och arenaägare i Skåne samt nationella och internationella organisationer.

Event och möten är numera ett fokusområde i regeringens nya exportstrategi. Event in Skåne deltar i utvecklingsprocessen. Bolagets ägardirektiv har uppdaterats vilket förtydligar och skapar större möjligheter för bolaget att bidra till destinationsutvecklingen i regionen. Event in Skånes eventnätverk har vidareutvecklats med strategiska partners på kommunal, regional, nationell och internationell nivå. Bolaget har vidareutvecklat ett utvecklingsarbete, som går under namnet *Eventfabriken*, för att ytterligare bidra till destinationsutveckling av Skåne som event- och mötesdestination.

2017 har varit ett starkt eventår för Skåne. Utställningen *Titanic, Dream hack masters, Scout Jamboree*, kongressen *World wind energy* och *EM handboll damer* är event som bolaget medverkat till att värva, men även engagerat sig i på olika sätt. Bolaget har ständigt över 40 pågående värvningskampanjer.

## Ekonomi

Bolaget avslutar året med ett resultat på 19 000 kronor och en nettoomsättning på 11,2 miljoner kronor. Balansomslutningen ligger på 4,1 miljoner kronor.



**Film i Skåne** ska bidra till tillväxt i Skåne genom filmproduktion, i huvudsak finansierat av uppdragsersättning från bolagets ägare Business Region Skåne, samt främjande av filmkulturell verksamhet, i huvudsak finansierat av Region Skånes kulturnämnd.

### Viktiga händelser under året

Film i Skånes omsättning 2017 (32 miljoner kronor), ökade med cirka 6 procent jämfört med 2016 (30,3 miljoner kronor). Ökningen kommer sig till lika delar av ökade intäkter från filmprojekt och ökad tillfällig projektfinansiering. Bolagets investeringar i filmprojekt ökade från 14,3 miljoner kronor 2016 till 15,7 miljoner kronor 2017. Under året hade nio Film i Skåne-långfilmer biografpremiär vilket var ett historiskt rekord. Samtliga tre guldbaggenominerade dokumentärer 2017 var gjorda av skånska kreatörer med Film i Skåne som samproducent.

Film i Skåne gjorde insatser för 2,4 miljoner kronor i olika filmfestivaler och branschevenemang. Inom ramen för det EU finansierade projektet *Southern Sweden Creatives* genomförde bolaget särskilda nätverks- och utbildningsaktiviteter i Berlin, Hamburg, Cannes och Malmö som involverade cirka 50 deltagare från skånska produktionsbolag.

Under hösten inleddes arbetet med att slå samman Ystad Studios Film Camp med Ystad kommuns besökscenter för film. I mars 2018 kommer de två verksamheterna att samsas i det nya *Ystad Studios Visitor Center (YSVC)* som byggs upp kring scenografier i en av de tre studiohallarna i Ystad Studios. YSVC blir en för Sverige unik anläggning där såväl turister som skolor kan komma och uppleva och lära sig hur film blir till.

## Ekonomi

Bolaget avslutar året med ett resultat på 14 000 kronor och en nettoomsättning på 32 miljoner kronor. Balansomslutningen ligger på 9,3 miljoner kronor.

## invest in skåne

part of business region skåne

**Invest in Skåne** ska skapa ett mer internationellt näringsliv i Skåne genom att få hit utländska företag och investerare samt hjälpa skånska företag med internationella samarbeten samt ökade exportaffärer.

### Viktiga händelser under året

Under 2017 medverkade Invest in Skåne i 8 internationella investeringar i Skåne samt hjälpte 55 medverkande företag att få nya exportaffärer och internationella samarbeten genom olika aktiviteter.

Etableringen av ESS och nya Max IV innebär en fantastisk möjlighet för Skåne inom life science och avancerade material.

När det gäller informations- och kommunikationsteknik (ICT) råder de uppkopplade produkternas era (*Internet of things*). Skåne har mycket bra förutsättningar för att skapa en position inom detta område.

Kombinationen av Skånes kompetens inom telekom- och life science-sektorer kan skapa nya spännande produkter och koncept inom både "e-health" och "m-health". Med 12 procent av Sveriges befolkning – men endast cirka åtta procent av Sveriges export – finns det en stor potential bland bolagen i regionen.

## Ekonomi

Bolaget hade under 2017 en betydande extern finansiering, främst genom olika EU-projekt. Bolaget avslutade året med ett resultat på 39 000 kronor och en nettoomsättning på 34,6 miljoner kronor. Balansomslutningen ligger på 14,6 miljoner kronor.

**tourism** in skåne  
part of business region skåne



**Tourism in Skåne** ska öka antalet besökare till Skåne genom att utveckla och marknadsföra destinationen. Tillsammans med kommuner och näringsliv verkar bolaget på geografiskt utvalda marknader med prioriterade segment och målgrupper.

Viktiga händelser under året

Bolagets har genom stora marknadsinsatser på alla prioriterade utlandsmarknader ökat kännedomen om Sverige och Skåne. Under 2017 inleddes insatser riktade också mot Indien. Ett omfattande förändringsarbete kring att styra om mot *influencer marketing* har inletts under året.

Två stora projekt har genomförts under året: *Competence Academy Tourism* (CAT), riktat till företagare, med fokus på att skapa det jämställda och hållbara företaget, samt *Hållbar utveckling av metoder för produkt- och tjänsteutveckling inom natur- och kulturturism i Skåne* (HPU), riktat till företagare, med fokus på hållbar produktutveckling inom natur- och kulturturism och baserad på leder.

Omfattande insatser för att öka den digitala förmågan i de lokala turismorganisationerna har genomförts under året med målet att skapa digitala coacher.

Bolaget har fortsatt sitt uppdrag åt Region Skåne och genomfört ett marknadsförings- och utvecklingsarbete runt Skåneleden och Sydostleden. Likaså har bolaget ett uppdrag kring internationell marknadsföring av Katagattleden.

Bolaget ledde under året det gemensamma arbetet runt turism inom Greater Copenhagen och genomförde bland annat en förstudie kring mikroföretag och inkubatorer, finansierad av Europeiska regionalfonden.

Ekonomi

Bolaget avslutar året med ett resultat på 3 000 kronor och en nettoomsättning på 43,1 miljoner kronor. Balansomslutningen ligger på 18,1 miljoner kronor.

**Skåne European Office** (SEO) är ett belgiskt bolag, helägt av Region Skåne. Bolagets uppdrag är att bidra till tillväxt och utveckling i Skåne genom att ”stärka och synliggöra regionen gentemot EU:s institutioner och andra aktörer i Bryssel, öka intressebevakningen och främja Skånes intressen i den europeiska policyutvecklingen, samt bistå den egna organisationen och andra aktörer i Skåne i arbetet med EU:s fonder och program.” (Beslut i regionfullmäktige 2009).

Verksamheten är inriktad på bevakning, samarbeten och påverkan, i huvudsak inom forskning och innovation, industripolitik, hälso- och sjukvård samt kultur, miljö och transport. Bolaget bestod under 2017 av fyra fast anställda medarbetare och en extraanställd person, vilket gav en sysselsättningsgrad för helåret på motsvarande 4,3 heltidstjänster. Motsvarande siffra för 2016 och 2015 var 4,4 respektive 5,1

Viktiga händelser under året

En av årets större insatser var en mötesturné där bolaget hade individuella halvdagsworkshops med samtliga enheter inklusive staben inom Region Skånes avdelning för regional utveckling, samt berörda enheter inom avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning och kulturförvaltningen. Syftet var att öka den ömsesidiga kännedomen om varandras verksamheter och det kvalificerade stöd som bolaget kan ge Koncernkontoret vad gäller EU-frågor.

Ekonomi

Bolaget är icke vinstdrivande och finansieras nästan uteslutande genom bidrag från Region Skåne. Under 2017 uppgick det totala verksamhetsbidraget till 6,04 miljoner kronor, varav 0,5 miljoner kronor utgjordes av en särskild utbetalning av medel från regionala utvecklingsnämnden under sista kvartalet 2017 i syfte att växla upp engagemanget inom det så kallade Vanguard-initiativet. Resultatet för året var 11 780 euro,

men i förhållande till ursprunglig budget (oaktat ovan nämnda medel från regionala utvecklingsnämnden) var resultatet -39 800 euro.

**Region Skåne Depå Hässleholm AB**

äger fastigheten Hässleholm Kärråkra 114:19, Region Skåne förvärvade bolaget 2015 med anledning av att Region Skåne planera att uppföra en underhållsdepå för i huvudsak Öresundståg, på fastigheten.

Väsentliga händelser under året

Region Skåne tog i februari det slutgiltiga beslutet i frågan om att uppföra en verkstadsdepå på fastigheten. Under året påbörjades olika markarbeten som en del i uppförandet, och under 2018 kommer arbetet att intensifieras.

Region Skåne Depå Hässleholm AB och Region Skåne har ingått avtal som ger Region Skåne nyttjanderätt till fastigheten. Bolaget har inte bedrivit någon aktiv verksamhet under 2017 utan arbetet genomförs av Region Skåne.

Ekonomi

Resultat för 2017 är ett nollresultat, bolaget har under året erhållit ett aktieägartillskott på 24 000 kronor.

## Nämndernas interna kontroll

I enlighet med reglementet för god hushållning och intern kontroll ska nämnderna rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till regionstyrelsen, och detta ska ske i samband med delårs- och årsredovisning. I föreliggande uppföljning rapporteras från arbetet under 2017.

Inom de verksamhetsmässiga kontrollområdena är målen de samma som regionfullmäktiges övergripande mål, och för de administrativa kontrollområdena är målen att hanteringen ska vara ändamålsenlig. Det bör också noteras att de övergripande målen avseende verksamheten bryts ner till ett eller flera mer konkreta mål för respektive nämnd, varför bedömningarna inte är direkt jämförbara dem emellan. I föreliggande sammanställning redovisas nämndernas samlade bedömning per område.

Med ”avvikelse” avses diskrepans mot antingen övergripande mål (verksamhetsmässiga kontrollområden) eller ändamålsenlig hantering (administrativa kontrollområden). I planerna har risken för att aktuella mål inte ska uppnås sedan tidigare bedömts på färgskalan grön (obetydlig risk för avvi-

kelse), gul (risk för mindre avvikelse), orange (risk för avvikelse) och röd (risk för större avvikelse). I rapporteringen har händelseutvecklingen under året inom respektive område beaktats. Nämnderna har därvid bedömt utfall i relation till mål samt effekten av internkontrollarbetet inom de olika områdena på en färgskala från *grön* (acceptabel nivå) till *gul* (mindre brister) till *orange* (brister) till *röd* (större brister). Färgsättningen är alltså en kombination av utfall i relation till mål och den effekt som internkontrollarbetet har haft.

Inom de verksamhetsmässiga kontrollområdena ligger de tydligaste avvikelserna inom ”serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet”, ”långsiktigt stark ekonomi” och ”attraktiv arbetsgivare”, vilket stämmer väl med vad som framgår av månads- och tertialrapporteringen, och visar att det återstår en del arbete för att den interna kontrollen ännu bättre ska kunna bidra till måluppfyllelsen i dessa delar. Vad avser de administrativa kontrollområdena noteras flest avvikelser rörande ”skattelagstiftningen”.

forts ►

### Verksamhetsmässiga kontrollområden

Intern kontroll Rapportering per den 31 dec 2017	Serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet	En drivande utvecklings- aktör	Attraktiv arbetsgivare	Långsiktigt stark ekonomi
Kollektivtrafiknämnden	● Röd	● Gul	● Orange	● Gul
Kulturnämnden	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön
Regionala utvecklingsnämnden	● Grön	● Grön	● Grön	● Gul
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	● Orange	● Orange	● Orange	● Röd
Sjukvårdsnämnd Sus	● Orange	● Gul	● Gul	● Orange
Sjukvårdsnämnd Sund	● Orange	● Orange	● Röd	● Orange
Sjukvårdsnämnd Kryh	● Orange	● Orange	● Orange	● Röd
Habilitering och hjälpmedelsnämnden	● Gul	● Gul	● Gul	● Gul
Regionstyrelsen	● Grön	● Gul	● Grön	● Grön
Personalnämnden	● Orange	● Gul	● Orange	● Grön
Patientnämnden	● Gul	● Grön	● Grön	● Grön
Servicenämnden	● Grå	● Grå	● Grå	● Grå
Förvaltning Regionfastigheter	● Gul	● Gul	● Orange	● Grön
Förvaltning Regionservice	● Grön	● Gul	● Grön	● Orange

● Grön	Acceptabel nivå
● Gul	Mindre brister
● Orange	Brister
● Röd	Större brister
● Grå	Ingen rapportering

## Administrativa kontrollområden

Intern kontroll Rapportering per den 31 dec 2017	Attest- hantering inkl be- hörigheter	Skattelag- stiftning	Fakturering	Uppföljning budget/ plan	Bisysslor	Kompe- tens- försörjning	Upp- handling	Verkställig- het beslut
Kollektivtrafiknämnden	● Grön	● Gul	● Gul	● Gul	● Gul	● Gul	● Grön	● Grön
Kulturnämnden	● Grön	● Orange	● Orange	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön
Regionala utvecklingsnämnden	● Grön	● Grön	● Grön	● Gul	● Grön	● Gul	● Grön	● Grön
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	● Orange	● Orange	● Gul	● Röd	● Gul	● Gul	● Orange	● Gul
Sjukvårdsnämnd Sus	● Röd	● Orange	● Grön	● Gul	● Grön	● Gul	● Grön	● Gul
Sjukvårdsnämnd Sund	● Orange	● Gul	● Orange	● Röd	● Gul	● Röd	● Orange	● Gul
Sjukvårdsnämnd Kryh	● Grön	● Orange	● Gul	● Röd	● Gul	● Orange	● Orange	● Grön
Habilitering och hjälpmedelsnämnden	● Grön	● Röd	● Grön	● Grön	● Gul	● Grön	● Grön	● Grön
Regionstyrelsen	● Grön	● Orange	● Gul	● Grön	● Grön	● Grön	● Gul	● Gul
Personalnämnden	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön
Patientnämnden	● Grön	● Grön	● Grön	● Gul	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön
Service­nämnden	● Grå	● Grå	● Grå	● Grå	● Grå	● Grå	● Grå	● Grå
Förvaltning Regionfastigheter	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön
Förvaltning Regionservice	● Grön	● Orange	● Grön	● Gul	● Grön	● Grön	● Grön	● Grön



**Region Skåne**  
291 89 Kristianstad  
Telefon: 044-309 30 00  
[www.skane.se](http://www.skane.se)

